

BALINKA

KÖZSÉG

TELEPÜLÉSTERV

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

MEGBÍZÓ:

Balinka Község Önkormányzata
8055 Balinka, Petőfi Sándor u. 34.

FELELŐS TERVEZŐ:

Fehér Vártervező Kft.
8000 Székesfehérvár, Rába utca 22.

ALÁÍRÓLAP

Bodó Beáta településtervező TT 07-368	
Ertl Antal építésmérnök, településtervező TT-07-0075	
Tájrendezés, környezetalakítási munkarész: Bruckner Attila kertésmérnök TK 19-0244	
Közlekedési munkarész: Pálffy György közlekedéstervező Kamarai szám: Tkö 07-0808,07-50682	
Környezetvédelmi munkarész: Enyedi-Egyed Szilvia környezetmérnök SZÉM-03/07-0671, SZKV/07-0671 Diószegi András környezetirányítási és környezetvéd. szakértő: SZKV-01-13515/2015	
Viziközmű: Horváth Gyula Vezető tervező építőmérnök VZ-T/07-0226	
Energia közmű: Horváth Ervin gépészmérnök TE-T 18-0033	

TARTALOM

1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	4
2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	4
3. Területrendezési követelmények	10
4. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	34
5. A település demográfiai helyzete.....	37
6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások	50
7. A település gazdasága	51
8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés	56
9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat	57
10. Az épített környezet és építészeti örökség vizsgálata	58
11. Környezetiállapot-jellemzők (környezetvédelem).....	64
12. Táj és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra hálózat	74
1.13 Közlekedés.....	92
1.14 Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás.....	96
1.15 Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők	104

1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

A település térségi szerepe

Balinka Község Fejér megyében, a Móri járásban helyezkedik el. A község területe 1861,55 ha, lakóinak száma 966 fő (2021.12.31).

A Bakony keleti peremén, Fejér megye északnyugati szélén elterülő település, Bodajk mellett Nagyveleg, Bakonycsérnye, Isztimér és Fehérvárcturgó határolja.

A település jellegzetessége, hogy a falu két egymástól 5 km-re lévő településrészből áll, Mecserből és Balinkából. A két településrész között található a Bányatelep, ahol a bánya működése következtében épült kettő társasház. Ezen kívül a közigazgatási terület nyugati részén található Kisgyón településrész.

A település Kisgyón csodálatos természeti szépsége következtében jelentős turisztikai úticél a természetbe vágyóknak. Több épület is épület egy kisebb turisztikai központ létrehozása miatt, aminek fejlesztésére, korszerűsítésére jelentős tervei vannak

A községen két patak halad keresztül, az egyik a Gaja-patak, amely Bakonycsérnyétől Balinkán át Fehérvárcturgóig folyik, a másik egy kisebb, Mór-Bodajk irányú patak. Székesfehérvár előtt, Szárazrét területénél egyesülnek.

2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz való igazodás

A jelenleg hatályos Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió megnevezésű dokumentumot a 1/2014. (I. 3.) számú határozatával fogadta el az országgyűlés. A koncepció az ország átfogó fejlesztését megalapozó dokumentum, amely meghatározza az ország hosszú távú fejlesztési irányát, integrálja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározza azok területi dimenzióit, ami a 2014–20-as európai uniós tervezési és költségvetési időszakra készülő tervdokumentumok megalapozását is szolgálja.

A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika céljai és prioritásai teljesülésének érdekében a Konceptió egyrészt horizontális szempontokat fogalmaz meg, melyeket az átfogó gazdasági, környezeti és társadalmi szempontokban jelenít meg, amelyeket a fejlesztéspolitika, a programtervezés és a megvalósítás egészében érvényesíteni kell, másrészt alapelveket határoz meg a fejlesztéspolitika keretében igénybe vett források felhasználásával kapcsolatban, valamint a kedvezményezett térségekkel-települések besorolásával kapcsolatban:

A Konceptió tizenhárom specifikus célkitűzését, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt határoz meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú- fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek. A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika alakítása és a célok elérése során – a Konceptióban megfogalmazott elvek figyelembevételével mellett a specifikus célokat a lehetséges kitörési pontok és fordulatot igénylő területek alapján szakpolitikában érvényesítendő specifikus célokként és területi specifikus célokként határozza meg.

A fejlesztéspolitika elsődleges keretét az Európai Unió kohéziós és vidékfejlesztési politikája, illetve a 2014–2020-as programozási és fejlesztési időszakban rendelkezésre álló uniós fejlesztési források képezik. A Koncepció a nemzeti szükségletekből és sajátosságokból kiindulva középtávon (2014–2020 között) kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, amelyek az ország hosszú távú céljainak megvalósulását szolgálhatják. A nemzeti prioritások igazodnak az Európai Unió által megfogalmazott programozási keretekhez, melyeket érvényesíteni kell a hazai tervezés és végrehajtás során. Az egyes nemzeti prioritások alatt azonosított fejlesztési tématerületek az európai uniós források felhasználásának keretét képező 2014–2020-as fejlesztési programok tématerületeit is megalapozzák.

A Koncepció szerint az ország 19 megyei önkormányzata és Budapest Főváros Önkormányzata, mint területi önkormányzat a Koncepcióban megfogalmazott célok, mint kötelező keretek következetes figyelembevételével mellett jelölték ki a fejlesztési terveikben, programjaikban saját céljaikat, illetve határozták meg prioritásaikat és intézkedéseiket.

Fejér megyére vonatkozóan az országos koncepció az alábbiakat tartalmazza:

- A szekunder szektor (ipar) jelentősége a foglalkoztatásban főleg az ipari tradíciókkal rendelkező és a rendszerváltás után újraiparosított térségekben, Fejér, Nógrád és Komárom-Esztergom megyében a legmagasabb, míg Budapesten a legalacsonyabb.
- A belföldi népességmozgás egyenlegét tekintve Pest megye mellett Fejér, Győr-Moson-Sopron és Vas megye a legvonzóbb vándorlási célpont.
- Az újonnan leszakadóban levő, de még nem egyértelműen periférikus helyzetű térségek megjelenése Zala, Somogy, Veszprém, Tolna, Baranya és Fejér megyékben a legszembetűnőbb.
- A perifériális térségek földrajzilag nemcsak hazánk határmenti perifériáin találhatóak, de belső perifériáink is jól kirajzolódnak (pl. Közép-Tiszavidék, dunántúli belső megyehatárok Somogy-Tolna, Veszprém-Vas, Somogy-Zala területe). Kevésbé markáns, de tetten érhető a megyehatárokon kialakult kedvezőtlenebb helyzetű térségek lassú belső perifériává válása is (pl. Fejér és Tolna, Veszprém és Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyék közti határ egyes szakaszai).
- Fejér megye alacsony településszámú (108), kevésbé kistelepülésszerű, a Mezőföld és a Dunántúli-középhegység határán elhelyezkedő, fontos közlekedési folyosók által átszelt megye. A multinacionális vállalatok jelenléte, a modern feldolgozó-ipari technológia és a piactudatosságba való beilleszkedés pozitív hatású, de a hazai kkv-k kapcsolódása nem teljes körű, főleg a megye déli részén. A gazdasági válság felerősítette az építő- és járműipar visszaesését, az agrárgazdaság és feldolgozóipar egyoldalú szerkezetét. Az ipari központokban és vonzáskörzetükben nőtt a munkanélküliség. A visszaesést követően az egy főre jutó GDP közelít az országos átlaghoz. Jövedelem összehasonlításban a központi régiótól és a nyugatmagyarországi megyéktől továbbra is elmarad, foglalkoztatási mutatója relatív fejlettségéhez képest alacsony.

AZ ORSZÁGOS KONCEPCIÓ FEJÉR MEGYÉRE VONATKOZÓ FEJLESZTÉSI IRÁNYAI:

- A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszterek közötti közlekedési hálózatok kialakítása.
- A termőföld és az ivóvízkincs védelme; a Velencei-tó, a Séd-Gaja-Nádorrendszer revitalizációja, részvétel a Duna Stratégiában; a természeti értékek megóvása.
- Fenntartható energiamix kialakítása hosszú távú megyei energiamérleg alapján.
- A még ellátatlan településeken a szennyvízelvezetés és -kezelés megvalósítása.
- Hálózatosodó helyi gazdaságra és együttműködésre építő gazdaság-, társadalomfejlesztés, a piacokon versenyképes szereplők támogatása, intenzív fejlesztések a K+F sikereit kiaknázó növekedés és a fenntarthatóság érdekében.

- A két megyei jogú város felsőfokú oktatási színvonalának és bázisainak megtartása, illetve Székesfehérváron a műszaki képzés választékának kiszélesítése.
- Integrált megyei turisztikai fejlesztések, a Nemzeti Emlékhely méltó kialakítása.
- A közép-magyarországi kórház és fekvőbeteg ellátó rendszerhez való kapcsolódás minőségi megvalósítása, a területi szak- és járóbeteg-ellátás teljessé válása.
- A nehéz helyzetű dél-mezőföldi, illetve társadalmi integrációs kihívásokkal küzdő települések komplex szemléletű, tágabb környezetükbe beágyazó fejlesztése.
- Székesfehérvár hagyományait gondozó, helyzeti energiáit kihasználó, a közeli főváros mellett önálló egészségügyi, kulturális, gazdaságszervező központtá alakítása.
- Dunaújváros ipari jellegét megtartó és erősítő, a nagyvállalatok szinergiáját kihasználó gazdasági központi szerep fejlesztése, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.

A **Közép-dunántúli régió területfejlesztési stratégiája** alapján stratégiai fejlesztési cél, hogy a Közép-dunántúli Régió az innováció, az állandó megújulás elemeit befogadja, elterjessze, és közvetítse, ezzel javítsa a régióban élők életminőségét.

A cél megvalósítását 4 stratégiai célra bontva fogalmazza meg:

1. A regionális pólus tengely, decentrumok és térségi központok hálózatszerű fejlesztése a Közép-Dunántúlon
2. Az egykori ipari tengely megújítása (Dunántúl, Észak-Duna vidék)
3. Periférikus vidéki területek megújítása
4. Közép-Dunántúl speciális táji adottságokkal bíró térségek szoros együttműködése (Balaton, Dunakanyar, Velencei-tó, Vértes, M4-M8 tengely).

A célok eléréséhez meghatározott beavatkozási területek (és egyúttal stratégiai programok):

- A gazdasági környezet innováció-orientált fejlesztése
- Humán erőforrás fejlesztés
- A minőségi élet feltételeinek megteremtése
- Intra- és interregionális kapcsolatok fejlesztése

A **Közép-dunántúli régió innovációs stratégiája** jövőképe: Az innováció régiója – nemzetközi szinten is versenyképes térség

Stratégiai cél:

A vállalati innovációs tevékenység erőteljes növelésével és a kutatás-fejlesztési szektor országos átlagot meghaladó szintre emelésével olyan kiegyensúlyozott és versenyképes gazdasági struktúra kialakítása, amelynek szereplői gyorsan és rugalmasan képesek válaszolni az „új gazdaság” mindenkori kihívásaira.

Nemzeti fejlesztés 2030 való igazodás

Az Országgyűlés 1/2014 (I.3.) OGY Határozata Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról (melynek elkészítéséről az 1996. évi XXI. törvény rendelkezik) alapján:

Átfogó fejlesztési célok:

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeinek megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

Specifikus célkitűzések:

1. Versenyképes, innovatív gazdaság

2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és – ellátás
4. Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+f+i
5. Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
6. Jó állam: szolgáltató állam és biztonság
7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme

Területi specifikus célok:

1. Az ország makro-regionális szerepének erősítése
2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása

Középtávú fejlesztési prioritások:

1. Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben
2. Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudástársadalom felé
3. Útban az erőforrás - és energiahatékonyság, illetve az energiatudatosság felé
4. Népesedési és közösségi fordulat
5. Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán

Szak és területpolitikai fejlesztési irányok között szerepel:

A fenntartható és harmonikus város-vidék kapcsolat

A város-vidék egységes rendszert alkot. A városi centrumok központi funkciókat látnak el, amelyek elérhetőségét/hozzáférhetőségét biztosítani kell minden potenciális érintettnek. A városkörnyéki falvak a lakó- és rekreációs funkciókon kívül szerepet játszanak a városok élelmiszerellátásában és az ökológiai hálózatok, a városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek biztosításában.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A város és vonzáskörzetének szereplői közötti együttműködés ösztönzése.
- A város szétterülésének megakadályozása, a kontrollálatlan városnövekedés, illetve a városkörnyéki települések egyfunkciós lakóövezetté vagy perifériává alakulásának megelőzése a városkörnyék integrált és tudatos térségi fejlesztésével.
- A beépített területek összenövésének megakadályozása.
- Központi városok belterületének vonzóvá tétele.
- Az ökológiai funkciójú területek további visszaszorulásának elkerülése.
- Zöldfelületek hálózatba szervezése (zöld gyűrű) és minőségi bővítése.
- A városokban található központi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása: a nyitva tartás szervezése, a környéki parkolási lehetőségek biztosítása, a közösségi és alternatív,

gyalogos és kerékpáros közlekedés általi megközelíthetőség lehetővé tétele, az elektronikus szolgáltatások kialakítása, kihelyezett vagy mobil szolgáltatások révén.

- Fenntartható és kompakt városszerkezet kialakítása
- Az erőforrások hatékony és fenntartható hasznosításának fontos alapja a kompakt településszerkezet.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A többközpontúság kiépítése nagytérségi, és városszerkezeti szinten egyaránt.
- Intenzív együttműködés elősegítése a szereplők között, hogy mérséklődjenek a közlekedési távolságok, és így korlátozódjon az urbanizált területek terjeszkedése a hatékony energia felhasználás szerint.
- Fenntartható mobilitási viszonyok megteremtése a városon belüli és város körüli utazási szükséglet mérséklése érdekében, a munkahelyek, lakóövezetek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedésének optimalizálása.
- közlekedés racionalizálása és a fenntarthatóságának biztosítása, a környezetbarát alternatív közlekedési eszközök fejlesztése (vasút, elővárosi vasút, kerékpárutak, ahol lehet vízi közlekedés és ezek kombinációi).
- A városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal.
- A városi zöldterületek minőségi bővítése, a közparkok szolgáltatásainak és infrastruktúrájának megújítása, hálózatba szervezése.
- A barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) előnyben részesítése a zöldmezős beruházásokkal szemben.
- Területileg integrált, komplex örökségvédelmi, értékvédelmi beavatkozások ösztönzése, fenntartható hasznosítása.
- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző tiszta (köz)területek.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása a természeti-, az épített és a kulturális örökségeinkhez.

Kapcsolódás Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához

Fejér Megye Önkormányzata - a miniszteri jóváhagyást követően - a Konceptiót a 45/2021. (III.31.) önkormányzati határozatával fogadta el.

Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése, egyenrangú nagytérségi együttműködések aktív tagjaként, kiváló termőhelyi adottságainak fenntartásával, a természeti és kulturális örökségének jövőtudatos kezelésével.

Fejér megye tradicionális nagytérségi pozícióinak erősödése várható úgy interregionális, mint a megyén túlnyúló, országos kapcsolatokban, míg a Duna révén a térség még inkább integrálódik a nemzetközi vérkeringésbe. A gazdasági kapcsolatok erősödése várható az országot kelet-nyugati irányban átszelő új, M8-as gyorsforgalmi út 2020 utáni kiépülésével Ausztria – Veszprém – Székesfehérvár, valamint Dunaújváros – Kecskemét irányába, amely feltárja a megye déli periférikus térségeit is. Ez és a 2030-ig a Komárom – Mór – Székesfehérvár – Sárbogárd szakaszon kiépülő 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszhető 13. sz., a 81. sz. és a 63. sz. főutak megkönnyítik majd a térség kiváló termőhelyi adottságainak jobb hasznosítását, javítva agrárpiaci pozícióit, továbbá egy ipari/logisztikai ipari/gazdasági nagytérség kialakulását a Győr – Komárom – Tatabánya – Mór – Székesfehérvár – Dunaújváros – Kecskemét vonalon. A Budapest – Bécs közlekedési folyosónak köszönhetően további jelentős ipari/logisztikai cégek települnek Bicske térségébe. A megye déli térségeinek felzárkóztatása megindul a célzott és integrált beavatkozások

eredményeként, amelynek során Sárbogárd térségi szerepe erősödik. Az észak-dél irányú M6 autópálya 2024-re az országhatárig kiépül, biztosítva az összeköttetést a délszláv országokkal.

Az ország két legfontosabb turisztikai célterületét (Budapest, Balaton) összekötő és a főváros agglomerációjának tágabb vonzáskörzetébe tartozó Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térsége (VVVFT), valamint Székesfehérvár és a Duna-mente turisztikai potenciálja – a természeti-kulturális örökség bázisán – fenntarthatóan hasznosul, így 2030-ra a térség nemzetközileg vonzó szegmentált turisztikai célterületté válik.

A megyeszékhely Székesfehérvár meglévő kiváló logisztikai és ipari háttérét hasznosítva, hosszú távú gazdaságfejlesztési stratégiája aktív megvalósítójaként európai szinten is számon tartott gazdasági erőcentrummá fejlődik. Fejlesztés-transzfer központi szerepe erősödik, versenyképes tudás- és munkaerőkínálat, innovatív vállalati környezet, elismert színvonalú műszaki felsőoktatás jellemzi, magas hozzáadott értékű gazdasági és oktatási-kutatási/kulturális szolgáltatásaival emeli várostérsége pozícióját a hazai urbanus térszerkezetben. Dunaújváros megújuló és élhető iparvárosként a monostrukturális ipari fellegréből innovációs és szolgáltató térségközponttá fejlődik a hagyományos húzóágazatok mellett (ipar, fémkohászat, élelmiszeripar, gumiabroncs- és papírgyártás) a K+F+I, tudásintenzív és innovatív ágazatok, specializálódó vas és acélgépipar, logisztika, sport, üzleti és konferenciaturizmus és a specializált turizmus, mint kitörési pontok fejlesztésével, a megyehatáron túlra és a Duna túlsó partjára kiterjedő vonzással.

Dunaújváros térsége gazdaságának diverzifikálásához járulhat hozzá az Iváncsa térségben kialakuló gazdasági övezet.

Fejér megye 2030-ra nagytérségi együttműködéssel erősíti pozícióit:

- Erősíti a megyén túlnyúló, országos kapcsolatait
- Bővíti interregionális kapcsolatait:

A megye stratégiai térstruktúrája

Fejér Megye Területfejlesztési 2014. évben elfogadott koncepciója a megyét hat funkcionális térségre osztja, melyet az új koncepció is megtartott

A megyeszékhely: fontos közlekedési „fordítókörong”, ipari-logisztikai tengely, kulturális, turisztikai, foglalkoztatási és közigazgatási központ, amelynek megyehatáron átnyúló hatásai vannak. Emiatt elengedhetetlen az együttműködés a szomszédos térségekkel (Mór, Velencei-tó, Balaton stb.) és megyékkel, megyeszékhelyekkel. Erősen agglomerálódó hatások jellemzik a térséget, ahol számos településen a lakófunkció dominál. A gazdag természeti és épített értékek, kulturális hagyományok, foglalkoztatási, gazdaság szervezési és önálló egészségügyi, oktatási bázisán sokrétű fejlődési pálya rajzolható meg versenyképességi pozíciója megerősítése érdekében.

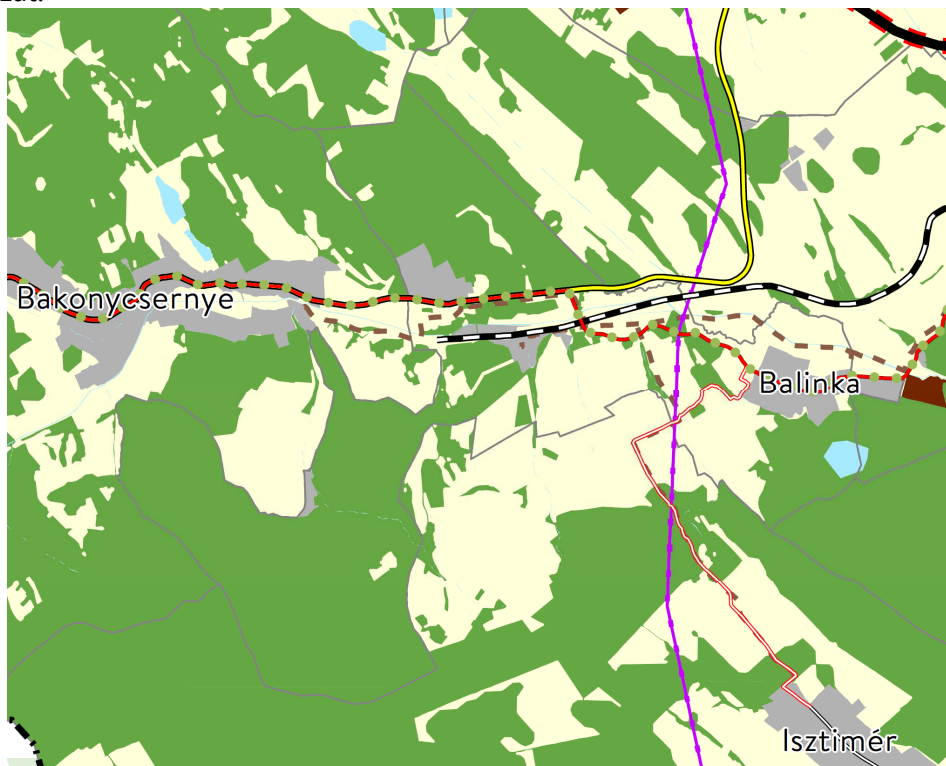
CÉLRENDSZER ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA

Jövőkép 2013-2030		FEJÉR MEGYE					
		Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése					
Átfogó célok (2013-2030)	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség		II. Élhető megye és települések			III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Stratégiai célok 2021-2027	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, „zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése
Területi célok 2021-2027	T.1 Fenntartható városok		T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)			T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések	
Horizontális elvek és célok	1) Város – vidék együttműködésének erősítése 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 3) Fenntarthatóság 4) Esélyegyenlőség 5) Foglalkoztatás növelése 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése						

3. Területrendezési követelmények

Fejér megye Területrendezési terve

Fejér megye Területrendezési tervét a 7/2020. (II.28.) önkormányzati rendeletével fogadta el a megyei önkormányzat.

Fejér megye szerkezeti tervének kivágata (A 7/2020. (II. 28.) sz. rendelet 2. melléklete)
 A megye szerkezeti terve szerint Balinka települési, erdőgazdálkodási, mezőgazdasági és vízgazdálkodási térséggel érintett.

Térségi területfelhasználási kategóriák:

11.§ A kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriák területén belül a településrendezési tervben, a 90. § (2) bekezdése figyelembevételével

a) az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetét a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;

b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;

c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület, továbbá különleges beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;

d) a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;

e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően különleges – ideértve a beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai, nemzetbiztonsági célú területet –, közúti közlekedési, egyéb közlekedési, védelmi célú erdőterület, rekreációs célú erdőterület, egyéb erdőterület, kertes mezőgazdasági terület, általános mezőgazdasági terület, tájgazdálkodási mezőgazdasági terület, kereskedelmi szolgáltató gazdasági, ipari gazdasági, egyéb ipari gazdasági, általános gazdasági, intézményi vegyes területbe kell sorolni.

A kiemelt térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírások

Kiemelt térségi területfelhasználási kategóriák	Területe a <i>FmTrT</i> -ben:	Területrendezési követelmények
Erdőgazdálkodási térség	1243,18 ha	MATrTR 11. § a) az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetét a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;
Mezőgazdálkodási térség	471,96 ha	MATrT 11. § b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;
Sajátos területfelhasználású térség	nem érinti	MATrT 11. § e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően különleges – ideértve a beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai, nemzetbiztonsági célú területet –, közúti közlekedési, egyéb közlekedési, védelmi célú erdőterület, rekreációs célú erdőterület, egyéb erdőterület, kertés mezőgazdasági terület, általános mezőgazdasági terület, tájgazdálkodási mezőgazdasági terület, kereskedelmi szolgáltató gazdasági, ipari gazdasági, egyéb ipari gazdasági, általános gazdasági, intézményi vegyes területbe kell sorolni.
Települési térség	131,19 ha	MATrT 11. § d) a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;
Vízgazdálkodási térség	15,21 ha	MATrT 11. § c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszzerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület, továbbá különleges beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;

Új beépítésre szánt terület kijelölés:

MATrT 12. § (1) Ha jogszabály új beépítésre szánt terület kijelölését nem tiltja, a településrendezési tervben új beépítésre szánt területet a következő szempontok mérlegelése alapján kell kijelölni:

- a) az új beépítésre szánt terület csatlakozik a meglévő települési területhez,

b) az új beépítésre szánt terület kijelölése nem okozza a különböző települések beépítésre szánt területeinek összenövését, és

c) új beépítésre szánt terület kijelölésére csak akkor kerül sor, ha a települési térségben nincs a tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet, vagy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) szerinti barnamezős terület.

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti szempontot abban az esetben nem kell mérlegelni, ha a c) pont szerinti meglévő beépítésre szánt terület – tervezett rendeltetésnek megfelelő – igénybevétele aránytalanul nagy terhet jelentene annak várható költsége miatt.

(3) Új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a területnövekmény legkevesebb 5%-ának megfelelő kiterjedésű, legalább 50%-ában az újonnan kijelölt beépítésre szánt területtel kapcsolatban lévő zöldterületet, – gazdasági vagy különleges terület kijelölése esetén zöldterületet vagy védelmi célú erdőterületet – kell kijelölni. Ha a zöldterület vagy védelmi célú erdőterület kijelölése az új beépítésre szánt terület rendeltetése miatt az adott területen nem valósítható meg, akkor a zöldterületet vagy a védelmi célú erdőterületet a település arra alkalmas más területén kell kijelölni.

Műszaki infrastruktúra hálózatok

MATrT 14. § (1) Az országos közlekedési infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek térbeli rendjét és az országos jelentőségű építmények elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/1–4/6. melléklet tartalmazza.

(2) A közút számozásának nem közlekedésfejlesztési célból történő megváltoztatása a 4/1. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.

(3) Az 50 MW és annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/7. melléklet tartalmazza.

(4) A villamosenergia-átviteli hálózat távvezetékeit, továbbá a nemzetközi és hazai szénhidrogénszállító-vezetékek térbeli rendjét a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/8. és a 4/9. melléklet tartalmazza.

(5) Az országos vízi létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/10. melléklet tartalmazza.

(6) Az országos hulladékgazdálkodási létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/11. melléklet tartalmazza.

(7) Az országos kerékpárút-törzshálózat számozásának turisztikai célból való megváltoztatása a 4/5. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.

(8) Az M0 gyorsforgalmi út tervezett 10. sz. főút – M1-M0 közös csomópont közötti szakaszának szakági tervezéséről gondoskodni kell úgy, hogy a nyomvonal kialakítása társadalmi, természet- és környezetvédelmi szempontból a lehető legkisebb érdeksérelmet okozza.

15. §

(2) A településrendezési tervben

a) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek helyét a kiemelt térségi, illetve megyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni,

b) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonala a településrendezési terv egyeztetési eljárásában részt vevő, az egyeztetés tárgyát képező infrastruktúra elem vonatkozásában az adott egyeztetési szakterületet képviselő államigazgatási szerv hozzájárulása, és az egyéb érintett szakterületet képviselő államigazgatási szerv egyetértése esetén térhet el a kiemelt térségi, illetve megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, azok térbeli rendjétől és a térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolásától.

(3) Az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét.

A Műszaki infrastruktúra hálózatok a településszerkezeti terven a tényleges nyomvonalnak, illetve a tervezett nyomvonalnak megfelelően ábrázolásra kerültek. A nagysebességű vasútvonal nyomvonalát a FmTrT-ben szereplő nyomvonalától kis eltéréssel délebbre helyeztük annak érdekében, hogy a gazdasági terület ne legyen érintett a tervezett nyomvonallal.

Balinkát érintő műszaki infrastruktúra hálózatok:

Meglévő térségi szerepű összekötő út:

8216 Mór – Bodajk Balinka Bakonycsernye – (Zirc) összekötő út

Meglévő mellékút:

8209 Bodajk Balinka összekötő út

Tervezett mellékút:

Isztimér – Balinka összekötő út

Meglévő országos vasúti mellékvonal:

5a. Bodajk - Balinka

Térségi kerékpárútvonal:

Bakonycsernye – Balinka – Bodajk – Söréd – Csákberény – Zámoly – Csákvár – Vértesboglár – Bodmér - Felcsút

Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózati távvezeték meglévő eleme

(Várpalota Inota) - Oroszlány

Meglévő földgázelosztó vezeték:

Bodajk – Balinka – Bakonycsernye

Balinka - Isztimér

Országos övezetek lehatárolása

Fejér Megyei TrT övezetei	Település érintettsége
ORSZÁGOS ÖVEZETEK	
Ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat pufferterületének övezete (3.1. melléklet)	IGEN
Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete (3.2. melléklet) <i>(együtt a jó termőhelyi adottságú szántók övezetével)</i>	NEM
Erdők övezete (3.3. melléklet) <i>(együtt az erdőtelepítésre javasolt területek övezetével)</i>	IGEN
Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések (3.5. melléklet)	NEM
Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések (3.8. melléklet)	IGEN
Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet <i>(FmTrt 3.2 melléklete)</i>	NEM
Erdőtelepítésre javasolt terület övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet <i>(FmTrt 3.3 melléklete)</i>	IGEN
Tájképvédelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet <i>(FmTrt 3.4 melléklete)</i>	IGEN
Vízminőség-védelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet <i>(FmTrt 3.6 melléklete)</i>	IGEN
Nagyvízi meder övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet <i>(FmTrt 3.7 melléklete)</i>	NEM
VTT-tározók övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet <i>(MvM rendelet 6. melléklete)</i>	NEM
MEGYEI ÖVEZETEK	
Ásványi nyersanyagvagyon övezete (3.9. sz. melléklet) (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet szerint)	NEM
Rendszeresen belvízjárta terület övezete (3.10. sz. melléklet) (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet szerint)	NEM
Földtani veszélyforrás terület övezete (3.11. sz. melléklet) (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet szerint)	IGEN
EGYEDILEG MEGHATÁROZOTT MEGYEI ÖVEZETEK	
Felzárkóztatandó belső periféria övezet (3.12. sz. melléklet)	NEM
Turizmus szempontjából kiemelt, fejlesztendő övezet (3.13. sz. melléklet)	NEM
Megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezet (3.14. sz. melléklet)	NEM
Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezet (3.15. sz. melléklet)	NEM
Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezet (3.16. sz. melléklet)	NEM
Majorsági térség övezete (3.17. sz. melléklet)	NEM
Karsztvízszint emelkedésével érintett területek övezete (3.18. sz. melléklet)	IGEN
Naperőmű létesítése céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezete (3.19. sz. melléklet)	IGEN

1. Azon országos övezetek, melynek lehatárolása és az övezeti szabályok a MATrT-ben megállapításra kerültek:

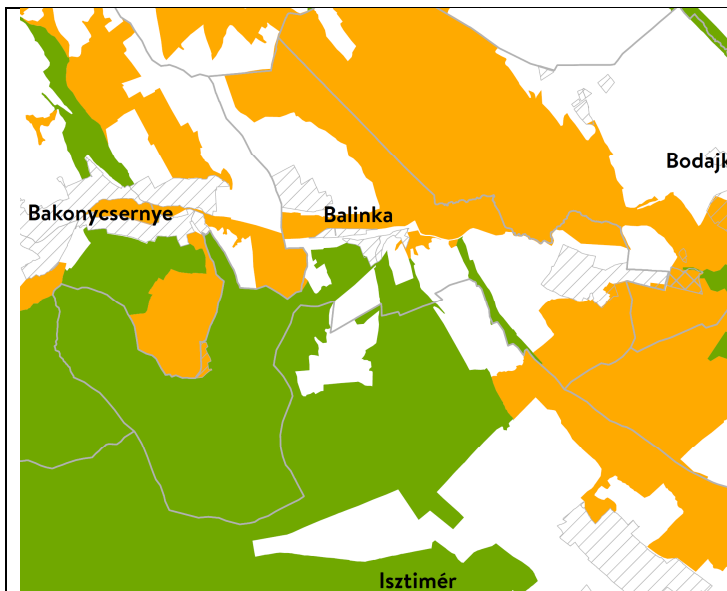
Országos övezet kivágata FmTrT-ben	az övezetre vonatkozó szabályok MATrT szerint
	<p>Ökológiai hálózat magterületének övezete</p> <p>MATRT 25. §-a szerint:</p> <p>az övezetet érintően az ökológiai hálózat magterületének övezetében csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:</p> <p>a) a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá</p> <p>b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.</p> <p>(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.</p> <p>(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes</p>

	<p>élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.</p> <p>(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.</p> <p>(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.</p>
	<p>Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete MATRT 26. §-a szerint</p> <p>(1) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha</p> <ol style="list-style-type: none"> a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá a kijelölést más jogszabály nem tiltja. <p>(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a</p>

	<p>beépítésre szánt terület csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.</p> <p>(4) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.</p> <p>(5) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.</p>

Ökológiai hálózat pufferterületének övezete

MATRT 27. §-a szerint

Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.

(2) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – a (3) bekezdésben meghatározott feltétel kivételével – a településrendezési terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

(3) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg, beépítésre szánt terület a (2) bekezdésben meghatározott feltételektől függetlenül is kijelölhető.

(4) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben célkitermelőhely nem létesíthető.

Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.

	<p>Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>MATRT 28. §-a szerint</p> <p>(1) Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új beépítésre szánt terület – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.</p> <p>(2) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Erdők övezete MATRT 29-30. §-a szerint</p> <p>Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési tervében legalább 95%-ban erdőterület övezetbe kell sorolnia. Az e törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve által kijelölt települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni.</p> <p>30. § Az erdők övezetében külfejtéses művelésű bányateleket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati</p>

	szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.
	<p>Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete MATRT 31. §-a szerint</p> <p>(1) A világörökségi és világörökségi várományos területek övezetét a településrendezési tervben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerint lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos terület övezetén:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségről szóló törvényben, valamint a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal, b) új külfejtéses művelésű bányatelek, célkitermelőhely nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek területe horizontálisan nem bővíthető; a felszíni tájsebeket rendezni kell, c) a közlekedési, vízgazdálkodási és hírközlő infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a kulturális és természeti örökség értékeinek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni. <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Honvédelmi és katonai célú terület övezete MATRT 32. §-a szerint</p> <p>(1) A honvédelmi és katonai célú terület övezetét a településrendezési tervben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p>

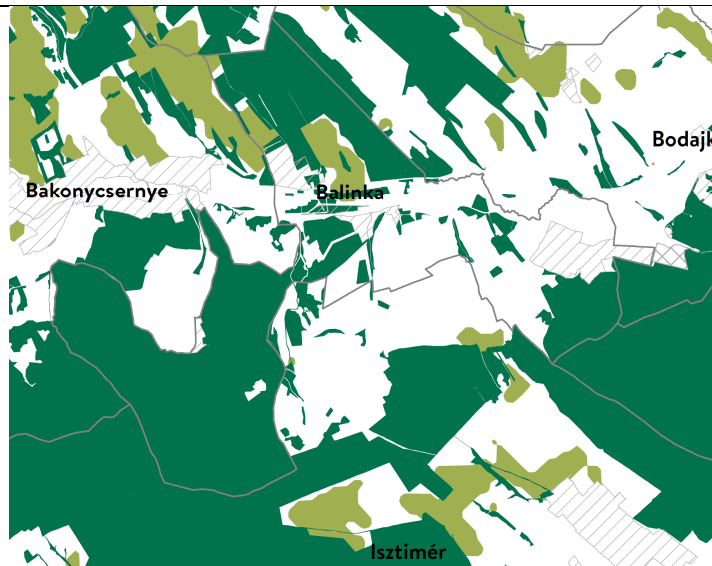

	<p>(2) Az övezet (1) bekezdés alapján lehatárolt területét a településrendezési tervben</p> <p>a) a b) pontban megfogalmazottak kivételével – minden területfelhasználási kategóriában – beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló építési övezetbe vagy övezetbe kell sorolni;</p> <p>b) a zárt bekerített objektumok kivételével honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, ha az adott terület az erdők övezete által is érintett.</p> <p>(3) A (2) bekezdésben foglalt építési övezet, övezet módosítása csak a honvédelemért felelős miniszter hozzájárulásával lehetséges.</p>

2. Azon országos övezetek, melynek területi lehatárolását és övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

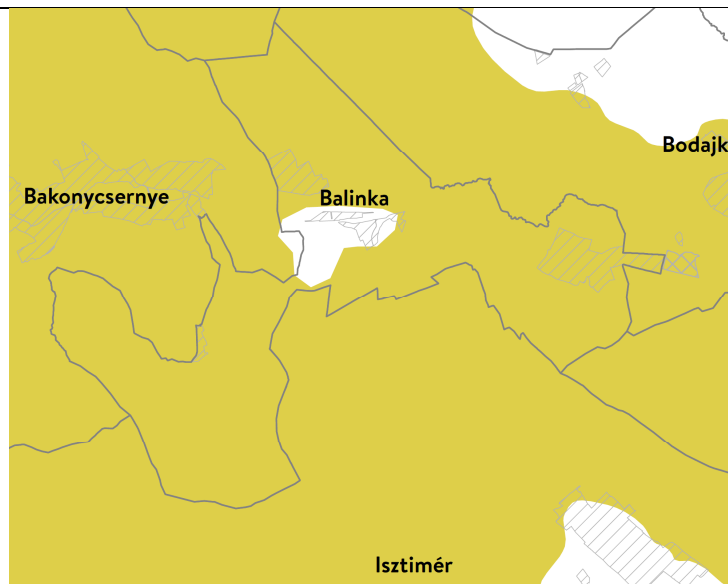
A 9/2019. (VI.14.) MvM rendelet 2019. június 22-én lépett hatályba.

<p>Országos övezet kivágata FmTrT szerint</p>	<p>övezeti szabályok miniszteri rendeletben meghatározottak</p>
	<p>Jó termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>2. § (1) A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban – a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett – a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni.</p> <p>(2) A jó termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>

Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

3. § (1) A településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban – a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül – az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén javasolt kijelölni.

Tájképvédelmi terület övezete

4. § (1) A tájképvédelmi terület övezete területére a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében – a településkép védelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – meg kell határozni

a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,

	<p>b) a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.</p> <p>(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.</p>
	<p>Vízminőség-védelmi terület övezete</p> <p>5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.</p> <p>(2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellel érintett területeket. A kijelölt vízvédellel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.</p> <p>(3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p>

	<p>Nagyvízi meder övezete</p> <p>6. § (1) A nagyvízi meder övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>(2) A nagyvízi meder övezetében a településrendezési eszközökben, a jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területen a helyi építési szabályzatnak megfelelően, a vízügyi igazgatási szerv hozzájárulásával lehet építési tevékenységet folytatni.</p> <p>(3) A településrendezési eszköz módosítása esetén a vízügyi igazgatási szerv egyetértésével lehet új beépítésre szánt területet kijelölni.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>VTT-tározók övezete</p> <p>7. § A VTT-tározók övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>

A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet szerint a megyei övezetre vonatkozó előírások.

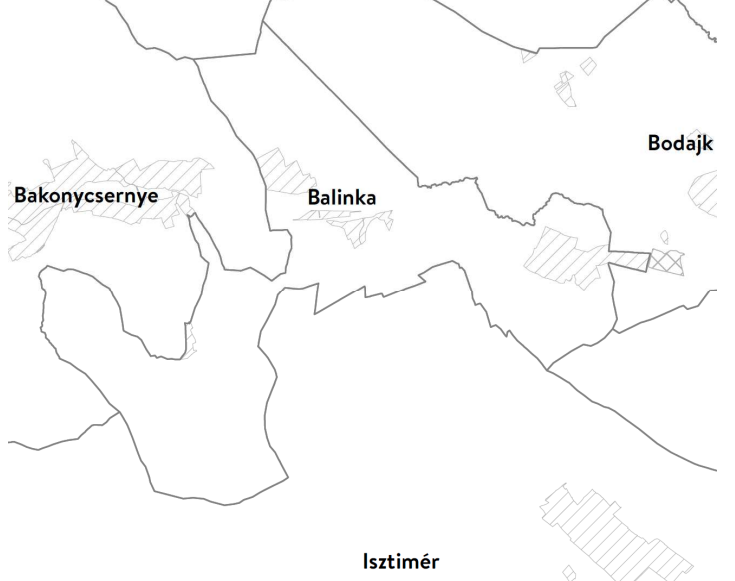

FmTrT szerint az övezet lehatárolása	MvM rendelet előírásai
	<p>Ásványi nyersanyagvagyron övezete</p> <p>8. § (1) Az ásványi nyersanyagvagyron övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerinti területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyron távlati kitermelését nem lehetetleníti el.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Rendszeresen belvízjárta terület övezete</p> <p>9. § (1) A rendszeresen belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a működési területével érintett vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Földtani veszélyforrás terület övezete</p> <p>11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerinti területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p>

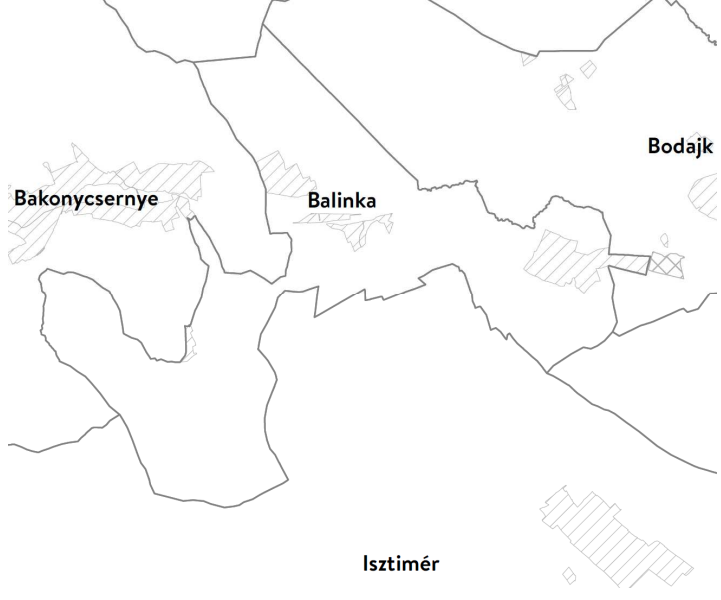
	<p>(3) A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.</p> <p>(4) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések településrendezési eszközeiben a földtani veszélyforrás terület övezet területén, az (1)–(3) bekezdésben foglaltakon túl, le kell határolni az övezetbe tartozó azon területeket, amelyekre vonatkozóan új beépítésre szánt terület tényleges igénybevétele előtt a felszíni vizek és belvizek szakszerű elvezetését biztosító tervet kell készíteni.</p>

Fejér Megye Területrendezési tervében az egyedileg meghatározott megyei övezetek a következők:

FmTrT szerint az övezet lehatárolása	Fm-i önk. rendelet előírásai
	<p>Felzárkóztatandó belső periféria övezet</p> <p>8. § (1) A felzárkóztatandó belső periféria övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióinak, integrált településfejlesztési stratégiáinak készítése, módosítása során azokat a megyei önkormányzattal és az övezetbe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Turizmus szempontjából kiemelt, fejlesztendő övezet</p> <p>9. § (1) A Vértesi Natúrpark településeinek településfejlesztési koncepciókat, az integrált településfejlesztési stratégiákat és a településrendezési eszközöket a natúrpark létrehozási céljainak megfelelően kell kidolgozni. Az azokban megfogalmazott előírásoknak támogatnia kell a natúrpark alapító (felterjesztési) dokumentumában szereplő célkitűzéseket, továbbá biztosítani kell a natúrpark természeti és kulturális, valamint táj- és településképi értékeinek védelmét.</p> <p>(2) A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény rendelkezéseivel összhangban álló Pannónia Szíve turizmusfejlesztési koncepció program által érintett települések településfejlesztési koncepcióit és az integrált településfejlesztési stratégiáit a turisztikai régió turizmusfejlesztési koncepcióban megfogalmazott céloknak megfelelően kell kidolgozni. A Pannónia Szíve program desztinációs elvben gondolkodva alkot egy olyan, számos települést magába</p>

	<p>foglaló térséget, ahol a fejlesztési elképzeléseket nemcsak a turizmus, hanem számos egyéb területen is össze kell hangolni.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezet</p> <p>10. § (1) A megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióinak, integrált településfejlesztési stratégiáinak, valamint településszerkezeti terveinek készítése, módosítása során azokat a megyei önkormányzattal és az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell.</p> <p>(2) Az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó települések esetében közös, társulásban elkészített településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia, valamint településszerkezeti terv kidolgozása javasolt.</p> <p>(3) A tervdokumentumokban különösen az alábbi térségi jelentőségű tartalmi elemeket kell összehangolni, a térségi szinten rendelkezésre álló humán, gazdasági és természeti erőforrások együttes vizsgálata alapján:</p> <ol style="list-style-type: none"> a közlekedési hálózat elemeit, a több település ellátását szolgáló közműhálózati elemek helyét, nyomvonalát, a kereskedelmi gazdasági területek, ipari gazdasági területek, ipari parkok, innovációs, logisztikai területek helyét és méretét, az érintett térségben rendelkezésre álló munkaerőhelyzet igényeit, a rendelkezésre álló szabad „barnamezős” területeket, figyelemmel a kialakult hagyományos, értékes településszerkezetekre, és a táj

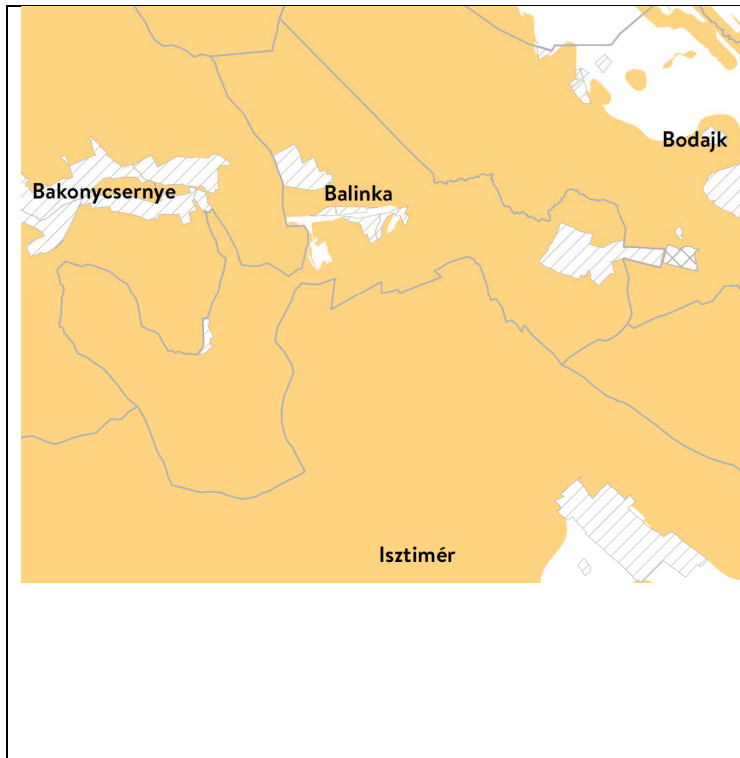
	<p>terhelhetőségére. Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezet</p> <p>11. § (1) A Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezetbe tartozó települések borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területeire, valamint a volt zártkerti (kertes mezőgazdasági) területeire a településrendezési eszközöket olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a szőlő- és borgazdálkodást és gyümölcsstermesztést segíti és ösztönzi, továbbá ezen területek beépíthetőségét csak az előbbi célok érdekében teszi lehetővé. Kerülni kell a beépítésre szánt területek és a mezőgazdasági birtokközpontok kijelölését, kivéve, ha a birtokközpont szőlészeti-borászati, kertgazdasági funkciót, illetve ehhez kapcsolódó lakó, szállás és vendéglátó funkciót szolgál.</p> <p>(2) A volt zártkertek (kertes mezőgazdasági területek) területe a település településszerkezeti tervében beépítésre szánt területté csak akkor minősíthető, ha az nem tartozik borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területhez, és az átminősítés egyéb jogszabállyal nem ellentétes, továbbá, ha a következő feltételek együttesen teljesülnek:</p> <p>a) az érintett terület a település belterületével, vagy beépítésre szánt területével határos,</p> <p>b) a tervezett területhasználathoz tartozó, jogszabályban szabályozott és a helyi sajátosságoknak is megfelelő telekstruktúra, telekméret és telekgeometria kialakítása biztosítható, vagy erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte,</p> <p>c) a tervezett funkció (lakó, üdülő, gazdasági, stb.) működéséhez szükséges – a megközelítést és a közművek elhelyezését egyaránt lehetővé tevő – közterületek biztosítottak, vagy erre vonatkozóan a települési önkormányzat a</p>

	<p>településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte, d) a közművek kiépítettek vagy kiépítésük lehetősége és feltételei biztosítottak és erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte vagy döntést hozott a költségek vállalásáról.</p> <p>(3) A volt zártkertek, hagyományos szőlőhegyek sajátos településképi és tájképi értékeit a településképi arculati kézikönyvekben és a településképi rendeletekben figyelembe kell venni.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
<p>The map shows the geographical context of Balinka. To the west is Bakonycsérnye, to the east is Bodajk, and to the south is Isztimér. A large brown shaded area covers the eastern and southern parts of the region, representing the Cultural Heritage Development Zone.</p>	<p>Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezet</p> <p>12. § (1) Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióit és az integrált településfejlesztési stratégiáit, valamint településrendezési eszközeit a település jellemző kulturális örökségének megőrzésére és fejlesztésére tekintettel, a turisztikai értékek, vonzerők bemutatathatóságát is figyelembe véve kell kidolgozni.</p> <p>(2) A településképi rendeletekben ki kell jelölni azoknak a településképvédelmi szempontból meghatározó területeknek a határát, amelyek a védendő örökségi és történeti objektumokat és területegységeket, valamint ezek környezetét, védőövezetét foglalják magukban.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>

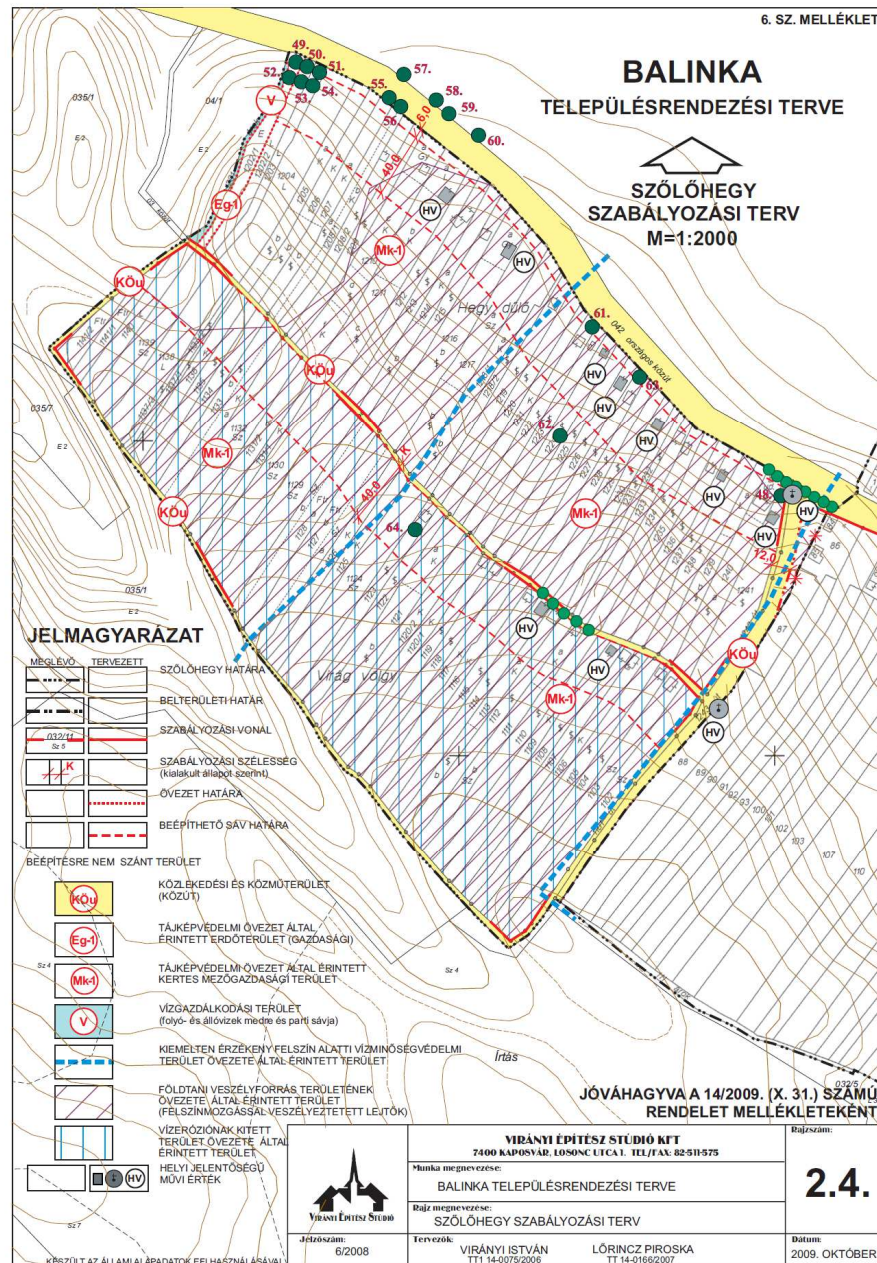
	<p>Majorsági térség övezete</p> <p>13.§ (1) Majorsági térség övezetbe tartozó települések mezőgazdasági területein és mezőgazdasági üzemi különleges területein a településrendezési eszközökben olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a termőföldvédelem, környezetvédelem, valamint az épített örökségi és táji értékek figyelembevétele mellett segíti és ösztönzi - különösen a mezőgazdasági funkcióhoz, tevékenységekhez kapcsolódó - fejlesztéseket és beépítéseket.</p> <p>(2) A meglévő majorsági területek (mezőgazdasági üzemi különleges területek, „majorok”, „puszták”) figyelembevétele, és lehetőség szerinti felhasználásával kell meghatározni mezőgazdasági birtokközpontok létesítésének, valamint beépítésének speciális, helyi adottságokat és igényeket figyelembe vevő szabályait.</p> <p>Az övezet Balinka közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Karsztvízszint emelkedésével érintett területek övezete</p> <p>14. § (1) Az érintett települések településrendezési eszközeiben vízügyi adatszolgáltatás, szakvélemény alapján kell meghatározni a biztonságos, vízkárral nem veszélyeztetett, továbbá a karsztvizek tisztaságának megőrzését is biztosító területhasználatokat, le kell határolni a veszélyeztetett területrészeket, valamint ki kell dolgozni azok használati, építési szabályait.</p> <p>(2) A fentiek figyelembevétele el kell készíteni a települési vízgyűjtőkre is kitekintő csapadék- és karsztvíz elvezetési, hasznosítási tervet.</p>

Naperőmű létesítése céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezete

15. § (1) A településrendezési eszközöket úgy kell kidolgozni, elkészíteni, hogy a naperőmű létesítés céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezet területét érintően - a háztartási méretű kiserőművek kivételével - naperőmű ne legyen létesíthető.

(2) A településképi arculati kézikönyvekben és a településképi rendeletekben figyelembe kell venni a naperőmű létesítés céljából korlátozottan igénybe vehető területeket.

Szőlőhegy szabályozási terve

A hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

Településfejlesztési koncepciót nem tudta az önkormányzat a tervezők rendelkezésére bocsátani.

A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

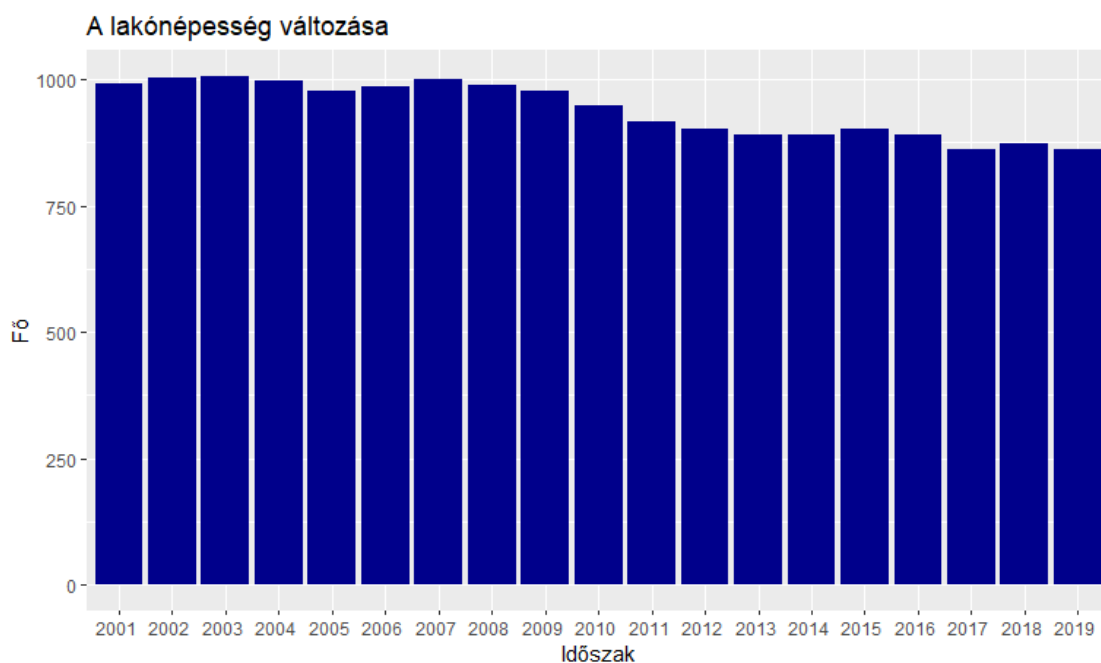
Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések a településen nincsenek

5. A település demográfiai helyzete

(A fejezetben található adatok a KSH, a TeIR adattárból származnak) A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint Balinka nem tartozik a kedvezményezett települések közé.

Demográfia, népesség

	<i>Népesség</i>	<i>Népességből nők</i>	<i>Népességből férfiak</i>
2010	948	482	466
2011	916	463	453
2012	903	448	455
2013	891	449	442
2014	891	450	441
2015	902	457	445
2016	889	450	439
2017	862	429	433
2018	874	424	450
2019	861	416	445

Forrás: KSH

Lakónépesség alakulása 2001 és 2019 között.

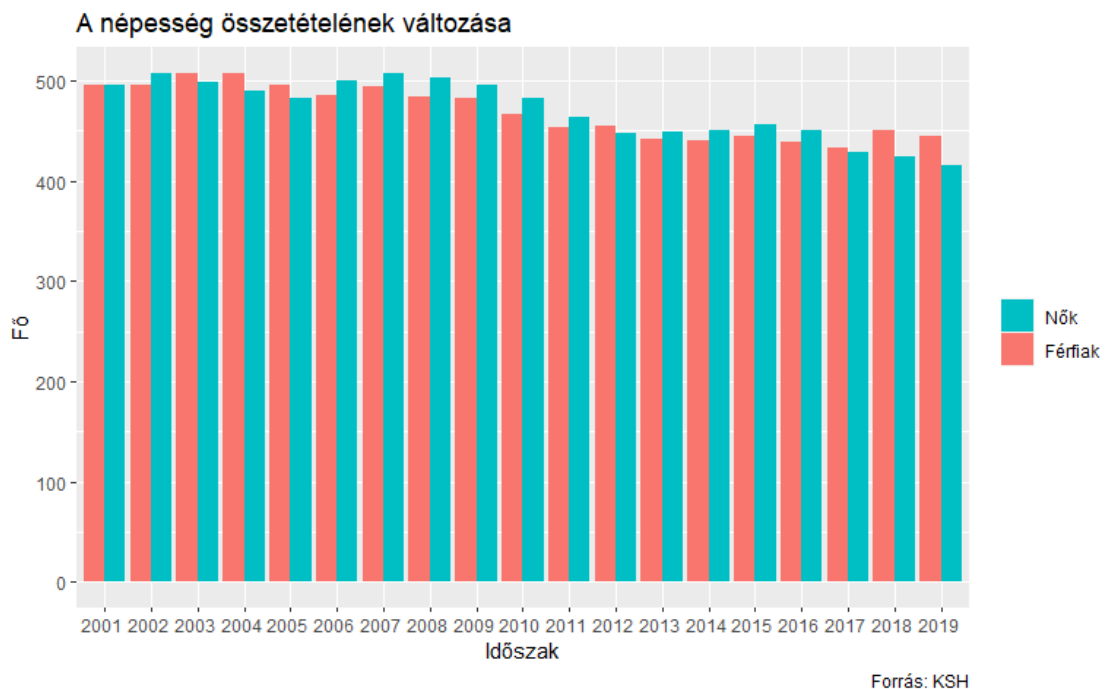
Forrás: KSH

A népesség változását szemlélteti a fenti táblázat, illetve az idősoros ábra: a jelenlegi népességet.

Balinka lakónépessége a 2000-es években stagnálást mutat, 950 és 1000 fő között volt. A 2010-es évektől azonban csökkenés tapasztalható, egészen 861 főre csökkent a lakónépesség.

Az alábbi ábra a lakónépesség számát szemlélteti a nemek megoszlásában:

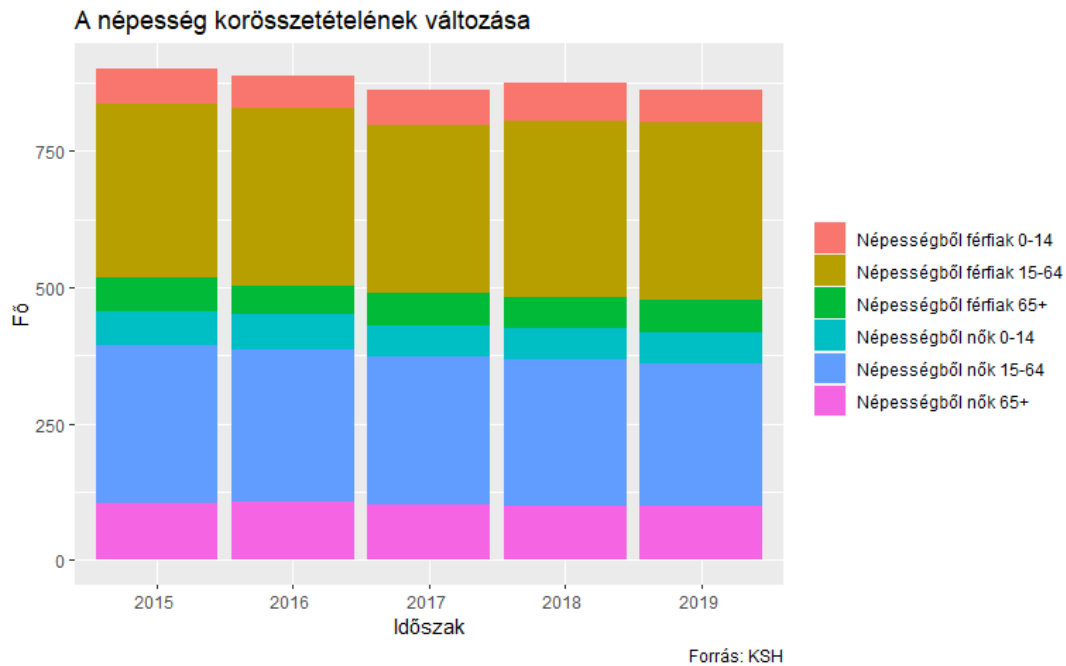

Lakónépesség megoszlása nemek szerint 2001 és 2019 között

Forrás: KSH

A nemek megoszlása Balinkán 2006-tól nőbőletet mutat egészen 2016-ig; ezután viszont a férfiak kerültek többségbe. A népszámlálásból továbbvezetett adatok alapján a településen 2019-ben 445 férfi és 416 nő lakott.

Időszak	Nők 0-14	Nők 15-64	Nők 65+	Férfiak 0-14	Férfiak 15-64	Férfiak 65+
2015	62	292	103	65	320	60
2016	65	279	106	60	326	53
2017	57	270	102	64	309	60
2018	57	267	100	69	322	59
2019	55	263	98	59	325	61

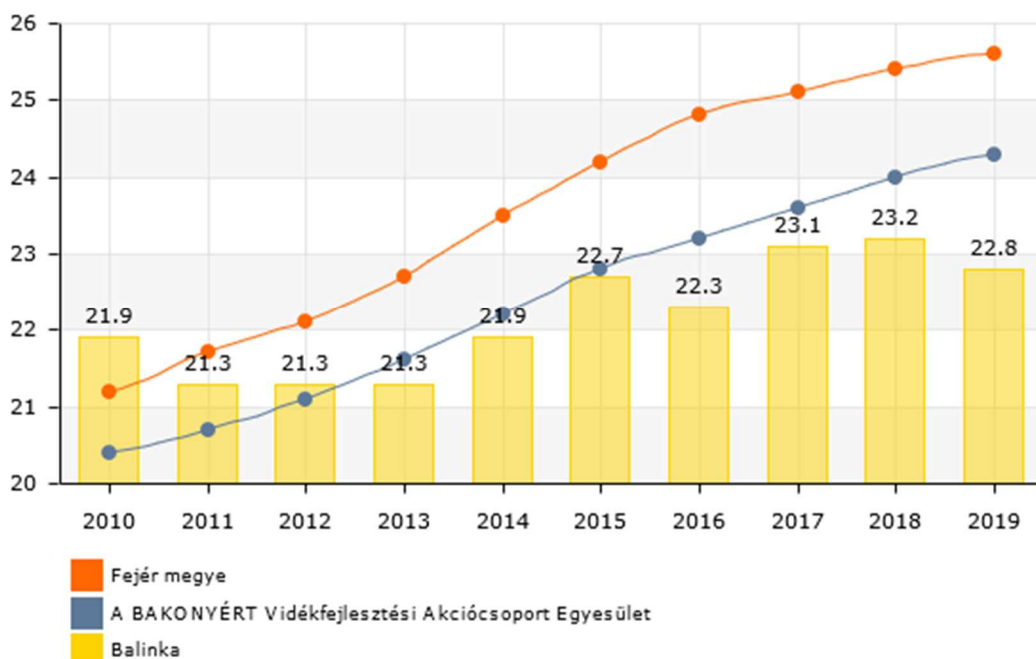

Lakónépesség megoszlása korosztályok szerint

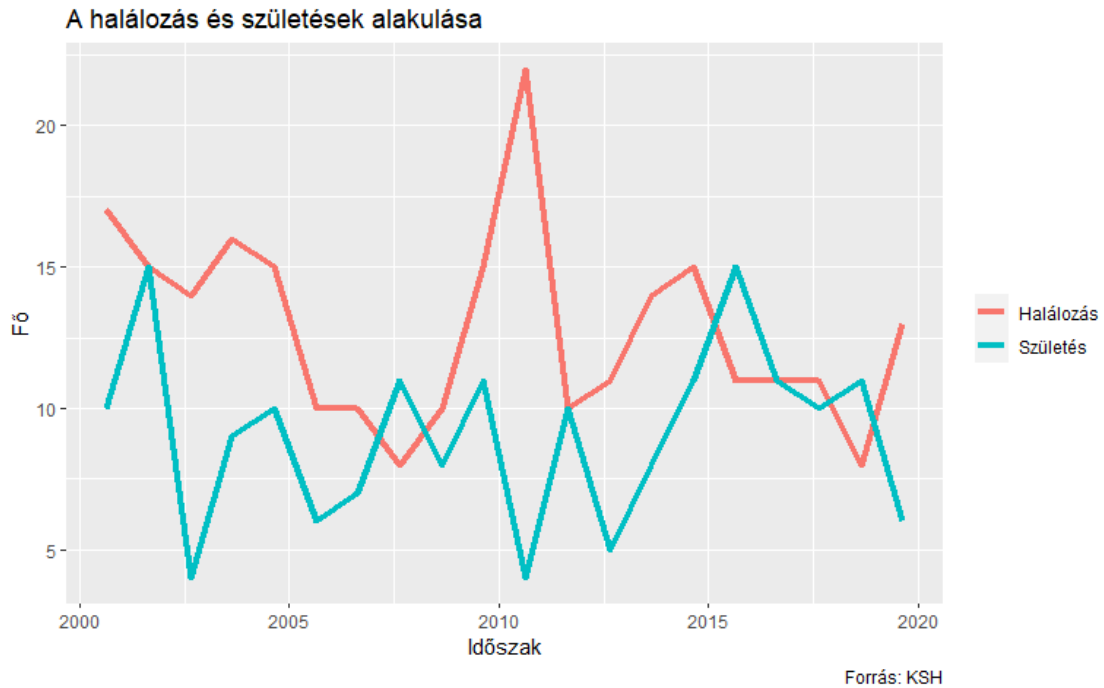
Forrás: KSH

A fenti ábra a lakónépesség megoszlását mutatja a 3 korcsoport szerint. 2019-ben az aktív korú népesség száma 588 fő volt Balinkán, míg a gazdaságilag inaktív korba tartozó népesség száma 273 fő volt; a település 2/3-a aktív, harmada pedig inaktív. A 65 év feletti korosztályba tartozók száma mindössze 159 volt. Balinka népessége így kivételes ellenpéldája a magyar előregedő társadalomnak, a településen döntően a fiatalabb korosztály van jelen. Ezt az következő diagram is bizonyítja, ahol látható, hogy a 60+ évesek aránya évek óta mind a megyei, mind a környező települések átlaga alatt van.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

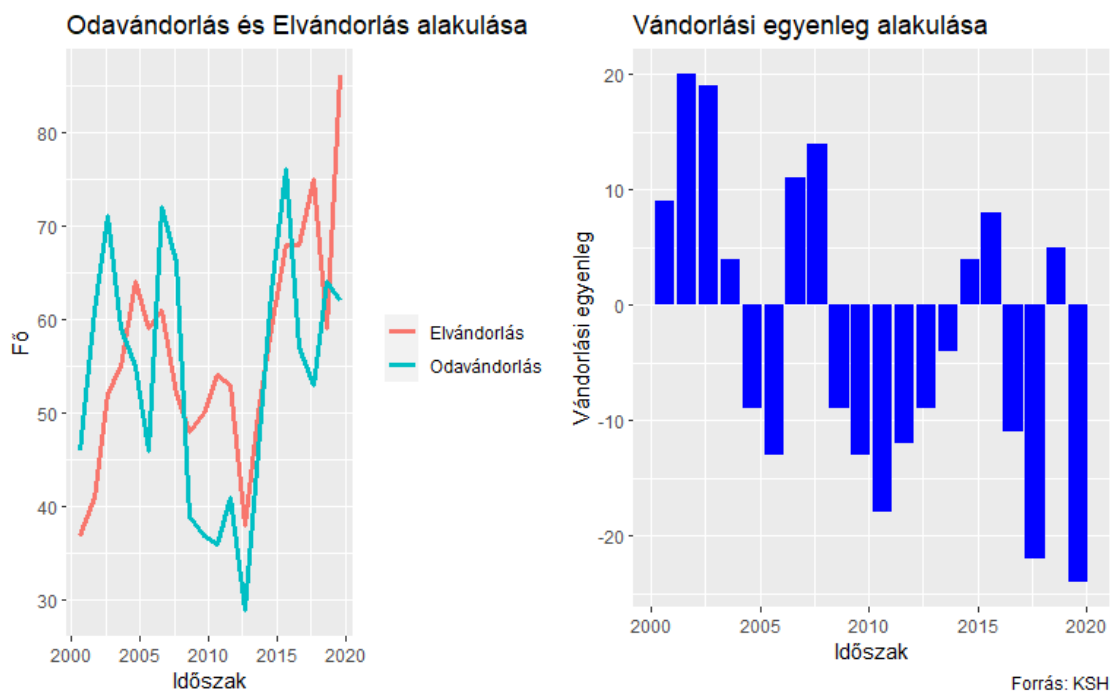

Állandó népességben belül a 60+ évesek aránya (%)

*Éveszületések és halálozások száma Balinkán
Forrás: KSH*

Az előző ábra részletezi a születések és halálozások arányát. Az ábra alapján látszódik, hogy ugyan voltak évek, amikor a természetes fogyás volt jellemző Balinkára, de a nagyobb mértékű lakónépesség csökkenése nem csupán ennek tudható be, a vándorlási egyenleg is nagyban hozzájárult ehhez.

Belföldi elvándorlások és belföldi odavándorlások száma Balinkán, valamint a vándorlási egyenleg alakulása 2000 és 2020 között

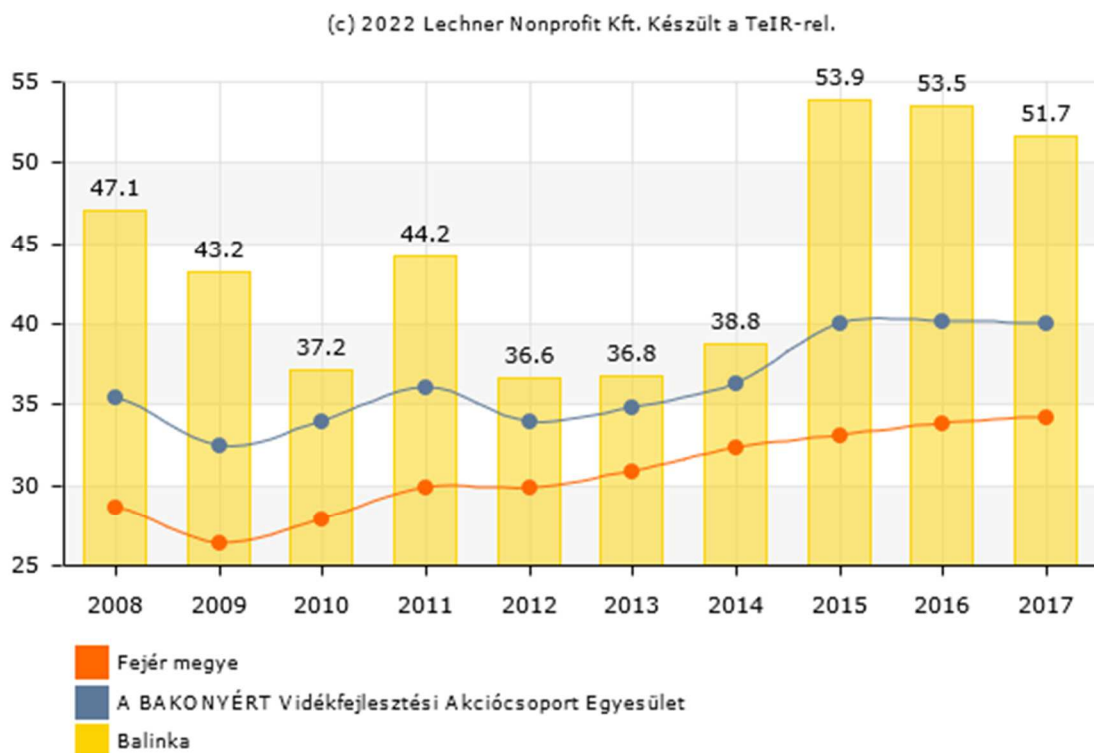

Az előző ábrák mutatják Balinka vándorlási egyenlegét. A vándorlási egyenleg alakulásának definíciója a következő:” Az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete, ezer lakosra vetítve.

A vándorlási egyenleg az elmúlt 20 évben döntően negatív volt. 2018-tól viszont az egyenleg átváltott a negatív tartományba és nem éri el a környező települések, valamint a megyei értékeket.

Képzetség

Balinkán alapfokú oktatási intézmények – bölcsőde, óvoda, általános iskola – nem működnek. A szomszédos településeken, Bodajkon és Bakonycsernyén oldható meg a gyermekek felügyelete, oktatása.

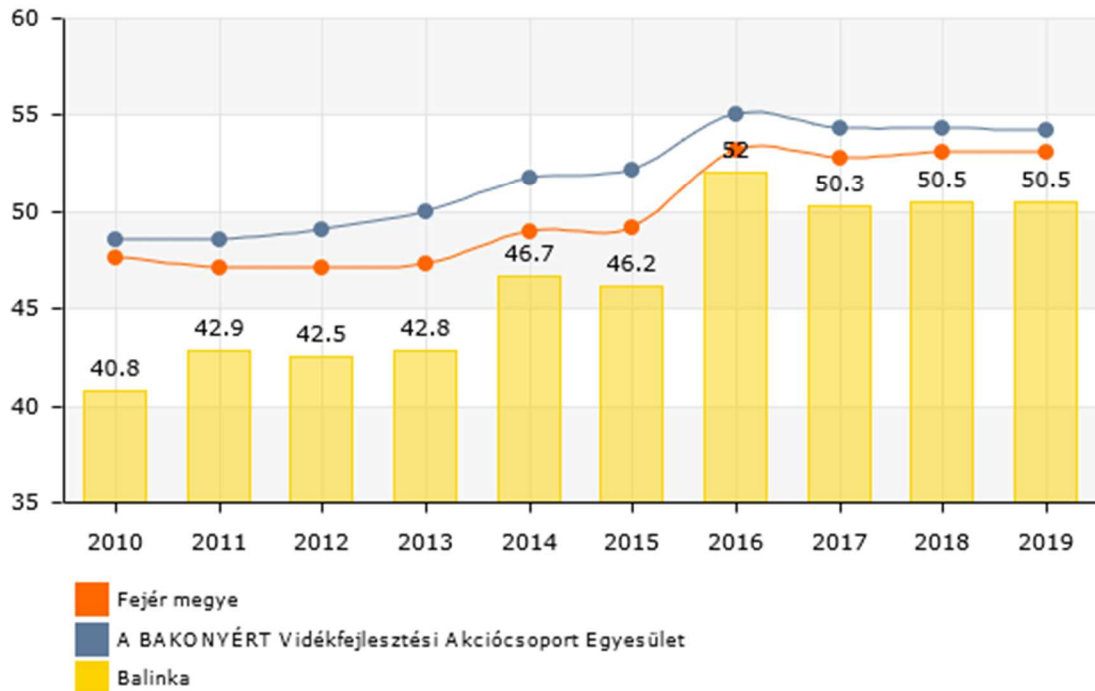
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában (%)

Ipari és építőipari (FEOR 7) Gépkészítő, összeszerelő, járművezető (FEOR 8) valamint Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások (FEOR 9) foglalkoztatási főcsoportokba tartozók száma a 15-59 éves állandó népesség százalékában.

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2008-tól mindvégig a térségi és megyei átlag felett volt. 2015-től ez a szám nagy mértékben megnőtt és az aktív foglalkoztatottak több, mint 50%-a tartozik ehhez a csoporthoz.

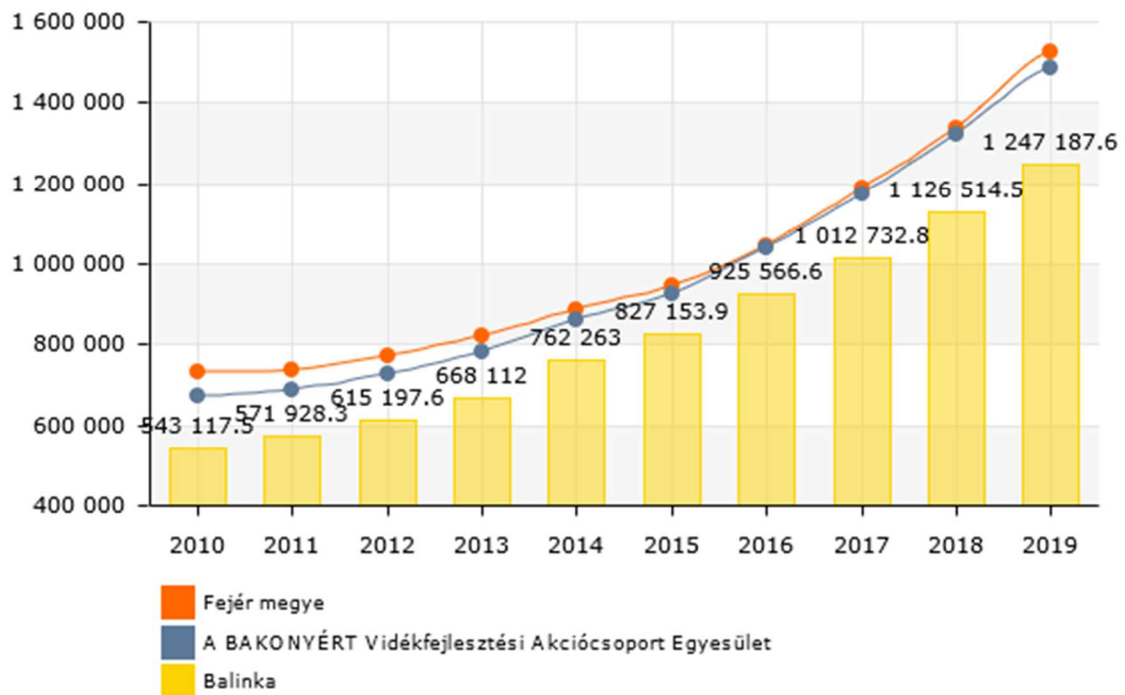
Jövedelmi viszonyok

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

*Száz lakosra jutó adófizetők száma Balinkán és a térségben
forrás: TeIR*

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

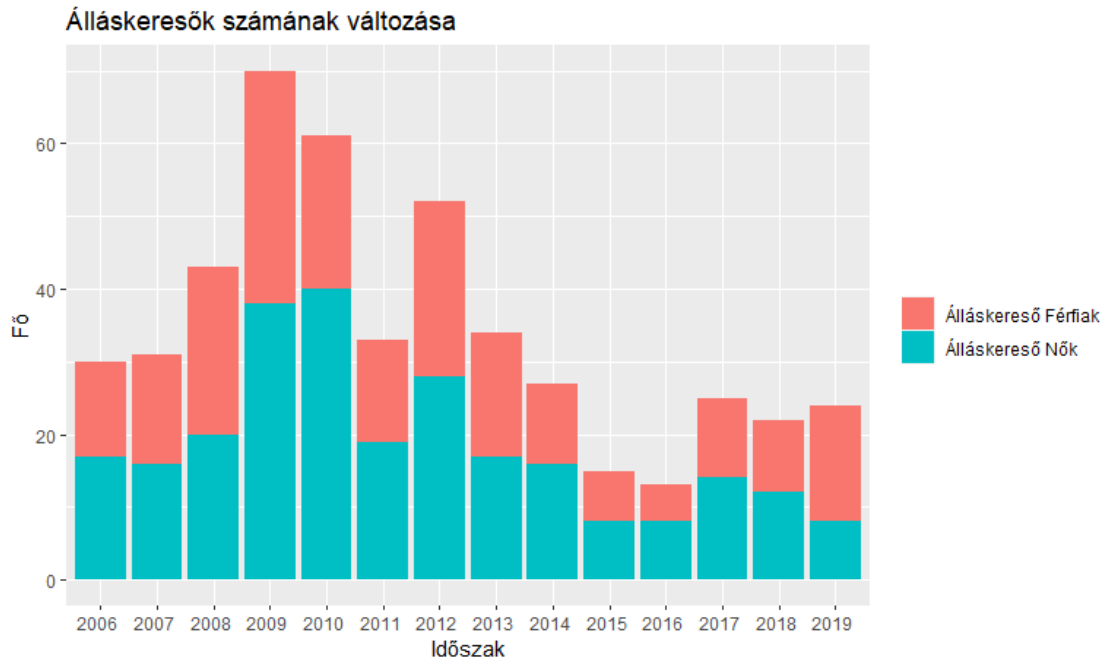

*Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem forintban Balinkán és a környező településeken
Forrás: TeIR*

A fenti két ábra mutatja Balinka két makrogazdasági adatát az adófizetők arányáról és az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelemről. Az adófizetők aránya 2017-től stagnálást mutat, amely a lakosságszám csekély változásának tudható be. Balinkán 2010 óta az adófizetők aránya nem éri el a Fejér megyei átlagot, illetve a környező települések átlagát sem.

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem trendszerűen növekedett 2010 és 2019 között; a válság hatását mutatja a 2010 körüli megfigyelhető alacsony érték, stagnálás.

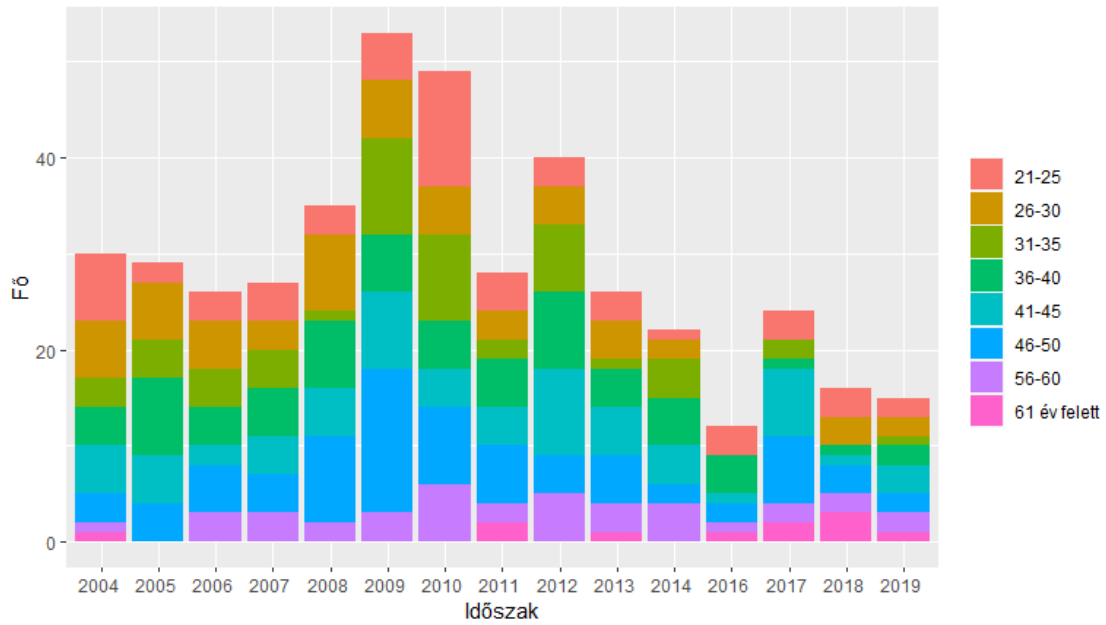
*Nyilvántartott álláskeresők alakulása nemek szerint
forrás: KSH*

A fenti ábráról leolvasható a 2008-ban kirobbanó válság hatása: a helyzet 2009-ben volt a legsúlyosabb, amikor összesen több, mint 60 fő keresett állást, azonban ezután tartós csökkenő tendencia látható. A válság a nők helyzetét jobban befolyásolta, azonban a munkát kereső egyének száma 2016-ra a 2009-es adat közel hatodára esett vissza. Ez nagyban köszönhető az újrainduló gazdaságnak. 2017-től kissé megnőtt az álláskeresők száma, de még így is jóval alacsonyabb a 2009-es értéknél.

A válság főként a 46-50, illetve a 31-35 közötti korosztályokat érintette. 2019-ben az álláskeresők számának eloszlása a korcsoportok között kiegyenlített volt.

Álláskeresők számának változása korcsoport szerint

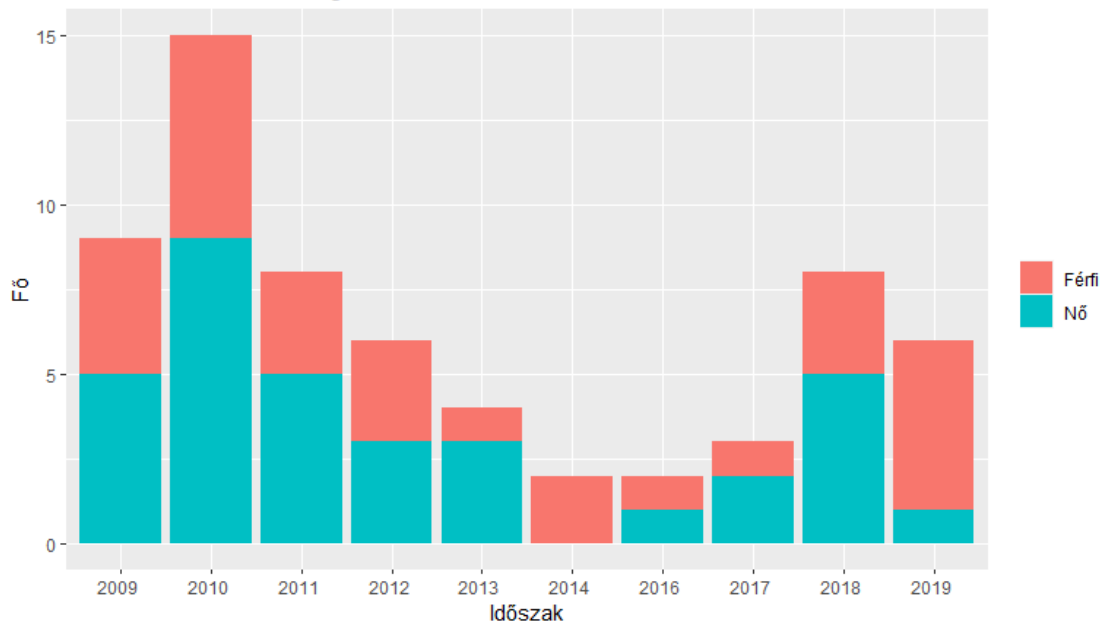

Forrás: KSH

Álláskeresők számának változása korcsoportok szerint Balinkán, 2004 és 2019 között

Forrás: KSH

Tartós munkanélküliség nemek szerint

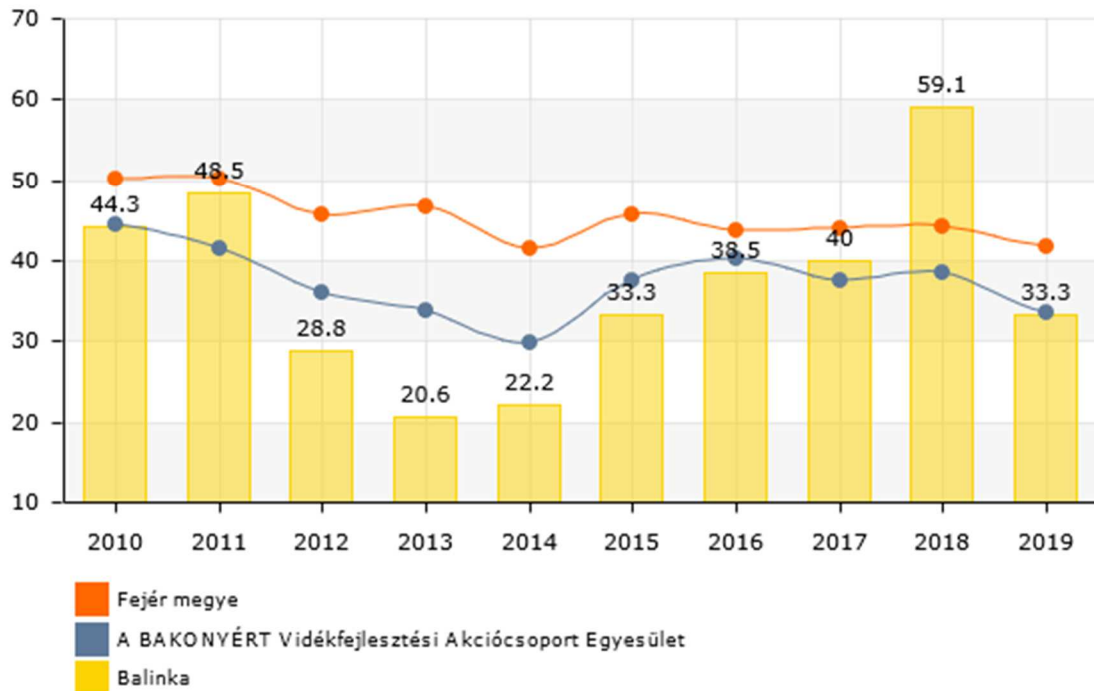
Forrás: KSH

A nemek megoszlása az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők számában Balinkán, 2009 és 2019 között.

Forrás: KSH

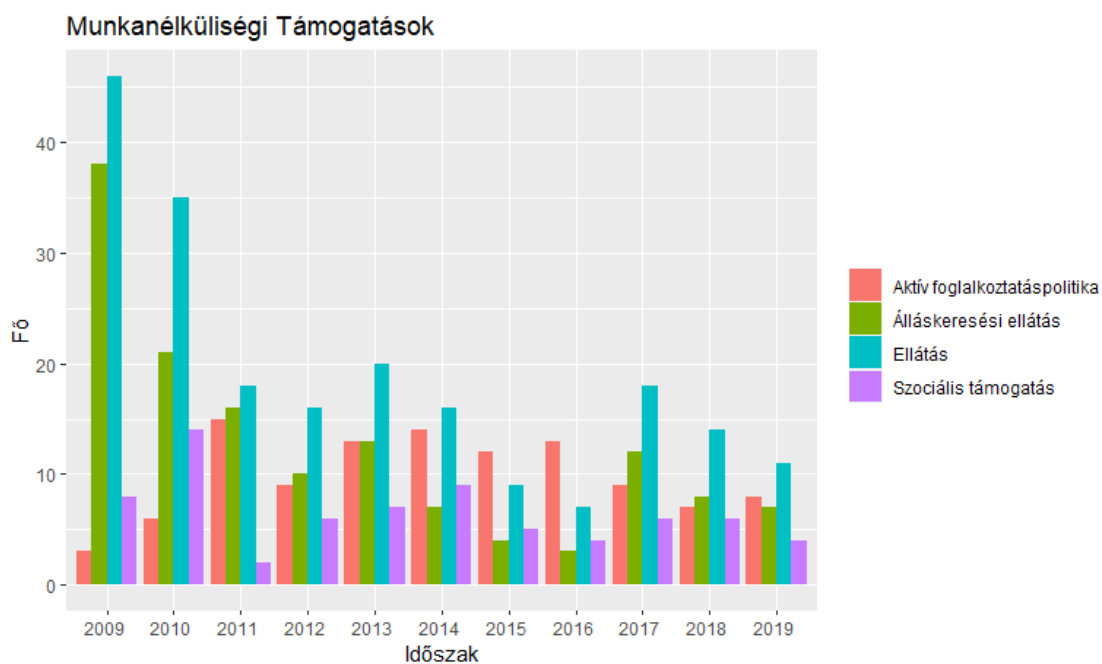
(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Tartós munkanélküliek aránya (%)

A fenti ábrák mutatják az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők számát Balinkán. A 2010-2011-évi magasabb tartós munkanélküliséget ugyancsak a válság magyarázza. Ugyan 2018-2019 között nőtt a tartós munkanélküliek aránya, de a településen 2011-től ez a szám mindvégig 10 alatt maradt.

Az alábbi ábra mutatja a különféle támogatásban részesülők számának alakulását Balinkán. A 2009-2010 évi nagyon magas álláskeresési ellátás a már korábban többször megemlített válság, illetve annak gazdaságpolitikai orvosolásának eredményének tudható be. 2011-től az álláskeresők ellátását visszaszorították, és nagyobb arányban vettek részt az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel való támogatásban. A szociális támogatásban részesülők száma tartósan alacsony, viszont az ellátásban részesülők száma a legnagyobb 2017-től.

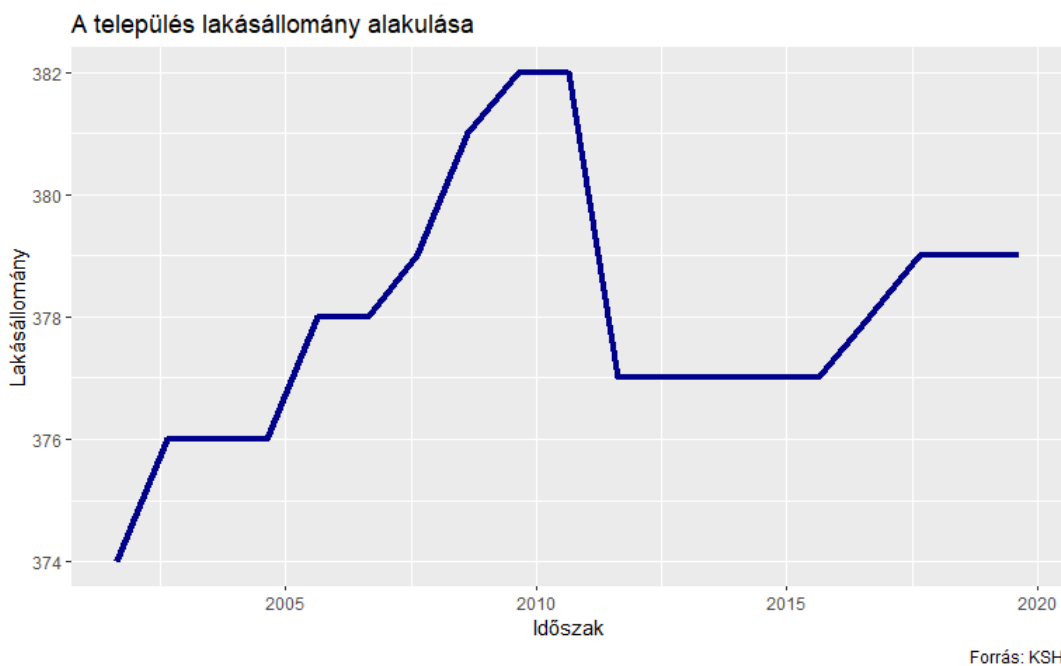

Különbféle támogatásban részesülők száma (fő)

Forrás: KSH

Lakásállomány

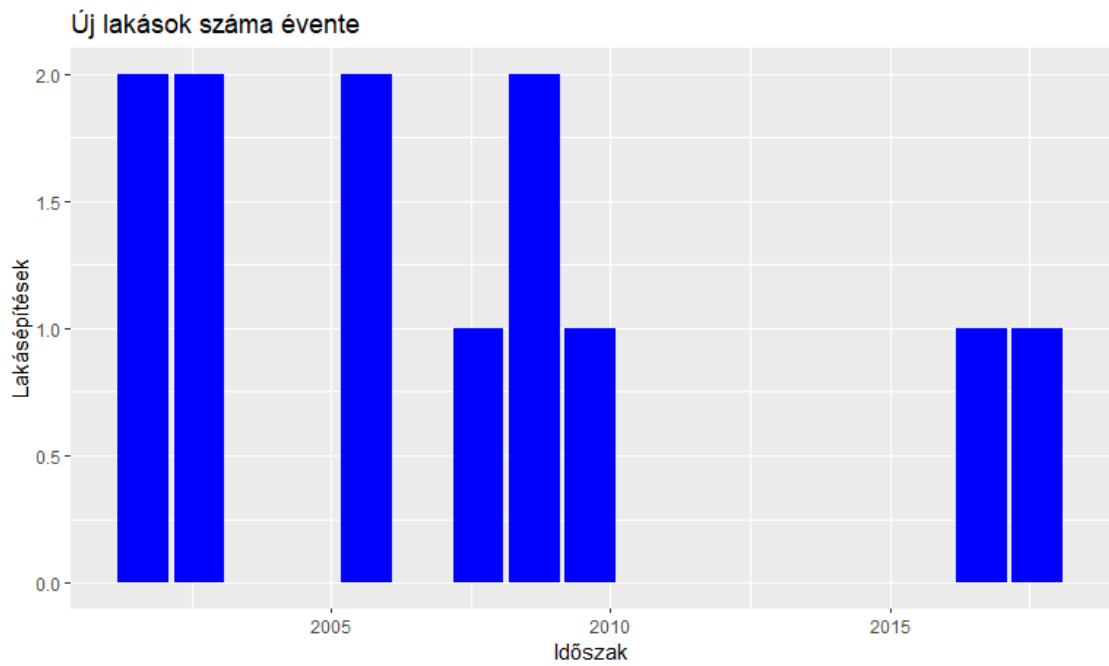
2019-ben a lakásállomány 379 darab volt (forrás: KSH). Balinkán a lakásállomány az alábbi idősor alapján alakult:

Balinka lakásállományának alakulása 2002-től 2019-ig

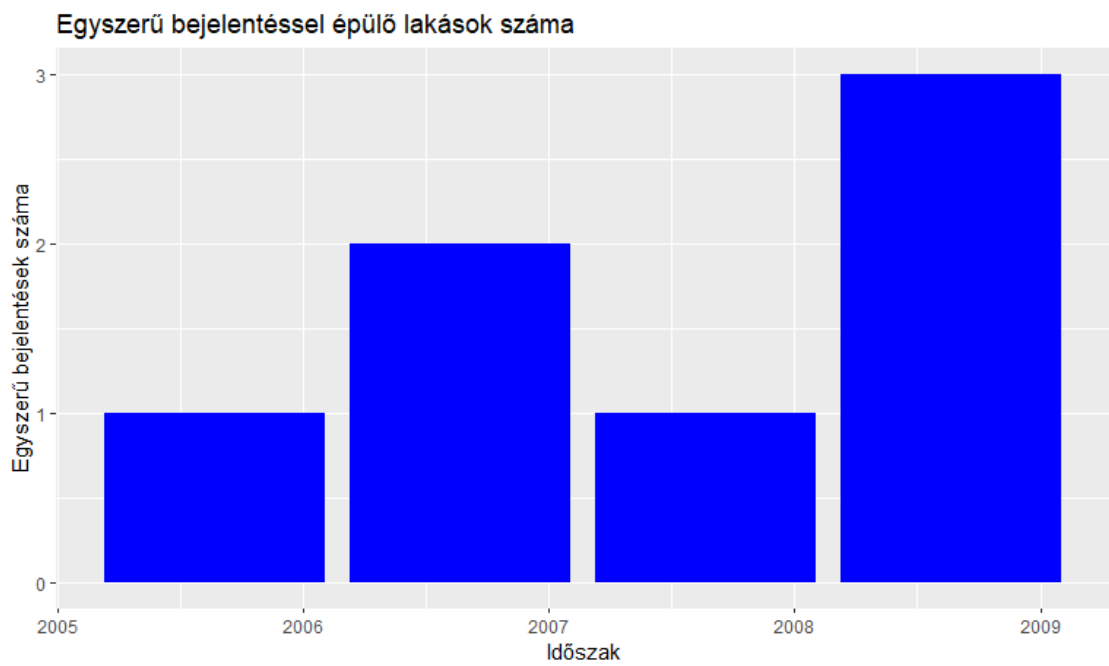
forrás: KSH

2000-től csekély számú új lakás épület Balinkán, évente maximum pár darab.

Új lakások száma Balinka településen

Forrás: KSH

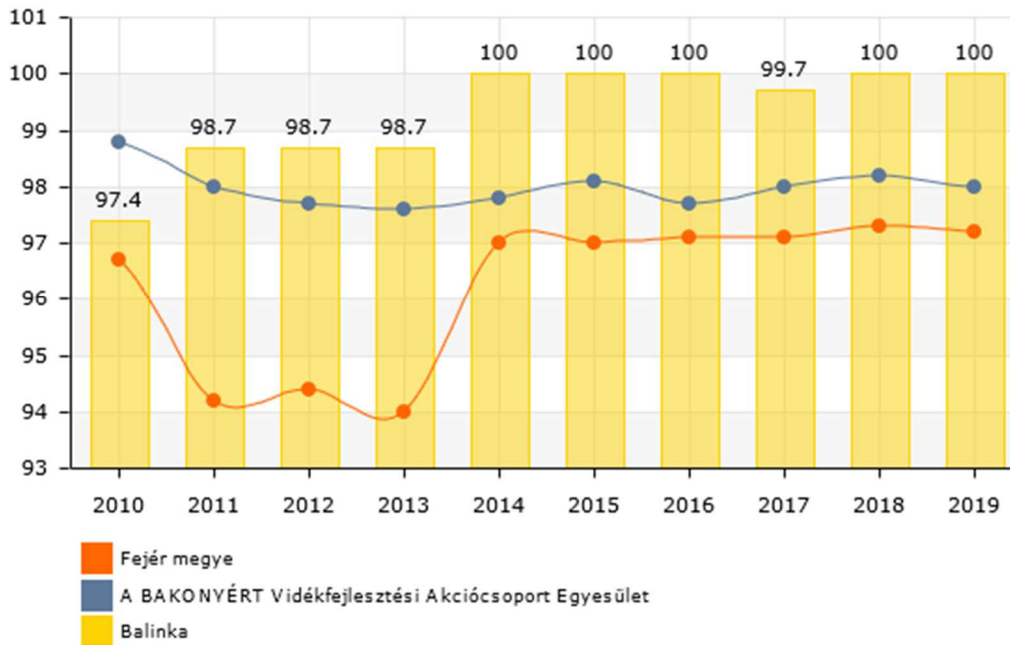

Egyszerű bejelentéssel épülő lakások száma Balinkán

Forrás: KSH

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

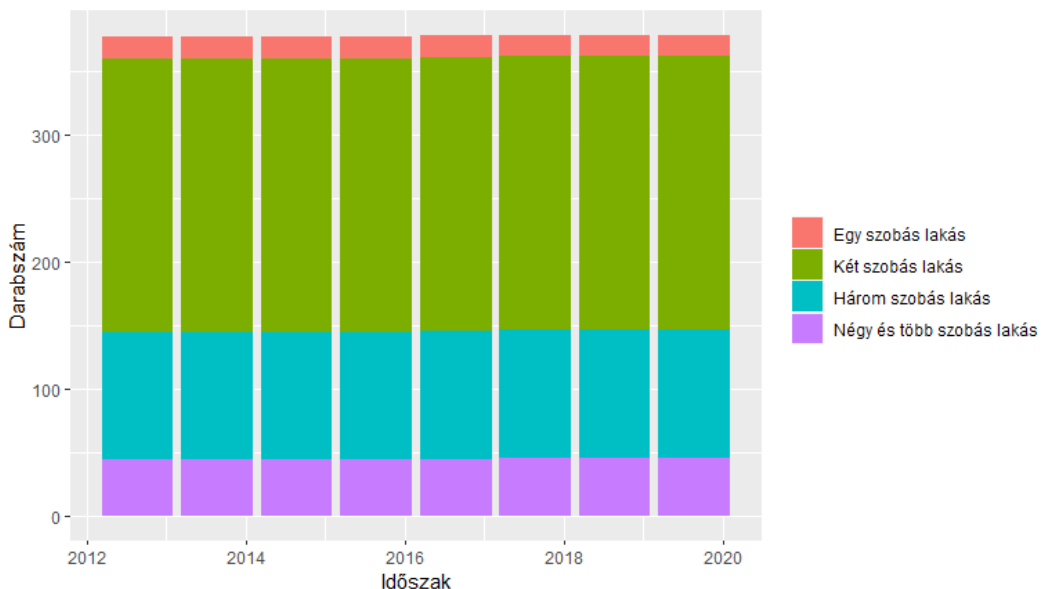

*Közüzemi ivóvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%) Balinkán és a környező településeken
Forrás: TeIR*

A közműves vízellátásba bekapcsolt lakás, üdülő olyan lakás, üdülő, amelynek a közműhálózatba való bekötése a telekhatáron belül megtörtént, illetve a közműves vízvétel lakáson belüli kifolyóval biztosított.

A fenti diagramm mutatja a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások arányát százalékban: az utóbbi 10 évben közel 100%-os értéket mutat, ami jobb eredmény mind a Fejér megyei átlagnál, mind a környező települések átlagos hálózati bekötöttségénél.

Lakások számának alakulása szobaszám szerint

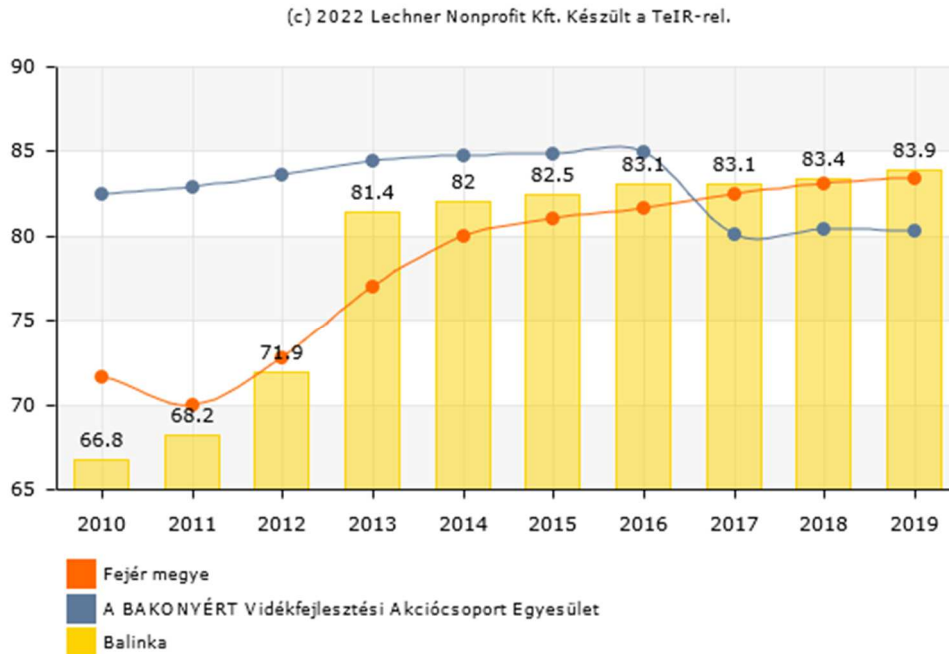

Forrás: KSH

*Lakások megoszlása szobák száma szerint
Forrás: KSH*

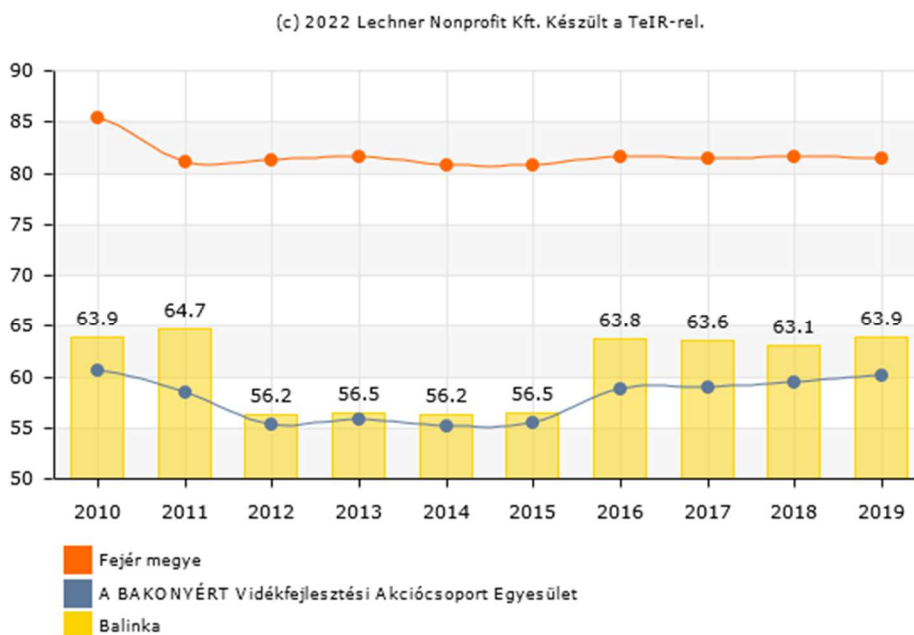
A fenti ábráról leolvasható, hogy Balinkán a lakások nagyrészt két és háromszobások. Ennél nagyobb szobaszámú lakások száma 50-nél kevesebb.

Közsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

A közműves csatornahálózatba bekapcsolt lakás, üdülő a közüzemi, illetve közüzemi jellegű szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakás, üdülő.

A fenti ábráról leolvasható, hogy 2013-tól a közsatornahálózatba bekapcsoltlakások aránya 80% felett van. Az utóbbi években ugyan elég csekély növekedés tapasztalható, viszont a környező települések átlagát, illetve kis mértékben a megyei átlagot is.

Háztartási gázfogyasztók száma (fő), száz lakásra

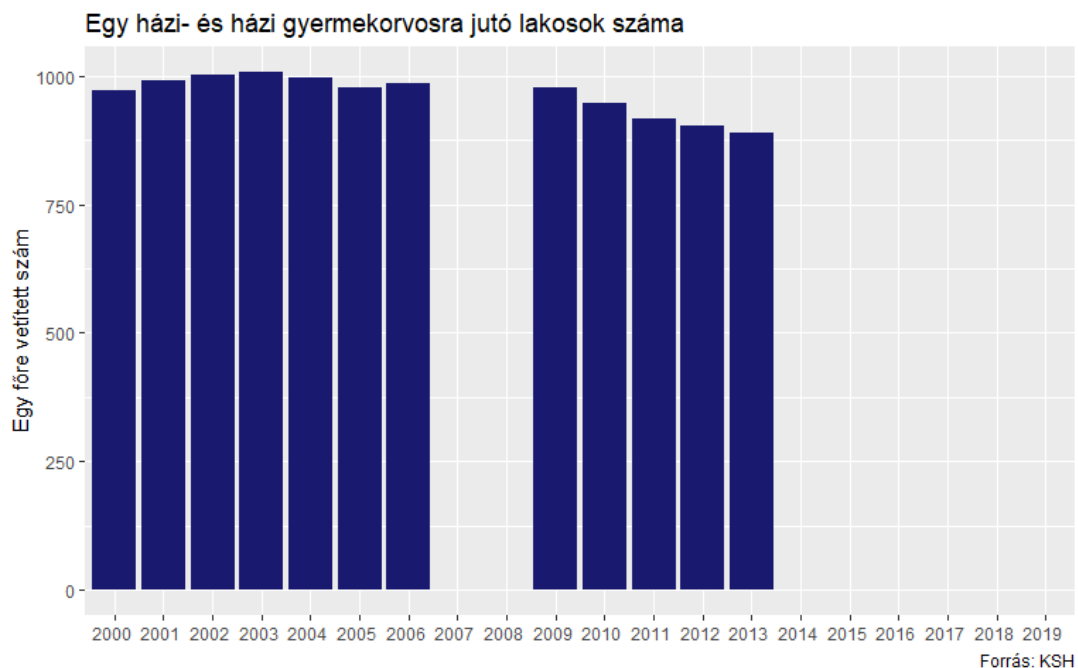

6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások

Oktatás- nevelés

Balinkán alapfokú oktatási intézmények – bölcsőde, óvoda, általános iskola – nem működnek. A szomszédos településeken, Bodajkon és Bakonycseryén oldható meg a gyermekek felügyelete, oktatása.

Egészségügy és szociális közszolgáltatások

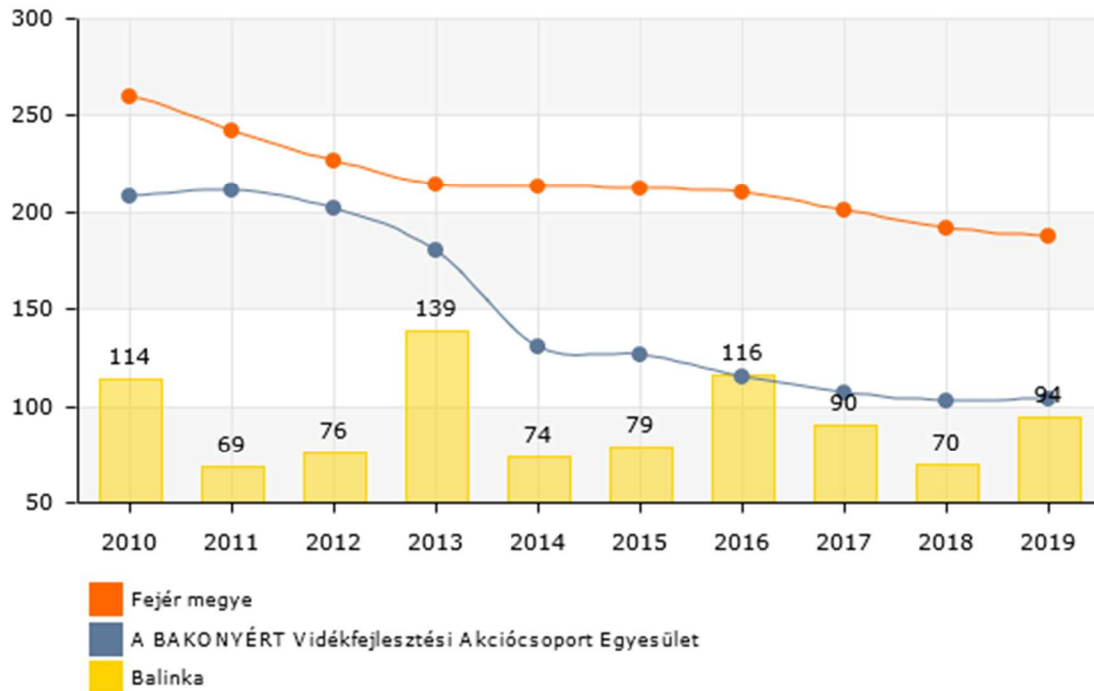

*Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma Balinkán
Forrás: KSH*

Balinkán felnőtt háziorvos és gyermekrendelés egyaránt működik. Sajnos adatok hiányában az utóbbi 8 évet nem lehet értékelni.

Közösség, művelődés, kultúra

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

*A települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egységek száma száz lakosra Balinkán
Forrás: TeIR*

A településen kölcsönzött könyvek száma jelentősen elmarad a térség és a megyei átlagtól. A Petőfi Sándor u. 60. címen lévő Balinkai Művelődési Ház és Könyvtár épületében vehető igénybe a könyvtári szolgáltatás.

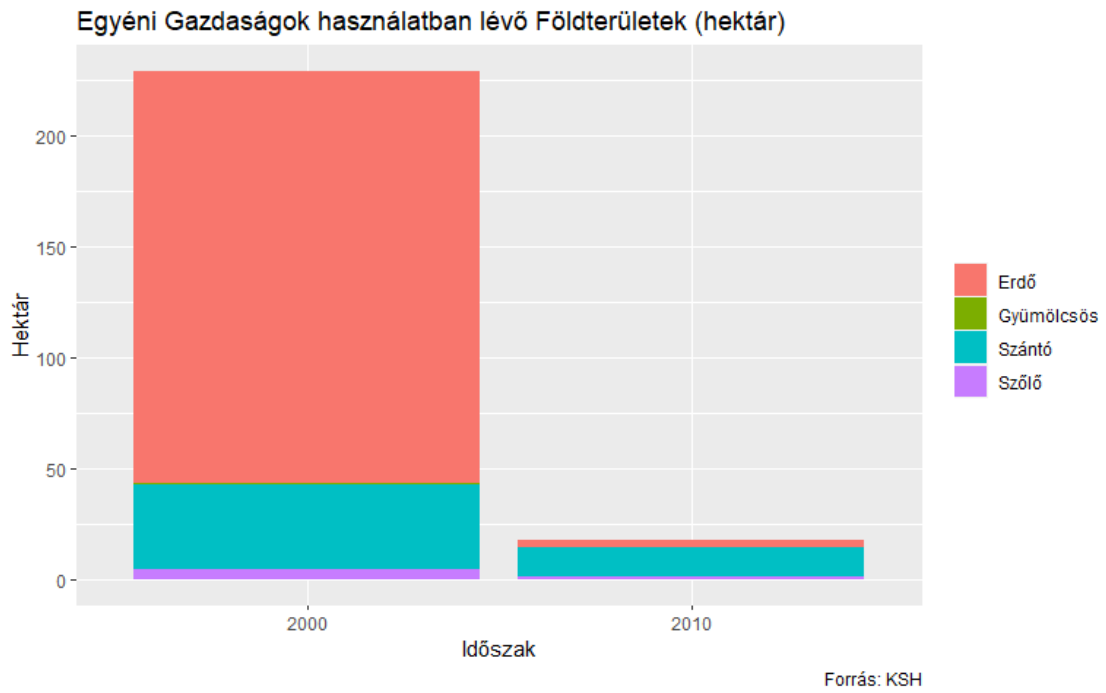
7. A település gazdasága

A település gazdasági súlya, szerepköre

A népszámlálási adatok alapján 2000 és 2010 között csökkent az egyéni gazdaságok használatában lévő földterületek mérete, legnagyobb mértékben az erdők területe csökkent. Az alábbi táblázat mutatja a két népszámlálás adatát (négyzetméterben):

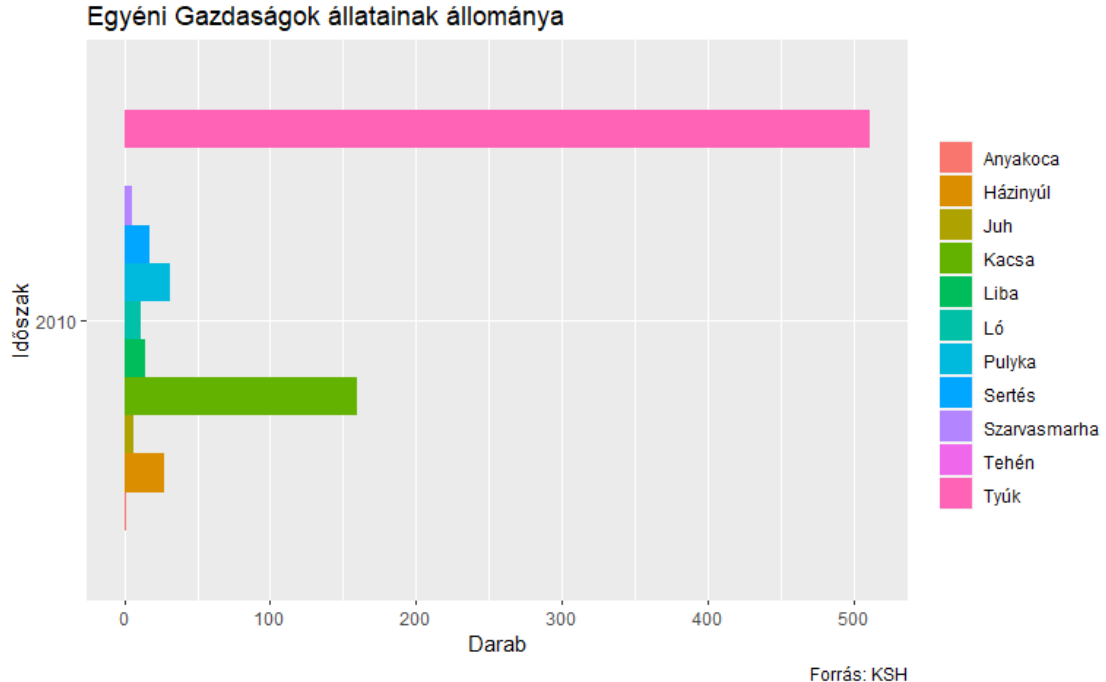
Időszak	Összes Földterület	Szántó	Gyümölcsös	Szőlő	Erdő
2000	2412707	381079	3300	47905	1857000
2010	310026	130640	750	17619	27453

Az alábbi diagram is jól szemlélteti az előbbieken megállapítottakat.

Egyéni Gazdaságok használatában lévő Földterületek
Forrás: KSH

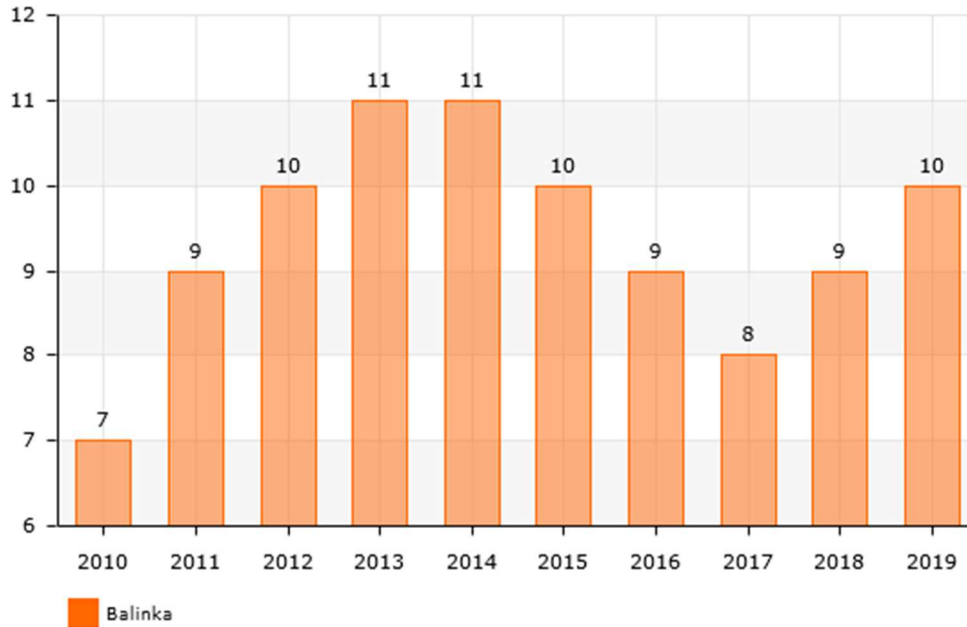
Az alábbi diagramm mutatja az egyéni gazdaságok által gondozott állat-állomány alakulását 2010-ben. Balinkán jelentős volt a tartott tyúkok állománya, emellett a kacsállomány volt számottevő.

Egyéni Gazdaságok állatainak állománya
Forrás: KSH

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Regisztrált őstermelők száma (fő)

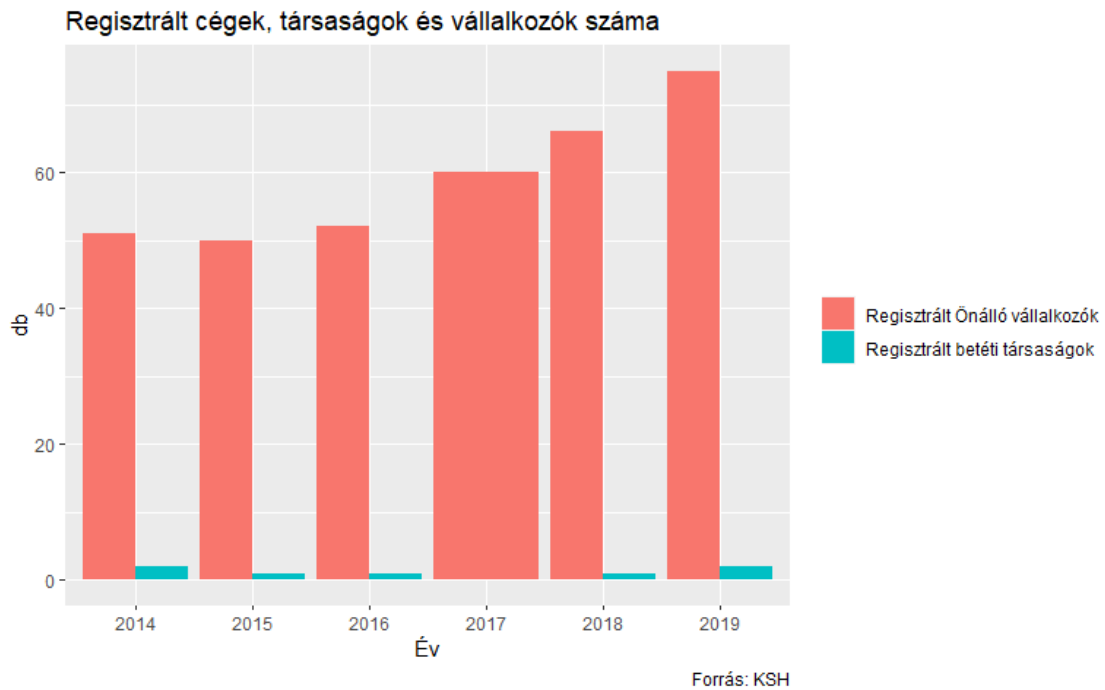
A regisztrált vállalkozások száma csekély, de folyamatos növekedést mutat. 2019-ben Balinkán a regisztrált vállalkozások száma 84 volt, a megszűnt vállalkozások száma 4 és 13 között mozgott az utóbbi években.

Időszak	Regisztrált vállalkozások száma	Megszűnt vállalkozások száma
2014	66	14
2015	63	2
2016	61	8
2017	67	5
2018	73	7
2019	84	4

Regisztrált és megszűnt vállalkozások száma Balinkán (2014-2019)

Forrás: KSH

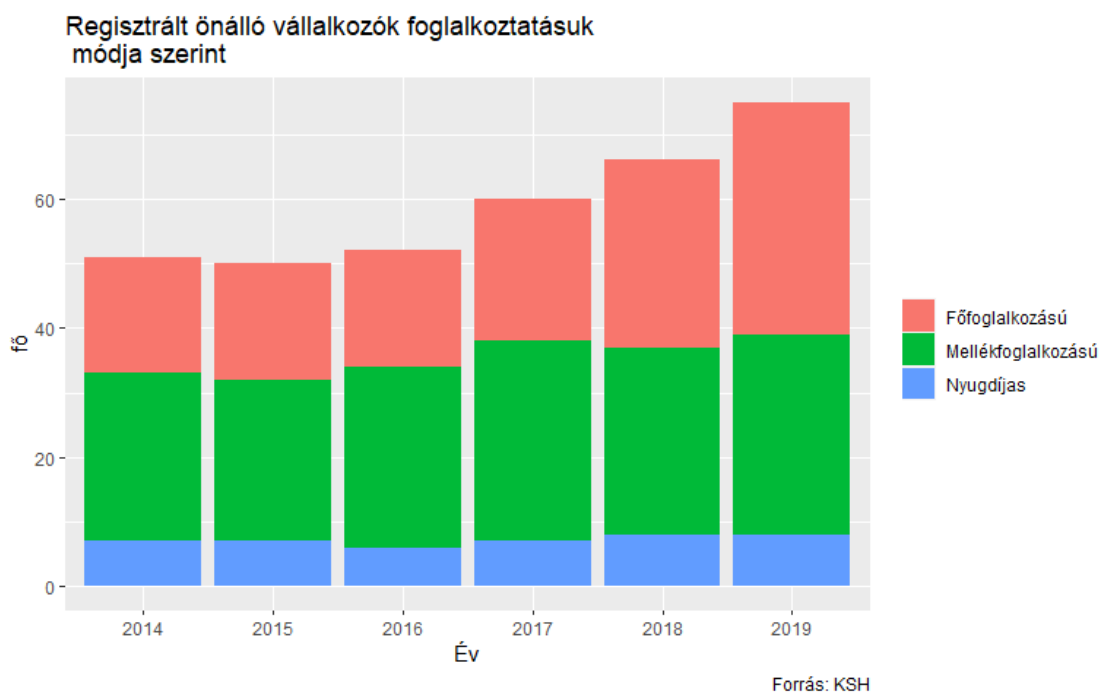
A regisztrált gazdasági társaságokat tekintve szinte csak önálló vállalkozások vannak jelen. Számuk 2019-re meghaladta a 70-et.

Regisztrált cégek, társaságok és vállalkozók száma Balinkán (2014-2019)

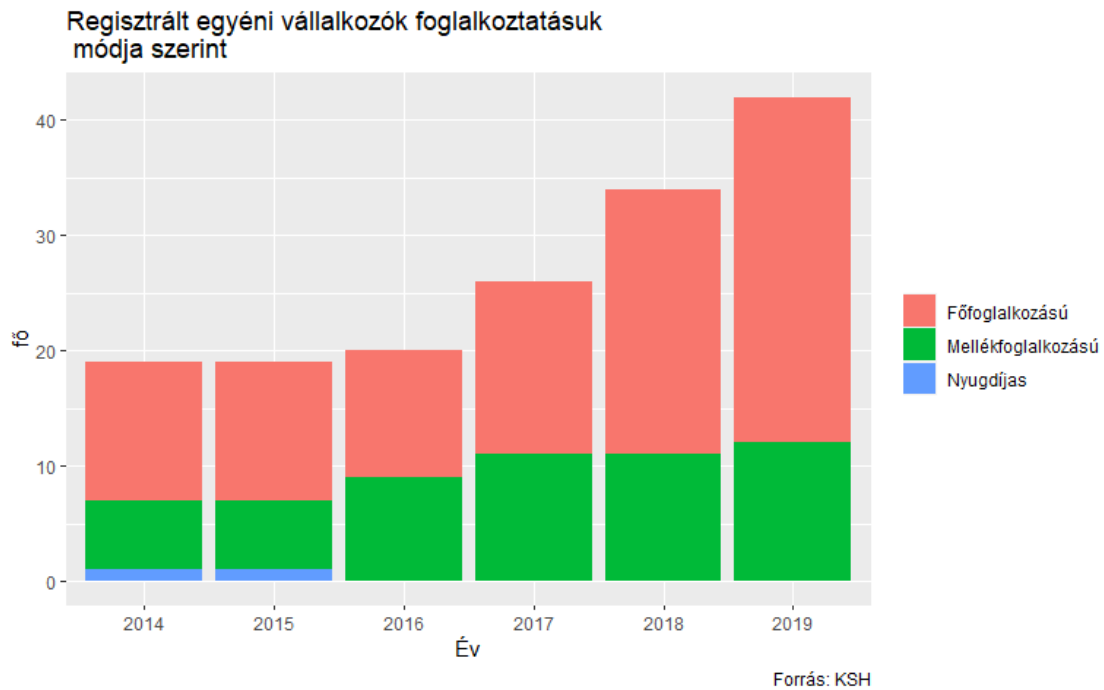
Forrás: KSH

A regisztrált egyéni vállalkozók száma 2019-ben meghaladta a 70 főt. Balinkán az egyéni vállalkozók döntő többsége főállásként vállalkozik, a nyugdíjas egyéni vállalkozók száma elenyésző.

Regisztrált önálló vállalkozók foglalkoztatásuk módja szerint Balinkán (2014-2019)

Forrás: KSH

*Regisztrált egyéni vállalkozók foglalkoztatásuk módja szerint Balinkán (2014-2019)
Forrás: KSH*

A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Balinkán a főbb termelő gazdasági ágazat a szolgáltatói ágazat. Ez egyéni és társas vállalkozások árbevételét és foglalkoztatását figyelembe véve is a szolgáltató ágazat a fő termelő ágazat. A szolgáltatások a járásszékhely közelsége miatt inkább az alapfokú ellátásra, szállítmányozásra korlátozódnak.

A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

A gazdasági szervezetek jellemzően kis mértékben fejlődő termelő tevékenységet folytatnak. A vállalkozások kis csoportja a település belterületén találhatóak, az egymástól távol elhelyezkedő belterületi részek miatt a szolgáltatások nem egy településközpontra korlátozódnak. A település területén gazdasági fejlesztési területek kijelölésére korlátozottan lehetőség.

A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F, stb.)

A vállalkozások közül könnyen megközelíthetők.

A gazdasági társaságok egy részének tevékenysége helyhez kötött (mezőgazdasági művelés, állattartó telep stb.). A tevékenység nem igényel nagyszámú magasan képzett munkaerőt, ezért a megfelelő munkaerő a térségben rendelkezésre áll. Az építőipari és a szállítmányozó vállalkozások számára is rendelkezésre áll szabad munkaerő. A K+F tevékenységről nincs elég információ, az építőipari vállalkozásokban a tevékenysége nem kötődik kizárólag a településhez.

Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Balinkán az ingatlanpiac az országos átlagnak megfelelő. Új gazdasági tevékenység iránti ingatlan kereslet csekély. A hatályos településszerkezeti tervben rendelkezésre áll fejlesztésre kijelölt gazdasági terület.

Az önkormányzatnak erősítenie kell a kistérségben betöltött szerepét. Különösen meghatározó jelentőségű a területfejlesztéssel kapcsolatos együttműködés a térség többi önkormányzataival.

A partnertelepülési kapcsolat mellett törekedni kell az Balinkához közel azonos lélekszámú hazai községekkel való szorosabb együttműködés kialakítása.

8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés

Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Balinka évek óta egy stabil helyzetben lévő, működési célú hitelállománnyal nem rendelkező település. Az Önkormányzat vagyona az elmúlt években növekedett, melynek fő oka a számos felújítási munka befejezése és aktiválása.

A képviselő-testület a költségvetést évente megalkotott költségvetési rendeletben határozza meg, melynek összeállítási alapját az állami normatíva és a saját bevételek képezik. Az saját bevételek a működtetési kiadásokat fedezik, az esetleges felújítások, fejlesztések finanszírozása csakis pályázati forrásból lehetséges.

Az Önkormányzat az alábbi területeken tervez fejlesztéseket: ipar, idegenforgalom, infrastruktúra, közfoglalkoztatás (a részletes tervezetet az Önkormányzat 2020-2024 évekre megalkotott Gazdasági Programja tartalmazza).

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Köszönhetően a kialakult partneri együttműködésnek, az önkormányzat, a polgármesteri hivatal, az intézmények és alkalmanként a civil szervezetek is aktívan részt vesznek a település fejlesztésében, a pályázati források bevonásában.

Az elmúlt időszak helyi szinten jelentős megvalósult fejlesztéseket eredményezett. Ezek közül kiemelkedő az orvosi rendelő, művelődési ház, hivatali épület felújítása, közlekedés fejlesztése és belterületi utak felújítása.

Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzat gazdaságfejlesztő tevékenysége keretében együttműködik a település gazdasági vállalkozásaival, a településfejlesztési célok meghatározásában alapvető tényező a gazdasági társaságok támogatása.

Az elmúlt időszak gazdasági programjának főbb elemei:

- orvosi rendelő felújítása
- utak és járdák felújítása
- művelődési ház felújítása
- hivatali épület felújítása
- Kisgyóni pihenőház felújítása

Településüzemeltetés

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése, 20 kiemelt helyi közügy, valamint helyben biztosítható közfeladat között másodikként említi a településüzemeltetési feladatokat, melyek a következők:

- köztemető kialakítása és fenntartása,
- a közvilágításról való gondoskodás,
- kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása,
- a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása,
- közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása,
- gépjárművek parkolásának biztosítása

9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat

Balinka több, egymástól jól elkülöníthető településrészről áll, melynek oka, hogy a középkorban a mai közigazgatási határon belül négy település volt.

A jelenlegi belterületi részek: Mecsér, Kisgyón, Bányatelep és Balinka. Helyi sajátosság, hogy (a Bányatelepet kivéve) az elkülönülő belterületek egyes szakaszai a település közigazgatási határát is jelentik. Mecsér és Balinka egymástól 5 km-re található, közöttük helyezkedik el Bányatelep településrész. Kisgyón a település nyugati részén található, megközelítése csak Bakonycsernyéről lehetséges.

Gazdasági terület több helyen található a településen, a volt bányászathoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódóan.

Közösségi célú zöldterület csekély számban van a településen, Mecséren játszótér, Balinkán játszótér és sportpálya is található.

Balinka belterületi rész mellett nyugatra, az út déli oldalán helyezkedik el a szőlőhegy, ahol döntően szőlő és gyümölcsstermelést folytatnak.

A településhez tartoznak mezőgazdasági területek, ahol döntően nagyüzemi művelésű mezőgazdaságot folytatnak, illetve említhető még a rideg állattartás.

A külterület nagy része erdőterület. Erdő- és vadgazdálkodást folytatnak ezeken a területeken.

Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak

Balinka összes települési területe 1861,55 ha. Ebből a külterületi ingatlanok 1740,62 ha, a zártkertek 13,83 ha területet foglalnak el.

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	601	8	50	1070867	50	54628	1782
külterület	364	15	8	17406239	25	1682329	47819
zártkert	92	0	0	138349	208	4091	1504
ÖSSZESEN	1057	23	58	18615455			

A Fejér Megyei Kormányhivatal előzetes véleményében tájékoztatott Balinka vonatkozásában az átlagosnál jobb minőségű termőföldről. E szerint átlagosnál jobb minőségű a 2-4. minőségi osztályú szántó, 6. minőségi osztályú szőlő, az 1-3. minőségi osztályú legelő és a 2-3. minőségi osztályú rét.

Földrészlet statisztika művelési áganként							
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)	
erdő	93	117	11286568	391	977287	96466	
fásított terület	8	8	88948	175	65752	11119	
gyümölcsös	2	2	1943	464	1479	972	
kert	24	25	26790	418	1788	1072	
kivett	728	731	2048834	25	192994	2803	
legelő	78	92	917571	480	120663	9974	
rét	6	8	89300	1910	17379	11163	
szántó	134	206	4094649	205	197822	19877	
szőlő	54	54	60852	208	1665	1127	

A településen az ingatlan-nyilvántartás szerint a külterületen nagyrészt erdő (összesen 1128,66 ha) és szántó, rét és legelő (510,15 ha), található. A kivett területek a lakóterületek és az utak területei.

Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Beépítésre szánt területek:

Lakóterület:

- falusias lakóterület
- kisvárosias lakóterület

Gazdasági terület:

- kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület
- ipari gazdasági terület

Különleges terület:

- idegenforgalmi fogadóhely
- temető
- sport

Beépítésre nem szánt területek:

Közlekedési terület:

- közúti közlekedési terület
- vasúti közlekedési terület

Zöldterület:

- közpark

Erdőterület:

- védelmi célú erdőterület
- gazdasági célú erdőterület
- turisztikai célú erdőterület

Mezőgazdasági terület:

- általános mezőgazdasági terület (szántó)
- általános mezőgazdasági terület (gyep, rét, legelő)
- kertes mezőgazdasági terület (belterületi kert)
- kertes mezőgazdasági terület (kert, szőlő, gyümölcs)

Vízgazdálkodási terület

- vízgazdálkodási terület

Különleges beépítésre nem szánt terület:

- szabadidős és rekreációs
- kommunális hulladékgyűjtő-konténer tároló területe

10. Az épített környezet és építészeti örökség vizsgálata

Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Balinka eltérő karakterű településrészei:

Történeti településrész

Balinka belterületi rész hajdani főutcája, napjainkban a Petőfi Sándor utca. Jelenleg is ez a falu legforgalmasabb utcája. Keskeny, hosszú szalagtelkek jellemzik, oldalhatáron álló fésűs beépítéssel. A domborzati viszonyok miatt a hosszú szalagtelkek kis mélységben beépítettek. Az utcai homlokzat rendszerint oromfalas kialakítású, a tetőgerincek merőlegesek az utcára. Mivel Balinkán nem alakult ki településközponti terület, ezért az intézmények, szolgáltató egységek a főutca mentén helyezkednek el.

Átalakuló, új településrész

Ezekre a területekre jellemző a tervezettség, amely a derékszögű utcarendszerben jelenik meg. Az épületek általában nyeregtetővel fedettek, a hagyományos településész épületeinél nagyobb tömegűek. Találhatók még négyzetes alapterületű, sáttortetős házak is. Főképp az újabb területek arculata igen változó képet mutat.

Ikerházas beépítésű településrész

Ez a településkarakter Mecsérre jellemző. Az 1950-es év végén épült bányászlakások találhatók ezen a területen. Különlegessége, hogy a klasszikus merőleges rendszerű bányászlakótelephez képest az utcarendszer, a telekstruktúra alkalmazkodik a terepviszonyokhoz, továbbá elszórva található pár egylakásos épület a telekszerkezetből adódóan. Az utcakép egységes, jellemzően az utcával párhuzamos gerinckialakítású, nyeregtetős földszintes épületekkel.

Zártkertek

A falu történetében már régóta művelt terület. Ezekben a területeken kizárólag prэшázak találhatók, lakóépületek építése nem engedélyezett. A prэшázak kellemes tömegformálásúak, a környékre jellemző anyaghasználattal. Egy részük helyi védelem alatt áll.

Bányatelep

Egy nagyméretű, parkosított telken található itt kettő nyolclakásos, kétszintes társasház. A két épület tömegképzése erősen különbözik a többi résztől, nem véletlen, hogy kisvárosi lakóterület besorolású. Ennek ellenére nincs zavaró hatása, mivel a főúttól félreeső, fákkal övezett területen helyezkedik el.

A lakóterületek jellemző épülettípusai:

	<p>Történelmi településrész jellegzetes épülete</p>
	<p>Történelmi településrész jellegzetes utcaképe</p>
	<p>Átalakuló, új településrész jellegzetes utcaképe</p>
	<p>Jellemző ikerházas beépítés</p>

	Présház
	Bányatelep

Intézmények

	Polgármesteri hivatal épülete
	Orvosi rendelő

Szent Vendel
Katolikus templom

Kulcsosház, Kisgyón

Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során Települési Örökségvédelmi hatástanulmány készül, melyben a település története, a településszerkezet kialakulása is szerepel.

Műemléki védelem, helyi értékvédelem

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során Települési Örökségvédelmi hatástanulmány készül, melyben a település története, a településszerkezet kialakulása is szerepel.

Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Balinka közigazgatási területén a közhiteles nyilvántartásban 7 nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek ex lege általános védettség alatt állnak. A terepbejárás során sikerült tisztázni, hogy a 21587 azonosítójú Acsai-tanya lelőhely Bodajk közigazgatási területén található, így csak 6 balinkai régészeti lelőhellyel számolhatunk. Ezek közül egy sem fokozottan védett.

<i>Lelőhely azonosító</i>	<i>Lelőhely neve</i>	<i>Lelőhely jellege</i>	<i>Lelőhely kora</i>	<i>Helyrajzszámok</i>
21588	Mecsérpuszta	temető	késő avar kor	0103/10, 672, 669/5, 669/4, 670, 669/6, 669/7, 671, 669/2, 674, 673, 0111/1
67859	Mecsér, Nyárfa utcától északra	telepnyom (felszíni)	Árpád-kor	0111/3, 0111/4
67921	Mecsér, Temető és bakonycsernyei közút között	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	újkőkori Árpád-kor	0103/10, 0103/11, 0103/12, 0103/13, 670, 0110, 0103/9, 0103/4, 0103/3, 0103/14
21587	Acsai tanya	telep általában telep általában	keleti Hallstatt-kultúra lengyeli kultúra	087/31 [téves adat, a lelőhely Bodajk közigazgatási területén található]
97863	Egres I.	telep	római kor	032/12
97865	Egres II.	telep	római kor	032/12
97867	Vörös-réttől K-re	telep	késő középkor	032/7, 032/12

A közhiteles nyilvántartás szerint Balinka község közigazgatási területére kiterjedő régészeti lelőhelyek adatai

Az épített környezet konfliktusai, problémái

Balinka épített környezetének legnagyobb konfliktusa abból adódik, hogy a belterület nagy része kettő, egymástól 5 km-re lévő területből áll. A településfejlesztés során gondosan ügyelni kell, hogy a tervezett infrastrukturális fejlesztések egyaránt érintsék mindegyik részt. Továbbá törekedni kell arra, hogy lehetőleg mind a kettő belterületi részen hasonló mennyiségűben és minőségben legyenek elérhetőek a szolgáltatások.

11. Környezetiállapot-jellemzők (környezetvédelem)

Talaj

Domborzati viszonyok

A terület mai geomorfológiai képét az egységes Tési-fennsík, a hegyközi medencék (Balinkai-, Alsóperepusztai-medence), a pannóniai abrúzióval átformált, lenyesett lépcsős fennsíkperemek, abrúziós síkok, pedimentek, glacisok formacsoportjai határozzák meg. A fennsíkok enyhén hullámos, gyengén tagolt központi területeivel ellentétben (2,1 km/km² átlagos völgsűrűség, 20 m/km² relatív

relief) a peremek aprólékosan szabdaltak (4,1 km/km² átlagos völgyűrség) és itt tapasztalhatók a legnagyobb relatív relief értékek is (100 m/km²). Így az erdő és mezőgazdasági hasznosítás szempontjából a domborzat területenként eltérő adottságokkal rendelkezik.

Földtani viszonyok

A terület domborzata uralkodóan mezozoos karbonátos kőzetekből (elsősorban triász földolomitból) épült. A Keleti-Bakony 500 m tszf-i magasság fölé emelkedő fennsíkját szerkezeti árkok, hegységperemi süllyedékek határolják. Fejlődésmenete során sokféle szerkezeti hatásnak volt kitéve. Ezért domborzata az árkos-sasbércecs töréses szerkezet mellett pikkelyeződések, vízszintes és torziós elmozdulások, alátolódások formaelemeit viseli. A középső-miocén idején sekélytengeri, formagazdag homokrétegek lerakódása (Várpalota). F fiatal pannóniai üledékekben tapasztalt vetődések, törések, de nem utolsó sorban az elmúlt évszázadban feljegyzett földrengések száma alapján szeizmikusan érzékeny területnek minősíthető (Várpalota, Pét stb.).

A mezozoos kőzetek felett Balinka térségében eocén korú barnakőszén települt, a termelés 1952–1991 között folyt. Várpalotán 1876–1996 között középső-miocén korú barnakőszén (lignitet) termeltek.

Talajtani viszonyok

A kistáj területének nagyobb hányadát (64%) a mészkövön képződött rendzina talajok alkotják. Hasznosításukban az erdő kb. 60%-ot, a gyeper és a legelő pedig 40%-ot tehet ki. A löszös fennsíkok kiterjedt talajtípusa a vályog mechanikai összetételű, agyagbemosódásos barna erdőtalaj (27%). Kémhatása a kilúgozás mértékétől függően erősen vagy gyengén savanyú, vízgazdálkodási tulajdonságai kedvezőek, termékenységi besorolása a 30–45 (int.) kategória. Főként szántóként (65%) és legelőként (25%) hasznosíthatóak, még erdő csupán a fennmaradó 10%.

A lejtőlöszön és a harmadidőszaki üledékeken barnaföldek (7%) képződtek. Mechanikai összetételük vályog vagy agyagos vályog. A vízgazdálkodási tulajdonságok – a sekély termőrétegűek kivételével – általában kedvezőek. Termékenységük a változó tulajdonságok széles skálája szerint a 30–55 (int.) kategóriába sorolható. A lejtőviszonyoktól függően szántóként 65%, legelőként pedig 30% hasznosítható. A földes és köves kopárok és a Gaja-völgy réti talajainak területe csupán 1–1%. A földes kopárok főként (90%) karsztbokorerdők, a réti talajok kaszálórétek (70%) és szántók (25%) lehetnek. A kistáj szántóin főleg búzát, árpat, zabot, kukoricát és vörösheret termeszthetnek. Az egyes talajtípusok területi arányát az alábbi táblázat mutatja be (6–7. SZ. TÁBLÁZAT):

6. számú táblázat: A talajtípusok területi megoszlása

Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
01	1
04	64
07	27
09	7
26	1

7. számú táblázat: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)

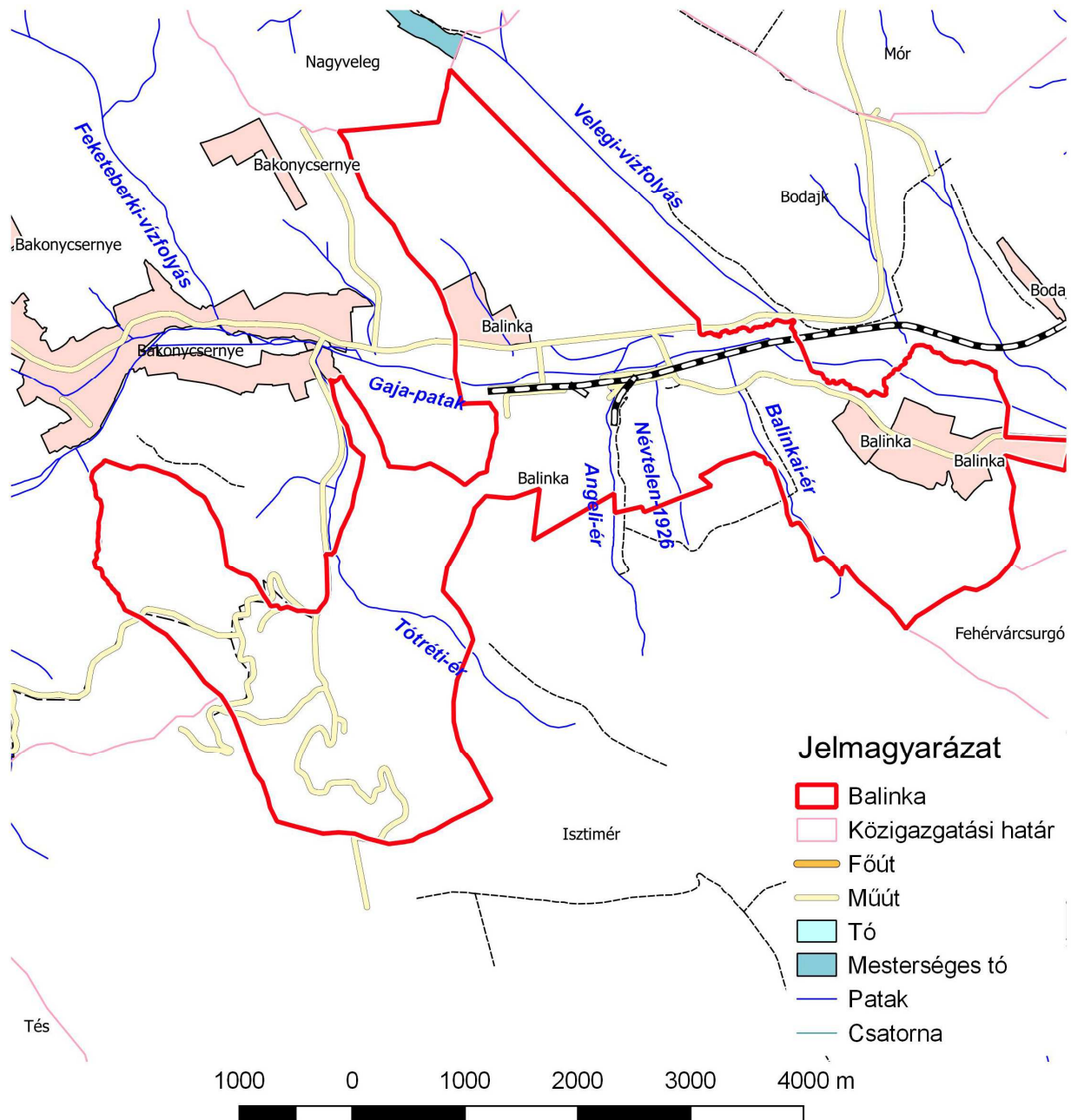
Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
01	20	10	-	-	70
04	20	20	5	5	50
07	45	25	5	10	15
09	35	45	5	5	10
26	65	25	-	5	5

Felszíni vizek

A kistáj területének É-i és K-i része a Gaja-patakhhoz, D-i része a Veszprémi-Sédhez folyik le. Kisebb részében vízfeleslege, nagyobb részében vízhiánya van. Fő vízfolyásai a Veszprémi-Séd, Péti-víz, Csákány-árok, Inotai-víz. Az árvizek tavasszal, a kisvizek ősszel szokásosak.

A település a Séd-Nádor-Gaja vízrendszer és a Duna részvízgyűjtő területéhez, vízgazdálkodási szempontból az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-tervezési alegység működési területéhez tartozik. Balinka település és környéke felszíni vízben szegény. A településen a Gaja-patak-patak folyik keresztül, illetve a Velegi-vízfolyás Balinkánál torkollik a Gajába. Ezen kívül több kisebb vízfolyás is áthalad a településen. Állóvíz a településen nem található. A terület vízrajzát az alábbi ábra mutatja be (6. SZ. ÁBRA):

6. számú ábra: A tervezési terület vízrajza

A bemutatott vízfolyásokról vízjárási adatokkal csak a Gaja esetében rendelkezünk a Fehérvárcsurgói szelvényben (8. SZ. TÁBLÁZAT).

8. számú táblázat: A Gaja vízjárása

Vízfolyás	Vízmerce	LKV	LNV	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m ³ /s		
Gaja-patak	Fehérvárcurgó	5	350	0,01	0,80	58

Csapadékvíz elvezetés

Balinka község az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-gazdálkodási alegységhez tartozik. A tervezési alegység a Séd-Nádor-Gaja vízrendszer vízgyűjtő területét foglalja magába. A település csapadékvizeinek közvetlen befogadója a Gaja-patak, így nem mindegy az sem, hogy ez milyen hordalék-, illetve milyen kémiai terhelést kap a részvízgyűjtő irányából. A Gaja medrére vonatkozóan a jogszabályokban előírt kiépítési mérték – belterületről lévén szó – a 33 évente előforduló (Q3%) nagyvíz. A településen belül a végbefogadóiig való vízlevezetés elemei a megfelelően méretezett nyílt árkok és az utak keresztezésénél, telkek bejáróinál az átvezetők megfelelő kialakítása. Nem megoldott a településen a külterületi hordalék visszatartása, a többlet vizek tározása. Ezen problémák megoldása alapvetően fontos a belterületi károk mérséklésére.

Összefoglalva a leírtakat megállapítható, hogy a belterületi művek nyomvonalukban rendelkezésre állnak, de nincs megoldva a hordalék visszatartás, a többletvizek visszatartása, illetve az övárók rendszerek nincsenek jól kialakítva.

Felszín alatti vizek

A **Keleti-Bakony** kistáj területén „talajvíztükör” csak a peremeken képvisel összefüggő szintet, ahol 4–6 m között érhető el. Mennyisége csak a Gaja-völgyben számottevő. Jellege kalciummagnézium-hidrogénkarbonátos. A keménysége 15–25 nk°, a szulfáttartalom 60 mg/l alatt van. A Gaja-völgyben a keménység 25 nk°-ig, a szulfáttartalom 300 mg/l-ig emelkedik. A rétegvíz készlet átlagos. Az artézi kutak száma kicsi. Mélységük változó, vízhozamuk általában kiadós. Tekintettel a terület vízbázis jellegére, a vízminőség-védelem fontos feladat. Balinkán található a Vadrózsa-forrás, mely ex lege védett forrás (kataszteri szám: F-4400-1609). Balinka települést az alábbi felszín alatti víztestek érintik (9. SZ. TÁBLÁZAT):

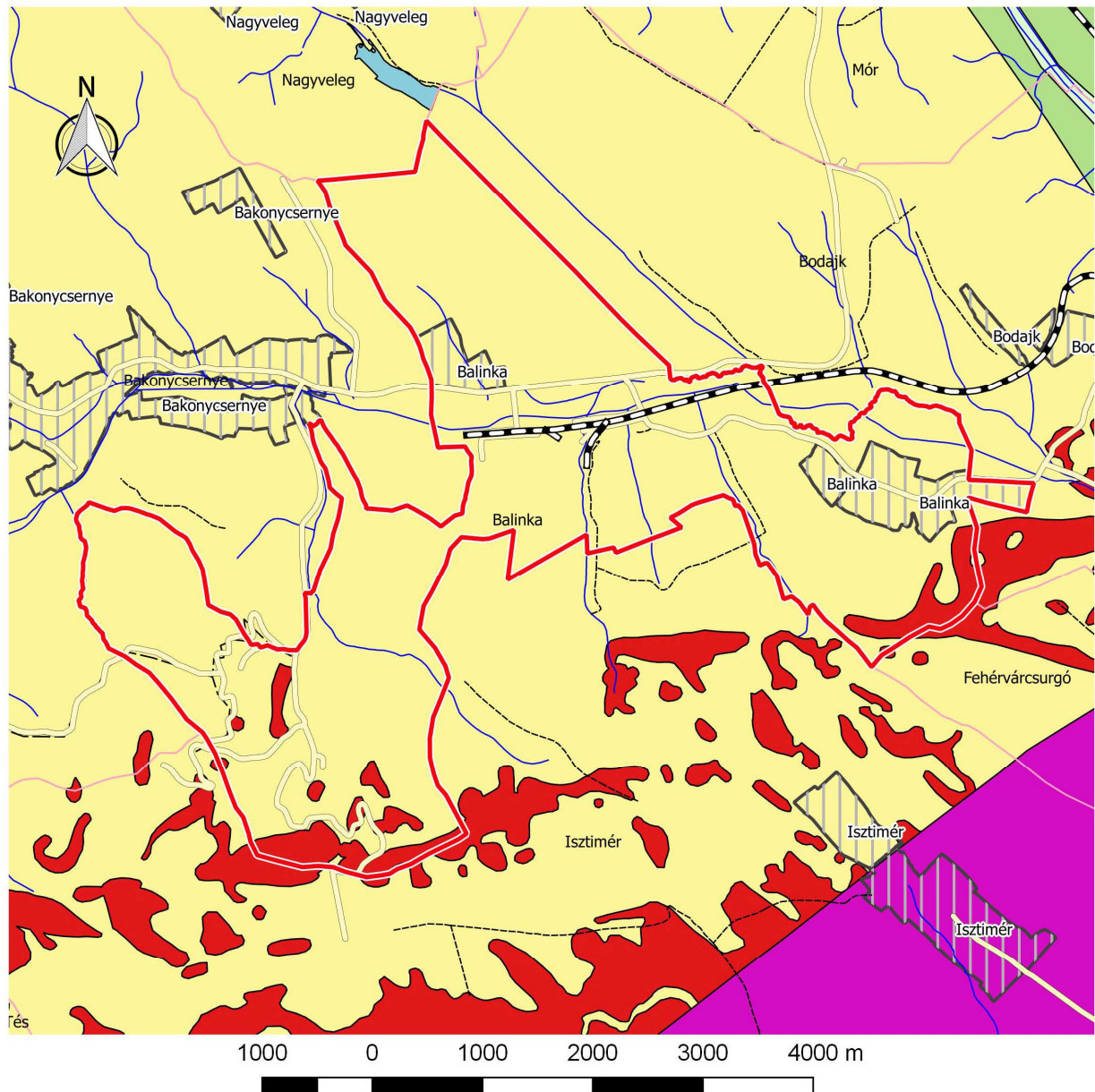
9. számú táblázat: Felszín alatti víztestek

Víztest kód	víztest név	vízadó típusa
h.1.2	Dunántúli-középhegység - Séd-Nádor-vízgyűjtő	vegyes
sh.1.2	Dunántúli-középhegység - Séd-Nádor-vízgyűjtő	porózus
k.1.1	Dunántúli-középhegység -Veszprém, Várpalota, Vértes déli források vízgyűjtője	karszt

Dunántúli-középhegység – Veszprém, Várpalota, Vértes déli források vízgyűjtője nevű karsztvíztest, illetve a fedőjében található Dunántúli-középhegység – Séd-Nádor-vízgyűjtő hegyvidéki és sekély hegyvidéki víztestek az alegység É-i, hegyvidéki részét építik fel. Legjelentősebb képződményei a főkarsztvíztároló középső-felső-triász karbonátos kőzetek, melyek a térség vízellátásában döntő szerepet játszanak.

Balinka település a felszín alatti víz állapota alapján *fokozottan érzékeny*, valamint *kiemelten érzékeny* felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő település. A település északi része az 1.a (Vízbázisvédelmi védőterület) alkategóriába tartozik, déli része pedig az 1.b (Felszíni karszt) alkategóriába. Balinka nitrátérzékeny területnek minősül.

A vizek nitrát szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat szabályait, előírásait a településen, illetve a termőmódosítással érintett területeken be kell tartani. Balinka területének felszín alatti szennyeződés-érzékenységét az alábbi ábra mutatja be (7. SZ. ÁBRA):

Jelmagyarázat

Balinka	Érzékenységi kategória	Karszt 100 m mélységen belül
Közigazgatási határ	Vízbázisvédelmi védőterület	Fő vízadó 100 m mélységen belül
Település	Felszíni karszt	Fekszíni állóvíztől 0,25-1,0 km
Vasút	Felszíni állóvíztől 0,25 km	Egyéb védett természeti érték
Főút	Vízes élőhely	Kevésbé érzékeny terület
Műút	20 mm-nél nagyobb utánpótlódású terület	

7. számú ábra: A felszín alatti közeg szennyeződés érzékenysége

Vízellátás

A településrészekén élők kommunális ivóvízellátása 100%-ban a felszín alatti vízkészletből került biztosításra, kiépítésre, csatlakozva a Móri kistérségi vízműhöz. A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt fogyasztóhelyek, (mérőhelyek) száma 384. Balinka község és település részeinek összes háztartása, közintézménye, ellátott vezetékessel, azonban ez nem mondható el a szennyvíz közcsontrába bekapcsoltak arányáról. A település három jól elkülönülő településrészből áll:

- Balinka község és Mecsér,
- Bánya
- és MÁV telep.

Ezen kívül Balinka belterületétől 5 km-re nyugatra fekvő Kisgyón is a település közigazgatási területéhez tartozik.

A településrészek vízellátása a Mór kistérségi regionális vízmű rendszerről biztosított. A balinkai bánya (régi vízbázis) bezárása előtt a regionális vízellátó rendszer részére új vízbázis került kialakításra, a Bodajk Kajmáti vízbázis, ahol 2 db karsztkút került (I. és II. sz kút), lemélyítésre. Tehát a kistérségi rendszer jelenlegi vízbázisai a Bodajk Kajmáti kutak. A kutak beüzemelése után a bányák vízbázisáról üzemelő vízellátó rendszer, távvezetéken – néhány módosítással – átkötésre került az új vízbázisra. Később vízbázisként még lemélyítésre került, kiépült a Bodajk III. és 9 jelű kút is, amely a bodajki elosztóhálózathoz csatlakozik. A Bodajk 9 sz. kút tartalékként került lemélyítésre.

Rendelkezésre álló vízbázisok:

- kajmáti I sz. kút -1450 l/p - 2080 m³/d
- kajmáti II sz. kút -2000 l/p - 2880 m³/d
- bodajki III. sz. kút -290 l/p - 410 m³/d
- Összesen: 5.370 m³/d

A regionális vízmű és a városi elosztóhálózat üzemeltetője a Fejérvíz Zrt. Balinka és település részeinek vízellátása a Mór kistérségi regionális vízmű részeként üzemelő Mecsér – Bodajk távvezetékéről történt (két ponton) leágazással kiépített elosztóhálózaton át biztosított. Irányító a Balinka-Mecséri medence (750 m³) nyomásszintjéről biztosított, túlfolyó szintje (244,0 mBf). Az üzemelési engedélyben meghatározott vízigény:

Éves átlagos napi fogyasztás
40 m³/d + 60 m³/d
Éves legnagyobb napi csúcsp fogyasztás
75 m³/d + 100 m³/d

Szennyvízkezelés

A község kiépített közüzemi szennyvízelvezető csatornahálózattal rendelkezik.

Gyűjtő hálózat:

- Gravitációs csatornahálózat: 7,0 km
- Átemelő: 1 db
- Szennyvíz nyomócső: 1,0 km

Balinka község és a Gaja völgyi táborok szennyvizét a kiépített csatornahálózaton át a Balinka I. jelű átemelőben kerül összegyűjtésre. Az átemelő szivattyúi egy nyomócsövön át továbbítják a szennyvizet a Bodajk Diófa utcai DN 200 gravitációs csatorna végaknájába.

A bevezetett szennyvíz a Bodajk városi elvezető rendszeren át jut el a városi tisztító telepre. A községből elvezetésre kerülő kommunális szennyvíz befogadása és tisztítása így biztosított. Bodajki szennyvíztisztító telep: Bodajk város és Balinka község szennyvízelvezető rendszere, a tisztítóteleppel együtt épült ki. A telep tisztítási kapacitása: 630 m³/d volt.

2002-ben megvalósult a Bodajk–Csókakő–Csákberény–Söréd szennyvízelvezető rendszer, amelynek a IV. jelű végátemelője nyomócsövön át emeli be települések szennyvizét a bodajki, új tisztítási vonallal bővített tisztító telepre. A tisztítótelep kapacitása a bővítés után: 1.100 m³/d –ra növekedett.

Levegőminőség

Éghajlati viszonyok

A tervezési terület éghajlata mérsékelten hűvös–mérsékelten száraz. A napsütéses órák évi száma átlagosan 1960; nyáron 780, télen 190 óra körüli napfénytartamra számíthatunk. A hőmérséklet évi átlaga 9,0–10,0 °C körül van, a csúcson 9 °C alatti, a tenyészidőszaké pedig 15,0–15,5 °C körüli, de a DK-i részekén eléri a 16,0 °C-ot. A 10 °C napi középhőmérsékletet meghaladó időszak ápr. 10–15. körül kezdődik és okt. 14–18-ig tart (185–190 nap), de a magasabban fekvő területeken csak ápr. 20. körül kezdődik, és okt. 14–18-án ér véget (175 nap körül). 195 nap körüli hosszúságú fagymentes időszak valószínű. Ez az időtartam hozzávetőlegesen ápr. 10–15. és okt. 25–28. közé esik. A legmagasabb nyári

hőmérsékletek sokévi átlaga 32,0–33,0 °C, de a csúcson 30,0–31,0 °C, a legalacsonyabb téli hőmérsékletek –15,0 és –16,0 °C közötti.

Az évi csapadékösszeg 570–620 mm körüli. A vegetációs időszak csapadékösszege 330–380 mm közötti, a csúcson 400 mm körüli. A hótakarós napok száma évente 50–60, az átlagos maximális hóvastagság 22–26 cm. Az ariditási index 1,15–1,20. Leggyakoribb szélirányok az ÉNy-i és az É-i, az átlagos szélesség a tetőkön 4 m/s körüli, máshol 3–3,5 m/s. Az erdőgazdálkodás mellett a szántóföldi kultúrák számára kedvező az éghajlat.

Környezeti levegő minősége

Balinka településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron található. A székesfehérvári adatok Balinka település esetében nem relevánsak. A település környezeti levegőminősége jónak mondható, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak (*1. SZ. TÁBLÁZAT*):

1. számú táblázat: 10. zóna levegőminőségi adatai

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
Zóna	Kén - dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)-pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

B csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határértéket és a tűréshatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettség meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határérték és a tűréshatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Balinka esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Ipari tevékenységek
- Lakosság fűtése
- Közlekedés
- Állattartás.

Ipari kibocsátások

Balinka település esetében a nagyobb kibocsátásokkal járó ipari tevékenység viszonylag szűk a bányabezárását követően. A legfontosabb ipari vállalkozások:

- W & R Center Nyílászáró és Árnyékolástechnika Kft. – nyílászáró- és árnyékolástechnikai építőelemek gyártása,
- Pc-Busz Szállítási És Számítástechnikai Kft. – szárazföldi személyszállítás,
- VADEX Zrt. Balinka Fafeldolgozó Üzem – fafeldolgozás, fűrészáru előállítása.

A felsorolt ipari termelők által az elmúlt években légkörbe bocsátott légszennyezőanyag mennyisége az alábbi (2. SZ. TÁBLÁZAT):

2. számú táblázat: Légszennyezőanyagok éves kibocsátása Balinkán

Tárgyév	Éves kibocsátás (kg)	Légszennyezőanyag neve
2015	27	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2015	333	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2015	340	Szilárd anyag
2015	530	Szén-monoxid
2016	22	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2016	244	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2016	411	Szilárd anyag
2016	416	Szén-monoxid
2017	19	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2017	209	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2017	355	Szilárd anyag
2017	356	Szén-monoxid
2018	39	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2018	291	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2018	486	Szilárd anyag
2018	714	Szén-monoxid
2019	37	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2019	286	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2019	284	Szilárd anyag
2019	686	Szén-monoxid
2020	28	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2020	209	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2020	208	Szilárd anyag
2020	519	Szén-monoxid

A felsorolt légszennyezőanyagok termikus folyamatokhoz kapcsolódnak.

Lakosság fűtése

Téli időszakban a lakossági fűtés a meghatározó légszennyezőanyag kibocsátó tevékenység. A településen vezetékcsatlakoztatás van, kiépítettsége közel 84%-os, az ellátó hálózat hossza 17,1 km, a gázfogyasztók száma 259, melyből a lakossági fogyasztók száma 244. A település felé szolgáltatott gáz mennyisége 2021-ben 321 ezer m³ volt, melyből a lakosság gázfogyasztása kb. 95% volt.

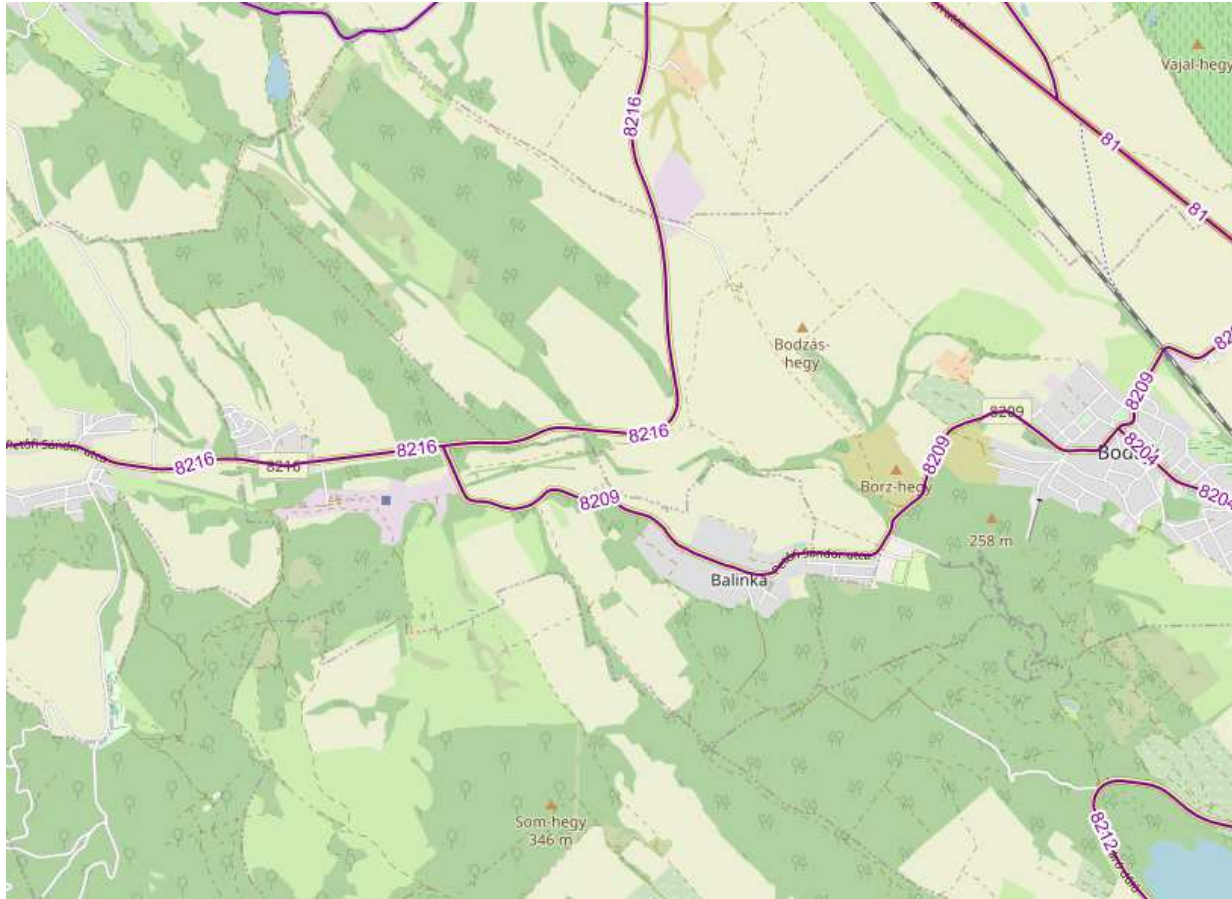
A kibocsátott légszennyezőanyagok mennyisége nem számottevő, a vonatkozó kibocsátási határértéket nem lépik túl, a szűkebb és tágabb térség levegőjének a minőségét számottevően nem befolyásolják.

Az energiaárak emelkedésével, illetve a gázárak drasztikus emelkedésével nőtt a fatüzelést igénybe vevők részaránya, illetve megjelentek a megújuló energiaforrásra alapozott fűtési rendszerek, mint napkollektoros, hőszivattyús vagy biomassza fűtésű rendszerek, illetve az elektromos fűtési rendszerek

aránya érezhető mértékben nő. Javasolt fejlesztési irány a légszennyezés mérséklésére és a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére ezen alternatív energiaforrások minél nagyobb arányban történő bevonása.

Közlekedés légszennyezése

Balinka közigazgatási területét a 8209. sz. Balinka–Bodajk közötti, illetve 8126. sz. Mór–Zirc közötti közút érinti (3. SZ. ÁBRA).

3. számú ábra: Balinka közlekedéshálózata
(forrás: Közlekedés Információs Rendszer és Adatbázis)

A 2021. évi forgalomszámlálási adatait és forgalmi viszonyokat az alábbi táblázat mutatja be (3. SZ. TÁBLÁZAT):

3. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak jellemző forgalmi adatai

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)	
	8209. sz út 1+999 és 9+251 kmsz. között	8216 19+117 és 25+772 kmsz. között
Személygépkocsi	1700	2451
Kis tehergépkocsi	362	483
Szóló autóbusz	155	80
Csuklós autóbusz	1	1
Közepes tehergépkocsi	5	21
Nehéz tehergépkocsi	33	27
Pótkocsis szerelvény	1	17
Nyerges tehergépkocsi	1	15
Speciális jármű	0	0
Motorkerékpár	35	83
Lassú jármű	11	11

A bemutatott útszakaszok mentén, mint folyamatos vonalforrás mentén az alábbi légszennyezőanyag emissziókra számíthatunk belterületi szakaszokon (4. SZ. TÁBLÁZAT):

4. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai - emissziója

Légszennyező komponensek	Várható emissziók (g/km)	
	8209. sz út 1+999 és 9+251 kmsz. között	8216 19+117 és 25+772 kmsz. között
Szén-monoxid	1446,3	
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	258,3	
Részecske	34,6	

A vizsgált útszakaszok mentén 10 m távolságban elhelyezkedő receptor pontban az alábbi légszennyezőanyag koncentrációk várhatók (5. SZ. TÁBLÁZAT):

5. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai

Légszennyező komponensek	Várható légszennyezőanyag koncentrációk (µg/m ³)	
	8209. sz út 1+999 és 9+251 kmsz. között	8216 19+117 és 25+772 kmsz. között
Szén-monoxid	26,7	37,0
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	4,8	6,1
Részecske (PM10 24 órás)	0,2	0,3

Állattartás

A belterületi állattartás nem haladja meg az önellátás, illetve kedvtelés szintjét. A bűzhatás a belterületen elhanyagolható. A belterületi állattartás helyi rendelettel szabályozott.

Zaj és rezgésterhelés

Balinka település egyes területein kialakuló zajterhelés az ipari, kereskedelmi, szolgáltató telephelyek és a közlekedés kibocsátásaiból tevődik össze. Egyedi zajkibocsátási határértéket megállapító határozat a településen nem került kiadásra. Zajvédelmi bejelentésről nincs tudomásunk. Meghatározó zajforrás a településen áthaladó közúti közlekedés (10. SZ. TÁBLÁZAT):

10. számú táblázat: Balinkát érintő utak mentén kialakuló nappali és éjszakai zajterhelés referencia távolságban – zajtól védendő területen

Vizsgált útszakasz	Nappali időszakban (dB)	Éjszakai időszakban (dB)	Zajterhelési határérték L _{TH}
	Számított zajterhelés referencia távolságban L _{Aeq(7,5)}		(nappal/éjszaka)
8209. sz út 1+999 és 9+251 kmsz. között	69,3	61,1	65/55
8216 19+117 és 25+772 kmsz. között	70,6	62,4	65/55

A számított referencia egyenértékű zajterhelési értékek a vizsgált útszakaszok esetében mind nappali, mind éjszakai időpontban meghaladják a zajterhelési határértékeket, a határérték túllépés főként az éjszakai időszakban jelentős. A Bodajk–balinkai vasútvonal ugyan áthalad a településen, azonban a vasúti közlekedés a 934a vonalon megszűnt, így a vasúti közlekedés zajterhelésével nem kell számolni.

Sugárzásvédelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer működik.

A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat, amely olyan műszerekkel felszerelt szabad téren álló állomások összessége, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzást óránkénti dózist, azaz a dózisteljesítmény értékét.

Magyarországon a természetes háttérsugárzás mértéke 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják. A 250 nSv/h alatti háttérsugárzás természetes és semmiféle veszélyt nem jelent.

Sárkeszi településhez legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron és Várpalotán található, tulajdonosa a Honvédelmi Minisztérium.

A településen jelentős sugárzással bíró objektumról nincs tudomásunk.

Hulladékkezelés

A településen a hulladék közszolgáltatás helyzete megoldott, a település hulladék közszolgáltatója a Depónia Nonprofit Kft. A vegyes hulladék gyűjtése heti rendszerességű, kezelése a Székesfehérvári Hulladékkezelő Központban történik. A zöldhulladékok gyűjtése elkülönítetten történik, kezelésre ugyancsak a Székesfehérvári Hulladékkezelő Központban üzemeltetett komposztáló telepen van lehetőség. A településen egy hulladékszállító, hulladékgazdálkodási vállalkozás jelenleg nem működik, egyéb hulladékgazdálkodási vállalkozás, vagy létesítmény nem üzemel.

A 035/4 hrsz-ú ingatlan egykori hulladéklerakó területe volt. A rekultivációt megalapozó felülvizsgálatot követően a rekultivációra a környezetvédelmi hatóság 651798/2007. iktatószámú határozatában adott engedélyt. A rekultiváció a Közép-Duna-Vidéke Hulladékgazdálkodási Rendszer kertében valósult meg.

12. Táj és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra hálózat

Természeti adottságok

Balinka Község közigazgatási területének túlnyomó többsége Dövényi (2010.) szerint a következő kistájon kerül el:

Makrorégió (nagytáj):..... Dunántúli-középhegység nagytáj

Mezoregión (középtáj): Bakony-vidék középtáj

Mikrorégió (kistáj): **Keleti-Bakony** kistáj

A természeti adottságokat a Keleti-Bakony kistáj jellemzői alapján értékeljük (*DÖVÉNYI: MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010.*). Az értékelésbe nem vonjuk be a közlekedés, a településhálózat és a népesség témákat, melyek a jelenlegi tájvizsgálat szempontjából érdektelenek vagy kisebb jelentőségűek. A település a Keleti-Bakony kistáj ÉK-i szélén kerül el.

A település közigazgatási területének ÉK-i része kis területen átnyúlik a Vértes-Velencei-hegyvidék középtájhoz tartozó Móri-árok kistájba, illetve ÉNy-i része a szintén a Bakony-vidék középtájhoz tartozó Sári-Bakonyalja kistájba. A kis területi érintettség miatt azonban ezt a két kistáj részletesen nem mutatjuk be, mivel területarányuk a település teljes területéhez képest kis (10% alatti) arányú, illetve a település tájképi szempontból is jobban mutatja a Keleti-Bakony képét, mint a másik kettőt.

Domborzat

A kistáj mai geomorfológia képét az egységes Tési-fennsík, a hegyközi medencék (Balinkai-, Alsóperepusztai-medence), a pannóniai abrúzióval átformált, lenyesett lépcsős fennsík-peremek, abrúziós síkok, pedimentek, glacisok formacsoportjai határozzák meg. A fennsíkok enyhén hullámos, gyengén tagolt központi területeivel ellentétben a peremek aprólékosan szabdaltak és itt tapasztalhatók a legnagyobb relatív reliefek is. Így az erdő- és mezőgazdasági hasznosítás szempontjából a domborzat területenként eltérő adottságokkal rendelkezik.

Földtan

A kistáj domborzata uralkodóan mezozoos karbonátos kőzetekből (elsősorban triász földolomitból) épül fel. A Keleti-Bakony 500 m tszf-i magasság fölé emelkedő fennsíkját szerkezeti árkok, hegységperemi süllyedékek határolják. A felszíni kőzetrétegeket fejlődésük során folyamatos szerkezeti hatások érték, ezért a domborzatot az árkos-sasbérces töréses szerkezet mellett pikkelyződések, vízszintes és torziós elmozdulások, alátolódások hatására kialakult formák jellemzik. A középső-miocén idején sekélytengeri, formagazdag homokrétegek rakódtak le Várpalota térségében. F fiatal pannóniai üledékekben tapasztalt vetődések, törések és az elmúlt évszázadban bekövetkezett országos viszonylatban is jelentős földrengések okán, Várpalota térsége szeizmikusan aktív vidéknek számít.

Éghajlat

A kistáj mérsékelt hűvös, mérsékelt száraz, de nyugaton inkább nedves éghajlatú. Évente 1960 körüli a napsütéses órák száma, amelyből nyáron 780 óra körüli, télen mintegy 190 óra napfénytartam várható. Az évi középhőmérséklet átlagos értéke 9,0–10,0 °C körüli, a csúcson 9 °C alatt marad, a tenyészidőszaké 15,0–15,5 °C körüli, de a délkeleti részekén elérheti a 16 °C-ot. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga mintegy 32,0–33,0 °C, de a csúcson csak 30,0–31,0 °C, a leghidegebb téli napokon –15,0 és –16,0 °C között alakul.

A keleti területeken lényegesen kevesebb az évi csapadék mennyisége, ami 570–620 mm, míg a nyugati részekén 700–720 mm a jellemző. A csapadékösszeg vegetációs időszaki átlaga 330–380 mm közötti, de a csúcson 400 mm is lehet. A hótakarós napok átlagos száma mintegy 50–60 nap, az átlagos maximális hóvastagság nyugaton 30–35 cm, keleten 22–26 cm. Az ariditási index keleten 1,15–1,20, nyugaton 0,96–1,00.

A leggyakoribb szélirány az északnyugati és északi, az átlagos szélesség a tetőkön és Tési-fennsíkon 4 m/s körüli, máshol 3,0–3,5 m/s körüli értéket mutat. Az éghajlat elsősorban az erdőgazdálkodásnak kedvez a hegyvidéki részekén, de szántóföldi kultúrák is jellemzőek.

Vizek

A felszíni vizek északi és keleti része a Gaja-patakhhoz, a déli rész a Séd-patakhhoz folyik le. Kisebb részében vízfeleslege, nagyobb részében vízhiánya van. A vízfolyások részletesen feltártak, számos vízjárás adat áll rendelkezésre. Ennek alapján a vízjárás adatok jól alátámasztják a karsztos felszín kiegyenlítő hatását. Az árvizek tavasszal, kisvizek ősszel szokásosak. A források közül a tési Nagy-forrás a legjelentékenyebb (550–790 l/p). A karsztvidék miatt a természetes tavak területaránya minimális, alig éri el a 4 ha-t. A „talajvíztükör” csak a peremeken képvisel összefüggő szintet, ahol 4–6 m között érhető el. Mennyisége csak a Gaja-patak völgyében számottevő. A felszín alatti víz jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A rétegvíz készlet mennyisége átlagos. Az artézi kutak száma kicsi, mélységük változó, viszont vízhozamunk általában jelentős. A terület vízbázis jellege miatt a vízminőség-védelem kiemelt feladat.

Talajok

A kistáj területének mintegy 64%-át a mészkövön képződött rendzina talajok alkotják, melyeken kb. 60%-ban erdők és kb. 40%-ban gyepek, legelő hasznosítású területek vannak. A löszös fennsíkok kiterjedt talajtípusa a vályog mechanikai összetételű, agyagbemosódásos barna erdőtalaj. Főként szántóként (65%) és legelőként (25%) használják ezeket a területeket, míg a fennmaradó részeken (10%) erdőművelés jellemző. A lejtőlöszön és a harmadidőszaki üledékeken barnaföldek képződtek. Mechanikai összetételük vályog vagy agyagos vályog. A lejtőviszonyoktól függően szántóként (65%) vagy legelőként (30%) hasznosíthatók az ilyen típusú területek. A földes és köves kopárok és a Gaja-völgyi réti talajok terület a kistájban 1–1%. A földes kopárok főként karsztbokorerdők (90%), a réti talajok kaszálórétek (70%) és szántók (30%) lehetnek.

Növényzet

Északon és északnyugaton a domborzat egyenletesen lejt a Tési-fennsíkra a Gaja völgyébe, a klíma kiegyenlített, itt üde erdők (bükkösök, gyertyános tölgyesek) jellemzők. A déli és keleti részek összegyűrt felszíne igen változékony klímával párosul: a Tési-fennsíkon még a bükkösöknek megfelelő, a 10 km-re lévő Várpalotán már a zárt erdő kialakulásához sem elég a csapadék. Emiatt a növényzet is igen változékony. Jellemző a sokféle élőhelytípus kis területen való mozaikos megjelenése. A magasabb részeken bükkösök, bükkös sziklaerdők, fajgazdag elegyes tölgyesek váltakoznak egymással. A délies oldalakon ezt száraz gyepek és elegyes tölgyesek mozaikja váltja fel: sziklagyepek, sztyeppek, bokorerdők, mészkedvelő és cseres-kocsánytalan. A meredekfalú völgyekben mindez még jobban összekeveredik. E rész flórája is nagyon gazdag, üde és száraz erdei, száraz gyepi, sziklagyepi és sziklaerdei fajok egyaránt nagy mennyiségben fordulnak elő. A sziklaerdei fajok közül többnek (mohos csitri – *Moehringia muscosa*, piros madárbirs – *Cotoneaster integerrimus*, hosszúlevelű buvákfű – *Bupleurum longifolium*) itt van a hazai elterjedési súlypontja (további kiemelt fontosságú fajok: cifra kankalin – *Primula auricula*, sötét bogáncs – *Carduus glaucus*, tarka nádtippán – *Calamagrostis varia*). A sziklagyepi fajok gazdagsága is jelentős (magyar gurgolya – *Seseli leucospermum*, gombos varjúkőröm – *Phyteuma orbiculare*, keserű pacsirtafű – *Polygala amara*, kövér daravirág – *Draba lasiocarpa*, henye boroszlán – *Daphne cneorum*, terpedt koronafürt – *Coronilla vaginalis*). A hegyláb felé az erdők egyre nyíltabbá válnak, s egyre nagyobb kiterjedésben fordulnak elő a különféle száraz gyepek, számos ritka (fénylő zsoltina – *Serratula lycopifolia*, bodzaszagú ujjaskosbor – *Dactylorhiza sambucina*, méhbangó – *Ophrys apifera*) és gyakori (kiszécskű hangyabogáncs – *Jurinea mollis*, ezüstös útifű – *Plantago argentea*, árlevelű len – *Linum tenuifolium*, árvalányhajfajok – *Stipa spp.*) fajjal. Ennek a tájtípusnak a legszebb példája a Baglyas-hegy. Várpalota környékén már a löszös talajra jellemző sztyeppek is előfordulnak (sugaras zsoltina – *Serratula radiata*, szennyes ínfű – *Ajuga laxmannii*). Gyakori élőhelyek: K5, K2, L1, L2a, H2, H3a, LY4, OC, P2b, RC; közepesen gyakori élőhelyek: LY3, H4, G2, P45, M1, E1, E2, OB; ritka élőhelyek: LY2, J5, LY1, H1, H5a, B1a, D34, D5, B5, P2a, I4, M7, M8, D2, D1, K7a, L4a, I2, B3, A1, RB, RA. Fajszám: több mint 1200; védett fajok száma: 80–100; özönfajok: aranyvessző-fajok (*Solidago spp.*), akác (*Robinia pseudoacacia*).

Növényföldrajzi helyzet

Balinka Község közigazgatási területe a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Dunántúli-középhegység flóraidékének (*Bakonyicum*) Vértes és Bakony flórajárásába (*Vesprimense*) tartozik. A flórajárásra a táblás mészkő- és dolomithegységek jellemzők, ahol a csapadékosabb klíma hatására a magasabb tengerszint feletti területeken vagy azonálisan az északi lejtőkön már alacsonyabban is viszonylag nagy kiterjedésű gyertyános-tölgyesek és bükkösök terülnek el, ugyanakkor már erősebb a szubmediterrán hatás és számos ilyen elterjedésű flóraelem, köztük örökzöld fajok is előfordulnak.

A jellegzetesebb potenciális erdőtársulások közül említést érdemelnek a következők: cserszömörccés karsztbokorerdők (*Quercus pubescenti-Cotinetum*), molyhos cseres tölgyesek (*Orno-Quercetum pubescenti-cerris pannonicum*) és cseres kocsánytalan tölgyesek (*Quercetum petraeae-cerris pannonicum*). Gyakoriak a sziklagyepek (*Caricetum humilis*, *Diplachno-Festucetum sulcatae*, *Festucetum glaucae hungaricum* stb.). Jellegzetes lágyszárú fajok a nádtippán (*Calamagrostis*

neglecta), a magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), a borzas peremizs (*Inula hirta*), a sugaras zsoltina (*Serratula radiata*). A művelés visszaszorulása és az élőhelyek felaprítása következtében nagy az inváziós terhelés: különösen az ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) jelenléte meghatározó. Az erdőterületeket elsősorban közép- és időskorú keménylombú erdők fedik. Az erdők átlagos évi folyónövedéke 2,5–3,5 m³/ha között változik. A mezőgazdasági területhasznosítás jelentősebb kultúrái a búza, a kukorica és a silókukorica.

Tájföldrajz

Fogalm meghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtypusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott terület egység látványától, vizuális habitusától (CSORBA, 2021.). Tájföldrajzi szempontból a vizsgálatra kijelölt terület hovatartozása a következő:

Tájföldrajzi szempontból Balinka Község közigazgatási területe három tájföldrajzi kistáj területén fekszik, melyek a következők:

A település É-i része a közúttól É-ra:

Nagytáj:Dunántúli-középhegység

Középtáj:Bakony-vidék

Kistájcsoport: ..Sokoró-Északi-Bakonyalja

Kistáj:**Súri-Bakonyalja** (korábban Pannonhalmi-dombság néven)

A település D-i része, megközelítőleg a közúttól D-re:

Nagytáj:Dunántúli-középhegység

Középtáj:Bakony-vidék

Kistájcsoport: ..Északi-Bakony

Kistás:**Tési-fennsík**

(a korábbi Keleti-Bakony kistáj, de Várpalota környéke nélkül)

A közigazgatási terület ÉK-i része:

Nagytáj:Dunántúli-középhegység

Középtáj:Vértes–Velencei-hegyvidék

Kistájcsoport: ..Vértes-vidék

Kistáj:**Móri-árok**

A település közigazgatási területe a 251 km² Tési-fennsík kistáj É-i részén terül el. A kis területi érintettség miatt a Súri-Bakonyalja és a Móri-árok kistájakat részletesen nem mutatjuk be, mivel területarányuk a település teljes területéhez képest kis (10% alatti) arányú, illetve a település tájképi szempontból is jobban mutatja a Keleti-Bakony képét, mint a másik kettőét.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Bakony K-i részének kistája, egyenetlen felszínű középhegységi fennsík és a hozzá K-felé csatlakozó a Móri-árokig kifutó hegylábi dombság. **Éghajlati körzet:** É-on mérsékelten hűvös – mérsékelten nedves, D-i részén mérsékelten hűvös – mérsékelten száraz térség. **Vízrajz:** Az úrfelvételek nem mutattak ki sem nyílt víz-, sem vízjárta, mocsaras felszínt. **Földhasználati arányok és tendenciák:** 51% erdő (változatlan arány), 19% szántóföld (mérsékelten csökkenő), 19% pedig gyeperő (mérsékelten növekvő) területi részesedéssel. Az OTRT alapján a kistáj nagyrészt erdőgazdálkodási térség, K-i, hegylábi részén vegyes, ill. szántóföldi mezőgazdasági hasznosítás jellemző. **Földrajzi tájtypus:** Mérsékelten tagolt alacsony középhegységi fennsík, karbonátos kőzeteken rendzina és Ramann-féle barna erdőtalajok vannak. A természetes növényzetet a gyertyános tölgyesek és jelentős kiterjedésű gyeperő kopárok képviselik. **Emberi hatáserősség:** A bolygatottság mértéke mérsékelt, mezo- és β-euhermerób kategóriába tartozik. A domborzat és a vízhálózat csak a dombsági előtéren változott számottevően. A fennsíki és a hegylábi szántóföldi

művelés a talajtulajdonságokat erősebben befolyásolta, a növényzet természetközeli társulásai pedig 40–50%-os területi arányt képviselnek. Az 1990 és 2018 között bekövetkezett felszínborítási ágazatváltások következtében nem változott az összesített antropogén terhelés. **Beépítettség és településfejlettség:** A beépítettség mértéke változatlanul 1,1%, az ország nagyobb kiterjedésű kistájai között ez az egyik legkevesébé belakott. A közút és településhálózat igen alacsony szintű élőhely-fragmentációt okoz, súlyozott értéke 1,3 km/km², alig több, mint az országos átlag harmada (3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a kistáj 4 települése közül egy sem került az elmaradottak csoportjába. **Tájmetriai adatok:** A kistáj CORINE foltjainak átlagos kiterjedése 1,8 km², ami magasabb érték, mint az ország hegyvidékeire jellemző középérték (1,43). A tájat tehát viszonylag nagy területhasználati foltok uralják. A Shannon-diverzitás, vagyis a tájhasználati változatosságot jelző számérték 1,38, csaknem megfelel az országos átlagértéknek (1,41). **Természeti veszélyek:** A természeti csapások valószínűsége jelenleg kicsi, az aszály és a szélerózió okozhat számottevő károkat, a hazai átlagnál azonban magasabb a szeizmikus aktivitás, a földrengésveszély. 1931 és 2015 között 16–18 súlyosan aszályos (PAI>6) év volt. Az éghajlat megváltozása esetén nagy lehet a jelenlegi tájhasználat sérülékenysége. **Természetvédelem:** A táj 66,1%-át a Natura 2000 különleges természetmegőrzési típusába sorolták. **Értéktár:** Az összesített értéksűrűség alacsony. Néhány településen van szerény mennyiségű műemlék, a kistáj K-i részén több a régészeti lelőhely és az egyedi tájérték. A kistáj 95%-át javasolták tájképvédelemben részesíteni, amiből csupán Bakonykúti és Isztimér környéke maradhat ki. **A táj karakter földrajzi összetevői:** A kistáj alacsony középhegység, amelynek vizuális megjelenését az erdők, számottevő DK-i részét pedig a gyepes, kopár térszínnek uralják. Még a fennsíkon sem elhanyagolható a szántóföldek aránya, Tés környékén pl. határozottan mezőgazdasági jelleget ad a tájnak. A dolomitkopárokon, erdőszéleken a parlagok aránya magas, eléri a 10%-ot, ezért a tájhasználat intenzitása összességében alacsony. A kopár magaslatokról jól belátható a táj. A településhálózat kifejezetten ritka, a központi funkciókat a kistájon kívül lévő Várpalota látja el. A lakosság földrajzi önelhelyezésére a Bakony és a Vértes magaslati kiváló támpontokat nyújtanak. A táji identitás számára a bakonyi megjelölés helytálló lehet.

Balinka Község természeti adottságai

A község közigazgatási területe 160 és 400 mBf tszf-i magasságon fekszik. A község belterülete jellemzően 170 és 180, Mecsértelep 180 és 230 mBf-i magasságban található. A település belterületének mikroklímáját a lejtős terepfelszín, illetve az É-i kitettség befolyásolja, Mecsértelep ezzel ellentétben D-i kitettségű és a meredekség is nagyobb. Növényzet nélküli felszínen vagy sík, illetve D-i kitettségű terepen a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad. Az É–ÉNy-i uralkodó szelektől különálló vagy magasan a felszín fölé emelkedő tereptárgy nem biztosít védelmet. Balinka területén állandó vízfelületű tó nincs, a felszíni csapadékvizek a települést Ny–K irányba átszelő Gaja felé folynak. Állandó vízfolyás a közigazgatási terület központi részén a már említett Gaja.

Tájtörténeti vizsgálat

A tájtörténet vizsgálatában elsősorban a hazánk közel 240 évre visszavezethető térképészeti anyagait (katonai térképeit) vettük figyelembe. Az előtte lévő korszakokra csupán feltételezéseink lehetnek, amit kordokumentumokkal jelen vizsgálatban alátámasztani szükségtelen. A település tájföldrajzi helyzete miatt azonban számos következtetés vonható le.

A XVIII. századvégén készült I. katonai felmérés szerint a jellemző tájhasználat az erdőgazdálkodási volt, de helyet kaptak a település központi részén a mezőgazdasági területek (szántóföld, gyepgazdálkodás és kertes művelés egyaránt) is, de a mainál jóval kisebb léptékben. A XIX. század közepén ábrázolt II. katonai felmérésen a tájhasználat változatosabbá vált, a Gaja mentén művelt mezőgazdálkodás kibővült, az erdőterületek helyett szántókat, gyepeket műveltek a mélyebben fekvő területeken. A vízfolyásokat kísérő kaszálók és nedves-üde legelők területe növekedett (vagy ábrázolásuk pontosabbá vált). A Gaja vízfolyására települt malmok helyét és nevét a térkép pontosan megőrizte. A XIX. század utolsó harmadában készült III. katonai felmérés már

elsősorban a domborzati ábrázolásra helyezi a hangsúlyt, ezért a tájhasználat szempontjából az előzőnél pontosabb megfogalmazásokat nem tudunk megállapítani. Az utak, vízfolyások, a település és a malmok helye és nevük azonban pontos megállapítást nyertek, de a külterülettel a térkép már keveset foglalkozik. Az 1941-ben készült térképen az erdőterületeket pontosan ábrázolták, zöld színnel, de a karakteres tájlemek nyomvonalvezetése és helye lényegesen nem változott.

A legnagyobb tájalakító tevékenységet a XX. század második felében élte át a község és lakossága. A mezőgazdaságot téveszesítették, a település területén szénbányákat nyitottak és műveltek egészen 2003-ig. A községben kiépült a közműhálózat (víz, villany, gáz, közvilágítás), a külterületen magasfeszültségű légvezetékek, a településközpontban számos középület épült. A fenti jellemzett történeti tájhasználatokat ábrázoló térképkivágatok a következők:

1. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása az I. katonai felmérésen (1782–1785)

2. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a II. katonai felmérésen (1819–1869)

3. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a III. katonai felmérésen (1869–1887)

4. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a IV. katonai felmérésen (1941)

A tájhasználat értékelése

A tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A tájpotenciál a táj teljesítőképessége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A tájpotenciál kifejezi a tájhasználat lehetséges mértékét, azt, hogy egy táj milyen mértékben alkalmas a társadalom sokrétű igényeinek kielégítésére. Más megfogalmazás szerint a tájhasználat a természetes rendszerekbe való olyan mesterséges, antropogén beavatkozás, amely a természet adta lehetőségeket tudatos, célirányos, egyéni vagy közösségi célok szolgálatába állítja.

Balinka Község közigazgatási területén az erdőgazdasági termelés a domináns, de ezen kívül többféle tájhasználat (főleg mezőgazdálkodási, bányászati, települési és közlekedési tájhasználat) található, melyek tükröződnek a tájszerkezetben is. A továbbiakban a település egyes tájhasználatait mutatjuk be részletesen:

Települési tájhasználat: Balinka Község területén a települési tájhasználat a közigazgatási terület K-i és Ny-i részén, egymástól több mint 3 km-re elkülönült két tömbben (Balinka és Mecsértelep) elhelyezkedő településrészekre koncentrálódik. Külterületen több – részben lakott – épületcsoport található (Eszény, Készenléti lakótelep, Kisgyón).

Közlekedési tájhasználat: a település közigazgatási területén főútvonal vagy forgalmas közút nem vezet keresztül. Balinka K és Ny felől egyaránt Mecsértelep D-i szélén vezető, Mórt Zircsel összekötő 8216 jelű közúton keresztül érhető el. Erről ágazik le D–DK felé a 8209 jelű közút, mely Bodajk

felé, Balinka belterületén vezet keresztül. A belterületi utak többsége aszfaltburkolattal ellátott, a külterületen inkább a földutak dominálnak és tárják fel a tájrészletet. A település közigazgatási területén villamosított vasútvonal nem vezet. Legközelebbi vasútállomás K-i irányban: Bodajk. A térség vízfolyásai vízi közlekedésre nem alkalmas méretűek.

Erdőgazdasági tájhasználat: az erdőgazdasági tájhasznosítás a község területén domináns, nagy területet, több száz hektárt foglal el a külterületi részeken (főleg annak DNy-i részén). A Gaja völgyében, Mecsértelep és Balinka lakott területei körül több kisebb, a tájrészletben mozaikszerűen elhelyezkedő erdőfoltok találhatóak. Az erdőterületek elsődleges rendeltetése védelmi (talajvédelmi) vagy gazdasági (faanyagtermelő). Az erdőterületek a Keleti-Bakony részét, annak K-i peremét képezik.

Vadgazdálkodás: a vadgazdálkodás az erdőgazdálkodással összefügg. Az alacsony területeken (pl. Gaja völgye) a tájrészlet mezőgazdasági jellege miatt elsősorban apróvadban (fácán, mezei nyúl) gazdag a térség, illetve a nagyvadak közül az őz választja élőhelyül a szántókat, gyepeket, illetve a kisebb erdőfoltokat. Az erdőterületeken a nagyvadak (gím- és dámszarvas, vaddisznó, muflon) túlsúlya figyelhető meg. Vadászati, vadgazdálkodási rendeltetésű létesítmények (vadföld, magasles, sózó, etető, dagonya stb.) a község területén megtalálhatók. A Bakony az ország egyik legismertebb nagyvadas vadászterülete, melynek vadfajai komoly értéket képviselnek, bár a túltartott (az optimálisnál nagyobb létszámú) vadállomány komoly vadkárt okoz.

Mezőgazdasági tájhasználat: a mezőgazdasági területek közül a település egyes részein döntő részarányú a szántóföldi művelés, a Gaja völgyének alacsony fekvésű, vizenyős területein pedig a gyepgazdálkodás. A belterület Ny-i határán lévő hajdani zártkerti részen több kisebb parcellát művelnek még szántóföldként.

Kertgazdasági tájhasználat: nagy területen intenzíven művelt szőlő- vagy gyümölcssterület a település közigazgatási területén nincs, a lakóterületek hátsó udvarában termelt gyümölcs és zöldség gazdasági szempontból nem jelentős mennyiségű. Balinka Ny-i szélén közel tíz hektáros területen többféle, egymással erősen mozaikolt tájhasználatot művelnek kerteket, hiszen található itt szőlők, gyümölcsösök, kisebb szántók, gyepek, sőt néhány parcella erdővé akácosodott. Két sorban a tájrészletet feltáró utak mentén erősen változó állapotú pincék, présházák találhatóak. A szőlőhegy jellegzetessége, hogy egyre inkább rekreációs funkciót kap a terület, ezzel együtt az épületeket nyaralóvá, hétvégi házzá építik át és a kiskertekbe dísznövényeket, főleg fenyőfélét ültetnek. Jellemző még, hogy nincs kerítés az egyes ingatlanok között (vagy csupán kevés), ami a tájrészlet képe szempontjából előnyös.

Vízgazdálkodási területek: a közigazgatási területet K-Ny irányban kettészelő Gaját kivéve jelentős nagyságú vízgazdálkodási terület Balinka közigazgatási területén nincs. Nincs állandó vízhatású tó.

Idegenforgalom: a vizsgált település jelentős idegenforgalmi vonzerővel nem rendelkezik, üdülőkörzetnek nem része. A településen nagy mértékű átmenő forgalom nincs. Jelentős, nagy tömegeket vonzó idegenforgalmi célpontok a község területén nincsenek. Szálláshelyek Balinka területén csak a falusi turizmus keretében (vendégházak) érhetők el, azonban a külterületi Kisgyón területén több kulcsosház (turistaház) található, melyek a gyalogos-hátizsákos turizmust erősítik.

Ipari, gazdasági, bányászati jellegű tájhasználat: Balinka Község közigazgatási területén jelenleg már nincs művelt bányatelek, azonban a XX. század közepő évtizedeiben a szénbányászat a településen meghatározó volt, aminek nyomai a Bányatelep területén és környezetében a mai napig meghatározó tájképi elemek (meddőhányó, ipari létesítmények, nagy burkolt felületek stb.). A község belterületén számos kisipari üzem található. Nagy területet elfoglaló vagy a tájképben domináns megjelenésű ipari-gazdasági terület (az említett bányaterületen kívül) nincs.

Energetika és közmű jellegű tájhasználat: jelentős méretű energetikai beruházás (naperőmű, szélenergia, geotermikus erőmű stb.) a település közigazgatási területén nincs. A napenergia kisebb, nem jelentős méretű, lakossági felhasználása jellemző (főként tetőkre szerelt panelekkel). A települést közép- és magasfeszültségű légvezetékek hálózják be, látványuk szinte minden nézőpontból jellemző vagy meghatározó.

Honvédelmi tájhasználat: nincs, nem jellemző. Gyakorlótér, harctér, laktanyák a település közigazgatási területén és tágabb környezetében sincsenek.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetébe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

A Gaja völgyében a XX. század közepén kiépített Bányatelepet és közvetlen környezetét kivéve Balinka Község teljes közigazgatási területe a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3. melléklete és az erre épülő Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 7/2020. (II.28.) önkormányzati rendelete Fejér megye területrendezési tervéről c. jogszabály szerint tájképvédelmi övezet része. A tájképvédelmi övezetbe a hivatkozott törvény szerint a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak. Balinka Község tájképvédelmi övezeteinek térképi ábrázolása a következő:

5. ábra: Balinka tájképvédelmi övezeteinek térképi ábrázolása (FORRÁS: FEJÉR MEGYEI TRT)

Jelmagyarázat:

vörös poligon..... Balinka település közigazgatási területének határa
 aransárga felület..... Tájképvédelmi terület övezete
 sraffozott felület..... Települések lakott területei

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A település közigazgatási területén nem találhatóak a következő védettségű területek vagy értékek:

- országos jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték
- helyi jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték
- ex lege védett természeti terület vagy érték
- ramsari terület
- bioszféra rezervátum
- natúrpark
- világörökség-várományos terület.

Natura 2000 terület

Fogalom meghatározás: az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmének keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket – az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket – foglalja magába. A hálózat felállításának legnagyobb előnye, hogy Magyarország természeti értékei, egy az eddiginél magasabb szintű, európai uniós jogi védelmet kapnak, ami nagymértékben támogatja a hazai természetvédelmi törekvéseket és munkákat, elősegítve páratlanul gazdag természeti értékeink hatékonyabb védelmét. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Natura 2000 hálózat egy kiegészítő eszköz a hazai természetvédelem számára. A hálózat területei nem helyettesítik a hazai védett természeti területek rendszerét, hanem azt kiegészítik.

Balinka Község közigazgatási területének (külterületének) DNY-i részét a Keleti-Bakony elnevezésű kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési Natura 2000 terület (kódja: HUBF20001) határozza meg, illetve borítja több száz hektár területen. A Keleti-Bakony Natura 2000 terület Balinka Község közigazgatási területére eső ingatlanjainak helyrajzi számai a következők: 069/2, 069/4, 069/7, 069/8, 072/2, 072/5, 072/7, 072/8, 072/9, 072/10, 072/11, 072/12, 072/13, 077/5, 077/7, 077/9, 082/5b, 0134/3, 0134/9, 0134/10, 0134/11, 0135/1, 0135/2, 0136, 0137/1, 0137/6, 0137/8, 0137/9, 0137/11, 0137/14, 0137/15, 0137/16, 0137/17, 0138, 0139/1, 0139/2, 0140/4, 0144/2, 0158/1, 0177, 0206/1, 0206/2.

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület adatai:

Terület megnevezése:..... Keleti-Bakony SCI

Azonosító:..... HUBF20001

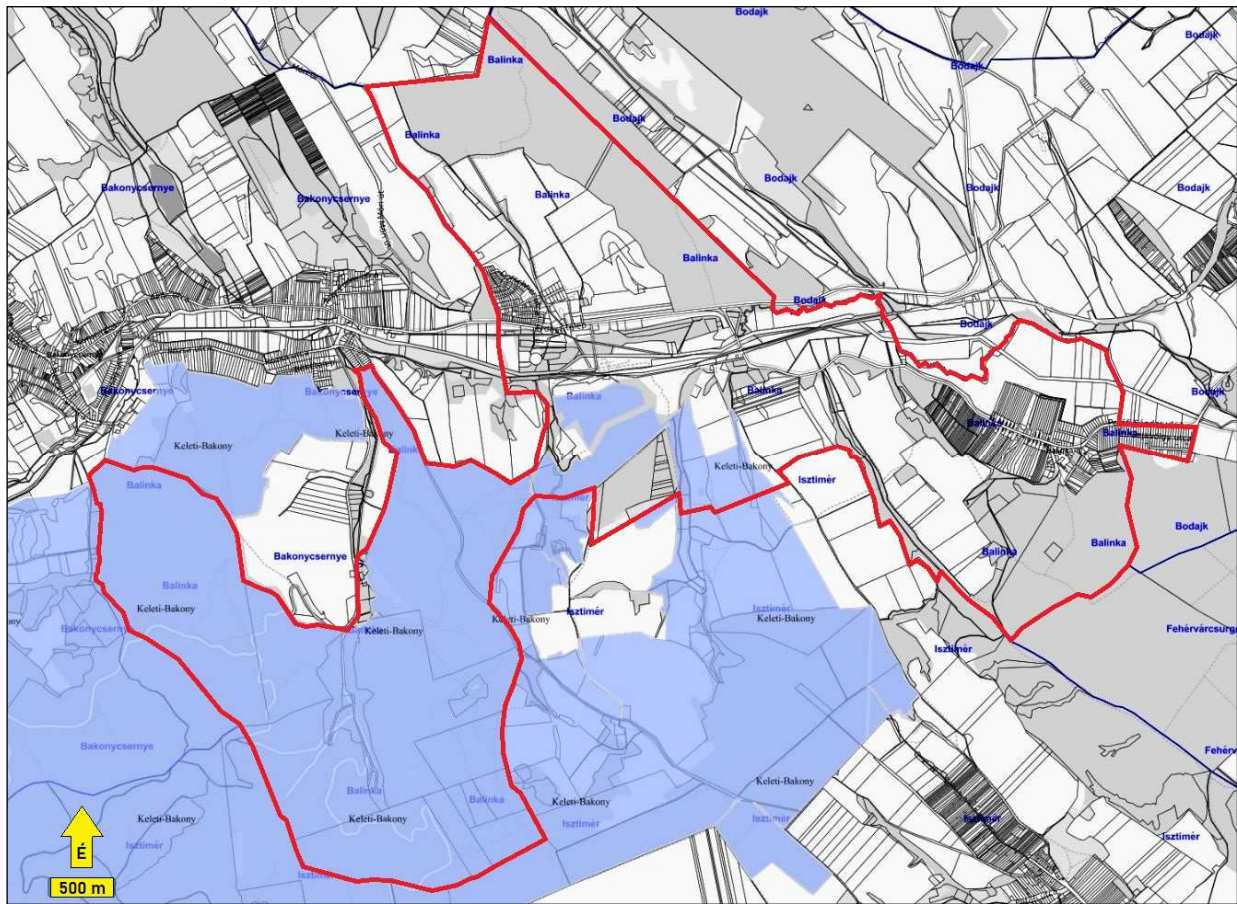
Illetékes NPI: Balaton-felvidéki Nemzeti Park

Illetékes zöldhatóság:..... Fejér Vármegyei Kormányhivatal

Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

Teljes terület: 22.650.16 ha

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület és Balinka Község közigazgatási területének kapcsolatát a következő térképpel ábrázoljuk:

6. ábra: Balinka Natura 2000 területeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat:

vörös poligon..... Balinka település közigazgatási területének határa
 sárga felület..... Keleti-Bakony Natura 2000 terület
 A Keleti-Bakony Natura 2000 terület jelölőtársulásai a következők:

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület jelölőtársulásai

Kód	Megnevezés	A jelölő élőhely területe a Natura 2000 területen [ha]
3260	Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások <i>Ranunculion fluitantis</i> és <i>Callitriche-Batrachion</i> növényzettel	226,50
40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések	226,50
6190	Pannon sziklagyeppek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	2.500,00
6210	Meszes alapkőzetű félttermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)	226,50
6240	Szubpannon sztyeppék	7.248,05
6410	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>)	226,50
6520	Hegyi kaszálórétek	226,50
7230	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek	226,50
8160	Közép-Európa domb- és hegyvidéki mészkő törmeléklejtői	226,50
8210	Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel	226,50
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	0,00 (161 db)
9130	Szubmontán és montán bükkösök	1.812,01
9150	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	226,50
9180	Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői	226,50
91E0	Enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdők	226,50

91G0	Pannon gyertyános-tölgyesek	906,01
91H0	Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> szel	3.397,52
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	4.077,03

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület jelölőfajai a következők:

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület jelölőfajai

Kód	Latin név	Magyar név	Min. pd- szám	Max. pd- szám
1052	<i>Hypodryas maturna</i>	Díszes tarkalepke		
1059	<i>Maculinea teleius</i>	Vérfű-hangyaboglárka	300	300
1060	<i>Lycaena dispar</i>	Nagy tűzlepke		
1061	<i>Maculinea nausithous</i>	Sötét hangyaboglárka		
1065	<i>Euphydryas aurinia</i>	Lápi tarkalepke	100.000	100.000
1074	<i>Eriogaster catax</i>	Sárga gyapjasszövő		
1078	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Csíkos medvelepke		
1083	<i>Lucanus cervus</i>	Szarvasbogár		
1086	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Skarlátbogár	1000	1000
1087	<i>Rosalia alpina</i>	Havasi cincér	200.000	200.000
1088	<i>Cerambyx cerdo</i>	Nagy hőscincér		
1089	<i>Morimus funereus</i>	Gyászscincér	300.000	300.000
1188	<i>Bombina bombina</i>	Vöröshasú unka		
1193	<i>Bombina variegata</i>	Sárgahasú unka		
1307	<i>Myotis blythii</i>	Hegyesorrú denevér	500	500
1321	<i>Myotis emarginatus</i>	Csonkafülű denevér	100	100
1323	<i>Myotis bechsteini</i>	Nagyfülű denevér	1200	1200
1324	<i>Myotis myotis</i>	Közönséges denevér	500	500
1335	<i>Spermophilus citellus</i>	Közönséges ürge	5000	5000
1355	<i>Lutra lutra</i>	Vidra	10	10
1379	<i>Mannia triandra</i>	Sziklai illatosmoha	50	100
1993	<i>Triturus dobrogicus</i>	Dunai tarajosgötte		
2093	<i>Pulsatilla grandis</i>	Leánykökörcsin	50.000	50.000
2633	<i>Mustela eversmannii</i>	Molnárgörény	50	50
4037	<i>Lignyoptera fumidaria</i>	Füstös ősziaraszoló	10.000	10.000
4040	<i>Phyllometra culminaria</i>	Csüngőaraszó	10.000	10.000
4045	<i>Coenagrion ornatum</i>	Díszes légivadász		
4048	<i>Isophya costata</i>	Magyar tarsza	1000	1000
4055	<i>Stenobothrus eurasius</i>	Eurázsiai rétisáska	10.000	10.000
4077	<i>Dianthus plumarius regis-stephani</i>	Szent-István szegfű	2.000.000	2.000.000
4087	<i>Serratula lycopifolia</i>	Fénylő zsoldtina	12.000	12.000
4098	<i>Iris humilis ssp. arenaria</i>	Homoki nőszirm	5000	5000
4118	<i>Seseli leucospermum</i>	Magyar gurgolya	30.000.000	30.000.000

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzései

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok

A terület fő célkitűzései:

- Kerülni kell a nagy kiterjedésű (>10ha) egybefüggő erdőfelújításokat, és a nagy kiterjedésű egykorú erdőfoltok kialakulását. A homogén tér- és korszerkezet javítandó az erdei élőhelytípusokban. Hosszú távon az egykorú erdőfoltok kezelésénél előtérbe kell helyezni a száraló üzemmódot.
- A jelölő erdei élőhelyeken a természetszerű felújítások elősegítése, az ezeket akadályozó, nehezítő vagy akár lehetetlenné tevő hatások – közöttük az élőhely vadeltartó képességét meghaladó nagyvadállomány kedvezőtlen hatásának –, elhárítása;
- A területen található nem őshonos (pl. muflon, dāmvd) vadfajok visszaszorítása;
- A gyertyános-tölgyes, és bükkös erdőállományok tekintetében, amelyek a klímaváltozás által leginkább veszélyeztetettek, kerülni kell az eredeti célállomány felújulását veszélyeztető felújítási módokat.
- A területen a jelölő (gazdasági jelentőségű) erdei élőhelyek – típusonként külön vizsgáltkorosztályszerkezetű esetében az idős állományok (80 év fölött) legalább 20%-os arányának biztosítása.
- Fokozatos felújító-vágással kezelt területeken, ahol a felújítás már elkezdődött, a végvágás során legalább 10% hagyásfa, illetve hagyásfacsoport, valamint odvas fák maradjanak fenn, vagyis FVV előírásnál ne maradjon 100%, hanem az eredeti fakészlet (első bontás előtti fakészlet) 90%-a. A véghasználat megkezdése előtt történjen a hagyásfa csoportok kijelölése szélálló, általában szegélyeken található csoportok meghagyásával. A hagyásfa csoportokban a továbbiakban művelési és használati tevékenységet nem szabad végezni.
- A sekély talajú meredek lejtőkön kialakult sziklai erdőkben és molyhos tölgyeseknél a fahasználat (EÜ termelés is) teljes mellőzése szükséges. Állományaik vágáskor nélküli talajvédelmi rendeltetésű erdőként kezelendők.
- A déli oldalon található cseres-tölgyesek természetes felújítása során fokozatos áttérés száraló vágásra;
- A területen előforduló xilofág rovarfajok (havasi cincér, nagy hőscincér, szarvasbogár) és a denevérfajok (pl. nagyfülű denevér) állományainak fennmaradása érdekében a csúcscsáradt faegyedek, odvas fák kímélete;
- A szubpannon gyepek becserjésedésének, és technikai sportokkal történő károsításának megakadályozása;
- Az ürge élőhelyén a rendszeres legeltetéses gyepterkezelés biztosítása;
- A Magyar Honvédség kezelésében lévő területeken futó, katonai tevékenységhez köthető úthálózat felülvizsgálatával, a felesleges utakon történő közlekedés visszaszorítása, szükség szerinti megakadályozása; a szubpannon sztyeppek egybefüggősége érdekében.

Egyedi tájértékek

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténelmi, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.

A település közigazgatási területén még nem történt meg az egyedi tájértékek kataszterezése, valamint azok országos rendszerbe történő feltöltése. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek számbavételét, kataszterezését! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

Ökológiailag, tájképileg értékes területek, természetközeli élőhelyek

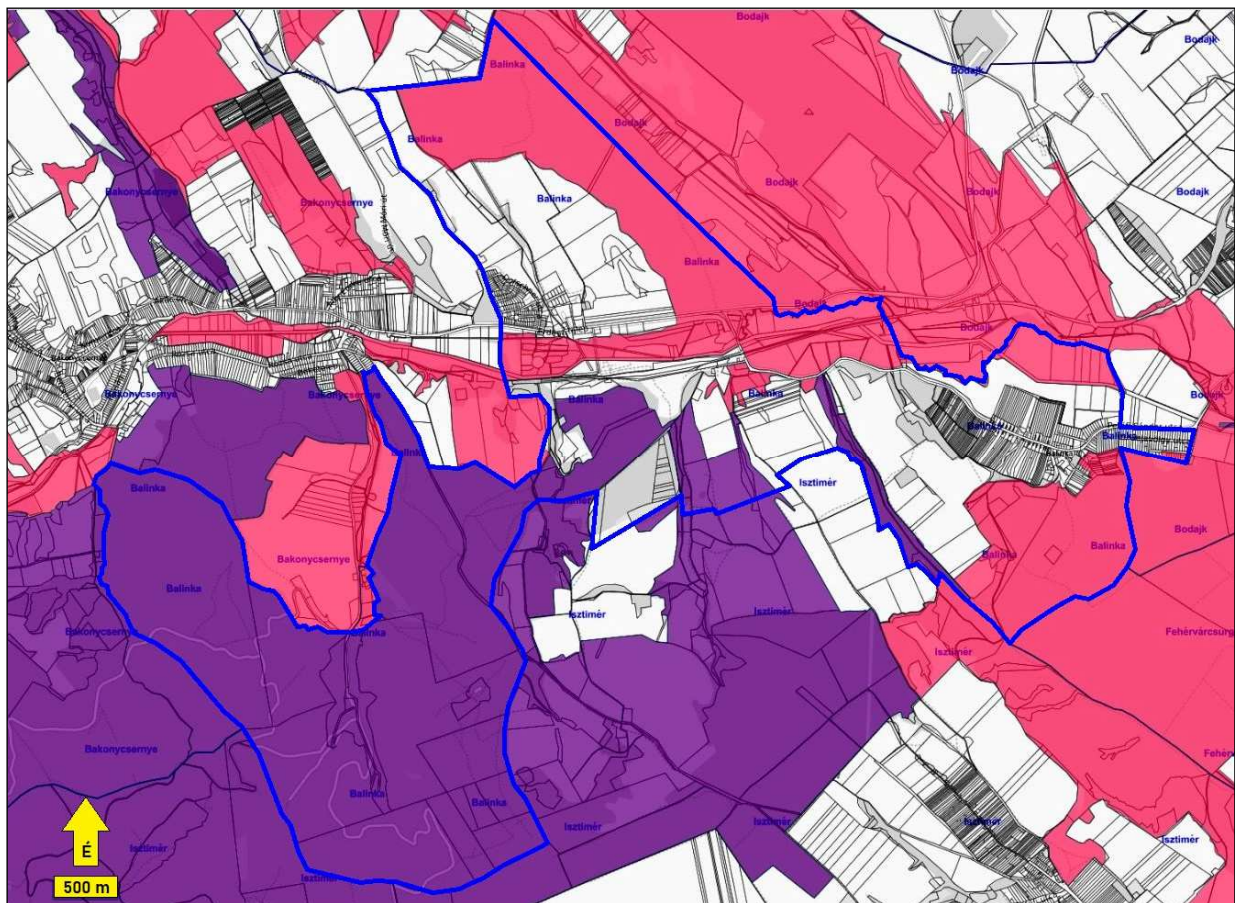
- belterületi zöldterületek
- üzemtervezett erdőterületek

- utak, közlekedési pályák, mezsgyék szegélyén spontán megtelepedett vagy ültetett fasorok, keskeny erdősávok, erdőfoltok
- az Országos Ökológiai Hálózat elemei (magterület és ökológiai folyosó)
- településfásítás és ipari-gazdasági területeken található fásítások.
- Gaja és annak völgyében művelt üde-félnedves-nedves gyepek, rétek, mocsárrétek.

Ökológiai hálózat

Fogalom meghatározás: az 1996. évi LIII. – a természet védelméről szóló – törvény kimondja az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét. Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere. A hálózat három elemre osztható: magterület, pufferterület és ökológiai folyosó.

A település közigazgatási területének túlnyomó többsége, közel kétharmada az Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó terület. A külterület DNY-i, részben Natura 2000 védettségű része magterület, az É-i és a K-i részek pedig az ökológiai folyosó részét képezik. A település és az Országos Ökológiai Hálózat elemeinek viszonyát a következő térkép vázlatlal ábrázoljuk:

7. ábra: Balinka Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó elemeinek térképi ábrázolása (forrás: okir.hu)

Jelmagyarázat:

kék poligon Balinka település közigazgatási területének határa
 lila felület Országos Ökológiai Hálózat – magterület
 halványvörös felület..... Országos Ökológiai Hálózat – ökológiai folyosó

Az ökológiai hálózat magterületének övezete Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési

tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont. A magterületek nem csak azokat a területeket foglalják magukba, ahol a természetközeli élőhelyek dominálnak, hanem más féltermészetes területek is beletartozhatnak, mint az összefüggő erdők és vízfelületek vagy az értékes mezőgazdasági tájegységek.

Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan területek – többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok – tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek – magterületek, puffertületek – közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

Az ökoháló harmadik eleme (puffertület) a település közigazgatási területén nem található meg. Balinka Község területén a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által felügyelt tájhasználat folyik. Az Országos Ökológiai Hálózat területeit, illetve a település védett természeti értékeit (növény- és állatfajok) szintén a Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei felügyelik.

Tájhasználati konfliktusok és problémák

A tájhasználati konfliktus az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően, a táj potenciális értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása. Több tájhasználat megjelenése, halmozódása előbb-utóbb tájhasználati konfliktushoz vezet. Tájhasználati konfliktus akkor áll fenn, amikor egyes tájat igénybevevő tevékenységek akadályozóan hatnak a táj ökológiai, tájképi vagy ökonómiai teljesítőképességre. A táj igénybevételének hosszú távú, fenntartható hasznosítása érdekében szükség van a konfliktusok feltárására és feloldására. Csoportosításuk szerint lehetnek: funkcionális, tájökológiai és vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok.

- Funkcionális jellegű konfliktusokat, melyeket az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák.
- Tájökológiai (környezetártalmi) konfliktusokat, melyeket az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módok okozzák.
- Vizuális-esztétikai konfliktust, amelyet a „csúnya” látvány, a rendezetlenség, a megoldatlanság, a befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya okozza.

Jellegük szerint a tájhasználati konfliktusok lehetnek: megfordítható, megfordíthatatlan, mérsékelhető, nem mérsékelhető, időszakos, tartós, végleges. Balinka Község közigazgatási területén fellelt tájhasználati konfliktusok a következők:

Funkcionális konfliktusok

- felszíni és felszín alatti közművek ↔ útfásítás
- közterületre ültetett gyümölcsfák (leesésveszély, szennyezett gyümölcsök, lehullott gyümölcs piszkító hatása stb.)
- legelők, gyepterületek becserjésedése, beerdősülése

Környezetártalmi konfliktusok

- illegális hulladéklerakás a külterület egyes pontjain, elsősorban a településszéleken, a bel- külterületi határ közelében, gépjárművel könnyen elérhető helyeken; a hulladék fajtája többféle, elsősorban lakossági, zöld- és építési hulladék található
- bel- és külterületi zúzalékolt- és földutak kiporzása a forgalom során
- közutak zaj- és légterhelése
- a közúti forgalom, illetve a közép- és magasfeszültségű elektromos légvezetékek veszélye az állatvilágra (elütés, madárpusztulás stb.)
- a nagy területű szántók deflációja
- özönfajok (fehér akác, bálványfa, magas aranyvessző) terjedése a teljes közigazgatási területen (kül- és belterület egyaránt)

Vizuális-esztétikai konfliktusok

- a Bányatelep és létesítményeinek (meddőhányó, ipari létesítmények, nagy burkolt felületek stb.) látványa a tájképben
- légvezetékek tömege a településképben és a külterület egyes részein (főleg a Gaja völgyében)
- településfásítás hiánya (közművek vagy térhiány miatt)
- elhanyagolt vagy romos belterületi épületek építmények, magánkertek.

A települési zöldfelületi rendszer elemei

Fogalm meghatározás (Magyar Tájépítészeti Szövetség ajánlása alapján)

Zöldfelület: minden olyan terület, amelyet növényzet borít. Gyep és cserjeszinten a borítottság akkor teljes, ha az egyedek kitöltik a közöttük lévő, rendelkezésre álló életteret. Fák törzsének közvetlen közelében – ahol a gyep és cserjeszint életfeltételei nem adóttak – a zöldfelület méretét az el nem burkolt gyökérszóna adja. Lombos fák esetében a zöldfelület méretét a szabadon hagyott, burkolattal nem fedett gyökérszóna területe adja.

Zöldfelületi rendszer: A település klimatikus viszonyainak fenntartása, javítása érdekében döntően zöldfelületekből és vízfelületekből álló, hatásmechanizmusuk és térbeli elhelyezkedésük alapján egy nagy egységet képező települési szövet (alrendszer), amely az adott település ökológiai paramétereit, lakóinak pszichés és szomatikus érzetét javítja, egyes állatok számára élőhelyet biztosít, a város káros környezeti hatásait tompítja.

Zöldterület: A település beépítésre nem szánt területeinek részben vagy egészben állandóan növényzettel fedett, más területfelhasználási egységhez nem tartozó közterületei, kivételesen közhasználat céljára átadott területei. (közparkok, közkertek).

A település zöldfelületeinek értékelésekor azt vizsgáltuk, hogy a zöldfelületekkel szemben támasztott szerepüknek milyen mértékben tudnak megfelelni:

- **Ökológiai szerep:** javítja a település ökológiai adottságait. A község területén és közvetlen környékén élő növénytömeg jellegétől függően befolyásolja, módosítja a helyi klíma (mikroklíma) alakulását, a levegő minőségét.
- **Használati szerep:** számos olyan létesítmény feladatát csak úgy töltheti be, ha növényekkel betelepített külső terekkel, kertekkel épülnek meg (pl.: iskolák, óvodák, szociális létesítmények stb.). A közparkok, játszóterek használati értékét döntően meghatározza a telepített növényzet. Egyes funkciók ellátására csak növényzettel betelepített területek alkalmasak (pl.: temetők, védőterületek stb.).
- **Vizuális-esztétikai szerep:** a település képi megjelenésében, az utcakép formálásában fontos szerepet játszik a növény. A növények változatosak, gazdagítják a településképet, valamint elfedik, eltakarják az előnytelen részeket.

A rendszer elemei közé soroljuk a közhasználatú zöldfelületeket, a település családi házas részeinek udvarait, valamint a külterületek természeti környezete (erdő, gyepek) mellett a természetis célú zöldfelületeket is, melyeket kert-, mező- vagy erdőgazdasági módszerekkel művelnek (erdők, fásított területek, gyümölcsösök, szőlők, legelők, szántók, zöldségtermesztő területek stb.). Balinka természeti adottságai egyrészt a szántóföldi gazdálkodással, a gyepgazdálkodással (Gaja völgyében), másrészt az erdőgazdálkodással (Keleti-Bakony több száz hektár egybefüggő erdői), harmadrészt pedig a települési tájhasználattal hozhatók összefüggésbe, hiszen ez a három a tájhasználat leggyakoribb módja a közigazgatási területen. A belterületi zöldfelületek jelentős arányt nem képviselnek.

Közhasználatú zöldfelületek

Közparkok, közkertek

Fogalm meghatározás (Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján):

Közkert: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 60%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt terület, melynek mérete 200–10.000 m² között van és legkisebb oldalmérete legalább 15 m.

Közpark: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 75%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt, általában többfunkciós (pihenés, játék, sport stb. célját szolgáló) terület, amelynek mérete legalább 10 000 m², min. oldalmérete legalább 80 m.

A közpark, közkert ellátottságot vizsgáltuk a település egészén. Balinka Község területén, annak településrészein (Balinka, Mecsértelep, Kisgyón) több kisebb, egymáshoz képest mozaikszerűen elhelyezkedő zöldterület található. Többségük egy hektár alatti, néhány ezer m²-es ingatlan, melyeket valóban zöldterületként kezelnek. Ezeket az ingatlanokat nyírt, gyeses felületek, spontán megtelepedett, őshonos vagy invazív fák, illetve telepített növényzet díszíti. Jellemző, hogy a zöldterületeket „foghíj telkeken” vagy belterületi utak kereszteződésében jelölték ki vagy ott az elmúlt évszázadok során alakultak ki és részben közlekedési zöldfelületként (is) funkcionálnak. Gyakran kis méretük miatt nem alkalmasak más övezeti besorolású területnek.

Vizuális-esztétikai szerepük miatt kiemelendők a belterületi szobrok, emlékművek, fészületek, kutak stb. környezete, mely általában gondosan kialakított és szépen gondozott. Ezek a tájelemek egyedi tájértékek, melyek felmérése (kataszterbe foglalása) és a felújításra, fejlesztésre, megtartásra vonatkozó intézkedések számbavétele kívánatos.

Zöldfelületi jellegű intézmények

Balinka közigazgatási területén versenyek lebonyolítására alkalmas méretű sportpálya nincs. Oktatási intézmény (óvoda, iskola) nincs, a falu lakossága a környező településekre járattja gyermekét. A település római katolikus temploma (Szent Vendel templom) a település központjában, a Petőfi Sándor utca É-i oldalán található. A templom mellett kis fenyőcsoport, illetve nagyobb lombkoronájú lombhullató fák találhatóak, de a templomkert kicsi és nincs zöldterületi funkciója.

A községnek két temetője van, Mecsértelepen és Balinkán is egy-egy. Mecsértelepen, a lakott településrész K-i szélén, mintegy 0,3 hektáros területet használnak temetőként, annak DNy-i szegletében egy ravatalozóval. A temető É és K felől, valamint részben D-ről (részben üzemtervezett) erdőkkel erdősávval határolt, ami a temető csendes, nyugodt környezetét biztosítja. A balinkai településrész temetője több mint fél hektáros, a község központjában, az Ady Endre utcában található. Az elmúlt években felújították, szépítették. ÉNy-i részén ravatalozó, DK-i részén háborús emlékművek találhatóak, fenyőfélék (tuják) által parkosítva. Ezen kívül a temető meglehetősen fátlan, nincs térhatároló növényzet.

Zöldhálózati összekötő elemek

A település belterületén egységes zöldhálózati rendszer nem alakult ki. A felszín alatti (víz, gáz, szennyvíz) és a felszín feletti közművek (elektromos légvezetékek, telefon és kábel tv), az utak mentén kialakított vízelvezető árkok a fák vagy szélesebb zöldfelületek alkalmazását erősen korlátozzák. A belterületi utak mellett a legtöbb helyen a zöldfelület túl keskeny, fásszárú növényzet telepítésére nincs mód, többnyire gyepterületként kezelik őket. Széles, növénytelepítésre alkalmas zöldfelületek egyszerűen nincsenek.

Balinka Község zöldfelületeinek, zöldfelületi rendszerének konfliktusai, problémái az alábbiakban foglalhatók össze:

- A településképből helyenként túlzóan jelennek meg a tájidegen fenyők és örökzöldek, illetve az invazív fajok (főleg fehér akác)
- A felszín feletti légvezetékek és a felszín alatti közművek a zöldfelületek fejlesztésében erősen korlátozó tényezőnek tekinthetők
- A belterületi utak többsége túl keskeny, vonalas zöldfelületi elemek (fasorok, erdősávok) létrehozására nem alkalmas
- A légvezetékek alá gyakran ültetnek közepes vagy nagy lombkoronájú fajokat és a visszacsönkolt fák a településképet rontják (és a zöldfelület gondozása szempontjából sem előnyös).
- A közterületi zöldfelületeken több esetben tapasztalható feleslegesen kijárt, kitaposott utak és/vagy parkolóhelyek, melyek a zöldfelületek biológiai aktivitását csökkentik és településképi szempontból is kedvezőtlenek
- Közterületre, főleg utak mellé ültetett gyümölcsfák több problémát felvetnek: 1. az érő gyümölcsben a közúti forgalom légszennyezése során káros anyagok halmozódhatnak fel 2. a gyümölcsök mindenki által elérhetőek, gazdátlanok lesznek és a fára mászás (és leesés) veszélye megnő, ezért balesetveszélyesek 3. az útra, burkolatra hulló gyümölcs balesetveszélyt okozhat (elcsúszás, darazsak) és esztétikai szempontból is előnytelen.

1.13 Közlekedés

Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Balinka község Fejér vármegyében, annak északnyugati részén, a Móri járásban fekszik. A település közigazgatási területének nagy része a Keleti-Bakony kistájon terül el, viszont a település ÉK-i része a Móri-árok kistájhoz, ÉNy-i része pedig a Súri-Bakonyalja kistájhoz tartozik. A járásközpont Mórtól 12 km-re, a megyeszékhely Székesfehérvártól 28 km-re, a fővárostól közel 90 km-re fekszik.

A központi településrészen kívül Balinka további településrészei: Mecsertelep, Kisgyónbánya, Bányatelep.

A község közigazgatási területét a 8209. jelű Bodajk - Balinka összekötő út és Mecser településrészt pedig a 8216. jelű országos közút érinti. Az összekötő utak a település külterületi részén, a bányateleptől északra, közös csomópontot is alkotnak. Mindkét útról elérhető a Székesfehérvár (illetve Győr) felé vezető 81. számú főút: a 8209. jelű közútról Bodajkon, a 8216. jelű közútról pedig Móron keresztül. Az M7 autópálya a településtől 35 percre vezet.

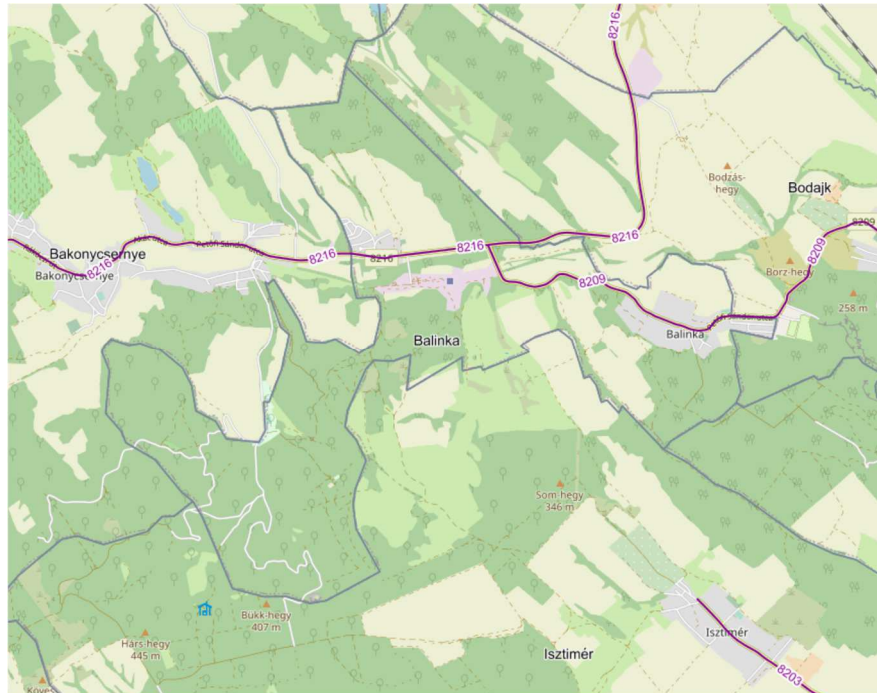
A községben jelentős az áthaladó forgalom nagysága. Ennek nagy részét a Bakonycsernyéről Móra, illetve Székesfehérvárra bejáró ingázók adják.

Balinka közigazgatási területét érinti a Bodajk-Balinka 5a vonalszámú országos vasúti mellékvonal, amely az egykori bányához tartozó iparvágányokat és annak pályaudvarát foglalja magába. Állapota felszámolt, de nem megszüntetett, a vágányok és a sínpárok jelenleg is megtalálhatók a nyomvonalon.

Balinka szomszédos települései: Bodajk, Fehérvárcturgó, Isztimér, Bakonycsernye és Nagyveleg.

Fejér megye Területrendezési Terve és az Országos Területrendezési Terv egy közútfejlesztést tartalmaz Balinkával kapcsolatban: a központi belterületi rész és Isztimér közvetlen forgalmi kapcsolatát biztosító Isztimér-Balinka összekötő utat.

A települést a fentiekben már említett kettő állami kezelésű közút érinti, a 8209. jelű Bodajk - Balinka összekötő út 4+940 és 9+251 km szelvények (az út végszelvénye) közötti szakasza, illetve a 8216. jelű Zirc-Mór összekötő út 23+967 és 26+230 km szelvények közötti szakasza.

Úthálózat Balinkán és a térségben, forrás: kira.kozut.hu

Vasúthálózat Balinka térségében

Közúti közlekedés

A település úthálózatát 2,5-7,0 m szélességű, jellemzően szilárd burkolatú utak alkotják. Balinka belterületére elmondható, hogy döntően összközműves kialakítással rendelkezik.

A település egymástól viszonylag nagyobb távolságra lévő belterületi részei miatt a külterületi úthálózatnak a megszokottnál nagyobb jelentősége van.

Központi belterület:

A településrész fő tengelyét az áthaladó 8209. jelű közút átkelési szakasza, a Petőfi Sándor utca adja, amely gyűjtőút kategóriába sorolt. Az úthálózat többi eleme ehhez az úthoz kapcsolódik. A lakóutcák szabályozási szélessége és állapota nagyrészt megfelelő, azonban burkolatszélességük és bizonyos helyeken nagy meredekségük problémát okozhat.

Mecser:

A településrész közlekedésének fő tengelyét az áthaladó 8216. jelű közút belterületi szakasza, az Erdésztelep utca és a Kállai Éva utca adja, amelyek gyűjtőút kategóriába soroltak. A településrész további gyűjtőútja még a Dorschner utca, amely a lakóutcák forgalmát fogja össze és vezeti rá az országos közútra. A lakóutcák szabályozási szélessége nagyrészt megfelelő, viszont felújításra szorulnak, bizonyos helyeken pedig a nagy meredekség is problémát okozhat.

Bányatelep:

A településrész a 8209. jelű közútról a 080 hrsz-ú úton keresztül közelíthető meg. A terület közlekedési igényeinek kiszolgálása telken belüli, magánterületi utakkal történik, a közforgalom itt nem megengedett.

Kisgyónbánya:

A településrész csak Bakonycsernyén keresztül, az ottani Rózsa utcán és az igen rossz állapotban lévő Béketelep utcán át közelíthető meg közúton. A területen lévő telkek, főként kulcsosházak és vendégházak, valamint a sportpálya is csak erről az útról érhető el. A tervek szerint Kisgyónbánya megközelíthetősége a közeljövőben változatlanul ez marad.

Tömegközlekedés a 8209. jelű és 8216. jelű közút mentén zajlik. A központi belterület mellett Mecser és Bányatelep településrészekben is található kijelölt buszmegálló.

A településen kiépített járdák egy része megfelelő állapotban van, burkolatuk jellemzően beton, illetve beton járdalap. Megemlítendő viszont az, hogy a járdák szélessége nem éri el a műszaki előírásokban szereplő minimális értéket. A gyűjtőutak esetében ezt mindenképpen javítani kell, a lakóutcákban pedig ott, ahol a szabályozási szélesség megengedi, a járdák felújításával ezt biztosítani lehet. A járdák nélküli útszakaszok mellett újabb járdaépítésekkel tovább lehet növelni a gyalogosforgalom biztonságát.

A lakóutcákat célszerű korlátozott sebességű övezetként vagy lakó- pihenő övezetként kijelölni. A lakó- pihenő övezetekben nem szükséges a járdák kiépítése, a gyalogosok az útpályán is előnyt élveznek, gépjárművezetőkben pedig fizikai akadályokkal – forgalomcsillapító bordák, kapuzatok – kikényszeríthető a lassúbb, körültekintőbb haladás.

A község mélyebb területei mentén folyik a Gaja-patak, amely a településen összegyűlt felszíni vizek fő befogadója. A település domborzati viszonyai miatt a csapadék egyes helyeken problémákat okoz.

A központi belterület és Mecser településrészen egyaránt az országos közutak (8209. jelű és 8216. jelű összekötő utak) vízelvezető árkai adják a csapadékvíz elvezető rendszerét. A lakóutcákban nyílt árkos, vágás vagy folyókás vízelvezetés épült ki. A kapubejárók alatti áttereszek azonban nem egységes átmérővel kerültek kialakításra, így problémát jelentenek a szükségesnél kisebb átmérőjű csövek, illetve az áttereszekben lerakódott kapacitáscsökkentő hordalék is.

Törekedni kell arra, hogy a település tágabb értelemben vett központjában esetleges korszerűsítés esetén a vízelvezető rendszer csapadékcsatornával épüljön ki, lehetőséget adva ezzel egyéb

közlekedési létesítmények (kerékpárút, szélesebb, biztonságosabb járda, esetleg parkolási felület) kialakítására.

Jelenleg problémát jelent, hogy a keskeny, megfelelő vízelvezetés nélküli utcákban nagyintenzitású esőzések alkalmával elöntések történhetnek, illetve a domboldalról a csapadékvíz hordalékot sodorhat az utakra. Mivel nyílt árok csak 10,0 m szabályozási szélesség felett építhető, ennél szűkebb helyeken csak a burkolaton kialakított folyóka, vagy burkolt út esetén csapadécsatorna jelent megoldást.

Balinka területére vonatkozó 2021. évi forgalomszámlálási adatok (J/nap):

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)	
	8209. jelű közút 1+999 és 9+251 km sz. között	8216. jelű közút 19+117 és 25+722 km sz. között
Személygépkocsi	1700	2451
Kis tehergépkocsi	362	483
Szóló autóbusz	155	80
Csuklós autóbusz	1	1
Közepes tehergépkocsi	5	21
Nehéz tehergépkocsi	33	27
Pótkocsis szerelvény	1	17
Nyerges tehergépkocsi	1	15
Speciális jármű	0	0
Motorkerékpár	35	83
Kerékpár	46	189
Lassú jármű	11	11

A település úthálózata

A forgalomszámlálási adatokból látszik, hogy a kerékpárosok aránya a lakott területen belül viszonylag jelentős. A központi belterületi részen a Petőfi Sándor utcában van a forgalmi sávokon kijelölt kerékpáros nyom, viszont a közlekedés biztonságosabbá tétele miatt legalább kerékpársáv kijelölése javasolt.

1.14 Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás

Vízellátás

Megyei helyzetkép

A hazai víziközmű ellátás, szolgáltatás aktuális és jövőbeni feladatokat jelentő súlypontjai az üzemelő és távlati vízbázisok biztonságba helyezése, az ivóvízellátás vízminőségi problémáinak rendezése, a szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás fejlett európai országokhoz viszonyított elmaradásának megfelelő ütemben történő felszámolása a vízbázis-védelem szempontjaira is figyelemmel és a megújult szabályozásoknak megfelelő víziközmű szolgáltatási struktúra, díjrendszer kialakulása. Fejér megye területén a települések ivóvíz ellátását általában helyi-, regionális- és kistérségi rendszerről biztosítják. Néhány település önállóan oldja meg vízellátását amely az Önkormányzat által kiválasztott szolgáltatási vállalkozás (vízmű) üzemeltetésében működik.

A vízellátás vonatkozásában a fejlesztési feladatokban ma már nem csak a bekötöttség növelése, a "mennyiségi és minőségi ellátás" biztosítása a legfontosabb. A "minőség" biztosítása kerül előtérbe a vízellátás fejlesztési feladatok körében is. A vízminőség védelme az általánosan terjedő elszennyeződés következtében egyre nehezebb feladat. Az egészséges víz, mint a természet legfontosabb kincse kiemelt védelmet igényel. A jövő feladata, rövid és hosszabb távon egyaránt a vízbázisok fokozott védelmének biztosítása. A felszín alatti vizek minőségi védelme érdekében szükséges a felhagyott, tönkrement vízbeszerzési helyek, elsősorban a használatin kívüli fúrt kutak szakszerű eltömése, a bányagödörök, hulladéklerakás helyetti rekultivációja, bányatavak óvatos (nem többcélú) hasznosítása. Minden esetben kerülni kell a nyílt talajvíz szervesanyag-terhelését. Ezeket keresztül ugyanis komoly szennyeződés érheti a védett rétegvizeket, és ezzel a már jelenleg is észlelt nitrátosodási folyamat felgyorsulhat. A vízminőség védelme, javítása érdekében a felszíni és felszín alatti vízbázisokra hidrogeológiai védőövezetek kerültek kijelölésre. (A vízbázisok hidrogeológiai védőterületére vonatkozó korlátozásokat a 123/1997. (VII.18.) Kormányrendelet melléklete rögzíti). A minőségi vízellátás érdekében - a vízbázisok védelmén kívül - néhány Fejér megyei településen szükséges a kitermelt, nem megfelelő minőségű (vas, mangán, arzén, ammónia stb. előfordulás) vizek tisztításának, kezelésének megvalósítása. A megyei programok elindultak.

Balinka község

A településrészekén élők kommunális ivóvízellátása 100 %-ban a felszín alatti vízkészletből került biztosításra, kiépítésre, csatlakozva a Móri kistérségi vízműhöz. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt fogyasztóhelyek (mérőhelyek) száma 384.

Balinka község és település részeinek összes háztartása, közintézménye, ellátott vezetékes vízzel, azonban ez nem mondható el a szennyvíz közcsatornába bekapcsoltak arányáról.

Jelenlegi állapot, a vízmű működése

A vízmű kiépítési alap állapota:

A település három jól elkülönülő településrészből áll:

Balinka község és Mecsér, Erdész, Bánya és MÁV telep.

Ezen kívül a Balinka belterületértől 9 km-re nyugatra fekvő Kisgyón is a település közigazgatási területéhez tartozik.

Az ellátó vízmű kiépítési alap állapota:

A településrészek vízellátása a Mór kistérségi regionális vízmű rendszerről biztosított

A balinkai bánya (régí vízbázis) bezárása előtt a regionális vízellátó rendszer részére új vízbázis került kialakításra, a Bodajk Kajmáti vízbázis, ahol 2 db karsztkut került (I és II sz kut), lemélyítésre.

Tehát a kistérségi rendszer jelenlegi vízbázisai a Bodajk Kajmáti kutak.

A kutak beüzemelése után a bányák vízbázisáról üzemelő vízellátó rendszer távvezetéken – néhány módosítással – átkötésre került az új vízbázisra.

Később vízbázisként még lemélyítésre került, kiépült a Bodajk III. és 9 jelű kút is.

A III sz kút a bodajki elosztóhálózathoz csatlakozik.

A Bodajk 9 sz. kút tartalékként került lemélyítésre.

Rendelkezésre álló vízbázisok:

kajmáti I sz. kút -1450 l/p	- 2080 m ³ /d
kajmáti II sz. kút -2000 l/p	- 2880 m ³ /d
bodajki III. sz. kút -290 l/p	- 410 m ³ /d
Összesen:	5.370 m ³ /d

A regionális vízmű és a városi elosztóhálózat üzemeltetője a FEJÉRVÍZ Zrt

A regionális vízmű vízfogyasztása:

Napi átlagfogyasztás: 4.000 – 4.100 m³/d

Nyári csúcspontfogyasztás: 5.000 – 5.500 m³/d

Alap esetben a Kajmáti I sz. kutat a Balinka-Mecséri 750 m³ –es medence, a Kajmáti II sz. kutat a móri 1000+250 m³ –es medence, a Bodajki III sz. kutat a bodajki 450 m³ –es medence szintjei vezérlik.

A kialakított átkötések azonban az egyes kutak kiesése esetén is biztosítják a másik alrendszer vízellátást a medencékben tárolt vízzel együtt.

Balinka és település részeinek vízellátása tehát a Mór kistérségi regionális vízmű részeként üzemelő Kutak – Mecsér medence közötti távvezetékéről történik.

Balinka községi település részek vízigényei, vízfogyasztások:

Az üzemelési engedélyben meghatározott vízigény:

Éves átlagos napi fogyasztás

Balinka	Mecsér
40 m ³ /d – 50 m ³ /d	60 m ³ /d – 75 m ³ /d

Éves legnagyobb napi csúcspontfogyasztás

Balinka	Mecsér
60 m ³ /d – 80 m ³ /d	90 m ³ /d – 100 m ³ /d

Elosztóhálózat:

A településrészek jól elkülönülő területrészekben helyezkednek el, a vízellátást lényegében külön-külön, egymástól független. elosztóhálózat biztosítja.

Balinka:

A település vízellátása a Kajmáti kutak – Mecsér közötti távvezetékéről két leágazási ponttal kialakított elosztóhálózattal üzemel.

Az elosztóhálózat általában körvezetékes rendszerű, külső utca részekben ágvezetékekkel, végén tűzcsappal, a fogyasztás különbségek kiegyenlítésére és a biztonságos vízellátás érdekében Balinkán egy 50 m³ es kiegyenlítő medence is épült, túlfolyó szint 210,3m Bf.

Mecsér, Erdész telep

A település vízellátása a Kajmáti kutak – Mecséri 750 m³ –es regionális medence közötti távvezetékéről több leágazási ponttal kialakított elosztóhálózattal üzemel.

A lakóépületek vízellátása kiépített többségében ágvezetékes elosztóhálózaton át biztosított.

A Balinka-Mecséri medence (750 m³ Tf 244,0 m Bf) nyomásszintjéről biztosítja a kútüzemen kívüli hálózati nyomást.

A településrészek elosztóhálózatának hossza az összekötő távvezetékekkel együtt: 19.6 km
 ennek: 57%-a azbesztcement anyagú vezeték
 47%-a műanyag (KM PVC vagy KPE) anyagú vezeték
 Tűzcsapok száma: 22 db, Közkifolyók száma: 5 db

A térségi és községi vízellátó rendszert a Mór kistérségi regionális vízmű rendszerrel együtt FEJÉRVÍZ Zrt Északi Üzemmnöksége üzemelteti. A többször módosított üzemeltetési, jelenleg is érvényes eng. száma: 37500/7304-5/2020.

Kisgyón ma már turisztikai telep, vízellátása biztosított.

A településrészek ellátása megfelelő.

A karsztvíz keménységének csökkentésére a kutaknál a kitermelt és a hálózatokba bocsátott vízhez polifoszfát adagolás történik.

Szennyvízelvezetés (Jelenlegi állapot, a kiépített szennyvízelvezető rendszer)

Balinka község

A község kiépített közüzemi szennyvízelvezető csatornahálózattal rendelkezik.

Gyűjtő hálózat

Gravitációs csatornahálózat:	7,0 km
Átemelő:	1 db
Szennyvíz nyomócső	1,0 km

Balinka község és a Gaja völgyi táborok szennyvizét a kiépített csatornahálózaton át a Balinka I. jelű átemelőben kerül összegyűjtésre.

Az átemelő szivattyúi egy nyomócsövön át továbbítják a szennyvizet a Bodajk Diófa utcai DN 200 gravitációs csatorna végaknájába.

A bevezetett szennyvíz a Bodajk városi elvezető rendszeren át jut el a városi tisztító telepre. A községből elvezetésre kerülő kommunális szennyvíz befogadása és tisztítása így biztosított.

Bodajki szennyvíztisztító telep:

Bodajk város és Balinka község szennyvízelvezető rendszere, a tisztítóteleppel együtt épült ki.

A telep tisztítási kapacitása: 630 m³/d volt

2002-ben megvalósult a Bodajk – Csókakő – Csákberény – Söréd szennyvízelvezető rendszer, amelynek a végátemelője nyomócsövön át emeli be a települések összefogott szennyvizét a bodajki szennyvíztisztító telepre.

A beruházás során új tisztítási vonallal bővült a tisztító telep.

A tisztítótelep kapacitása a bővítés után: 1.100 m³/d –ra növekedett, ebből:

Bodajk - Balinka térségének (régi telep)	640 m ³ /d,
ebből Bodajk (460 - 480 m ³ /d)	
Csókakő – Söréd térségének (új teleprész)	460 m ³ /d

szennyvíz befogadása és tisztítása biztosított.

A tisztító telep szippantott szennyvíz fogadására alkalmas műtárgyakkal is felszerelt.

A biológiailag tisztított, utóülepített víz homokszűrőn keresztül kerül elvezetésre a fertőtlenítőbe, majd a befogadóba a Mór – Bodajki vízfolyásba.

Mecsér település rész:

Gyűjtő hálózat:

Gravitációs csatornahálózat:	3,2 km
Átemelő:	2 db
Szennyvíz nyomócső	1,1 km

Bakonycsernye község Balinka - Mecsér településrészrel közös szennyvíztisztító teleppel rendelkezik. A község részről I elvezetésre kerülő kommunális szennyvíz befogadása és tisztítása a közös bakonycsernyei szennyvíztisztító telepen biztosított.

A csatornahálózaton elvezetett szennyvíz, a végátemelőben kerül összegyűjtésre, ahonnan a végátemelőtől nyomott vezetéken át kerül a lakótelep nyugati oldalán kiépített szennyvíztisztító telepre beemelésre.

Bakonycsernye Mecsér szennyvíztisztító telep:

A tisztítótelep kapacitása: 400+30 m³/d

ebből:

Bakonycsernye	370 m ³ /d,
Balinka - Mecsér	30 m ³ /d
Összesen:	400 m ³ /d, kapacitással rendelkezik

A biológiai tisztított, utóülepített víz homokszűrőn keresztül kerül elvezetésre a fertőtlenítőbe, majd a befogadó Gaja patakba.

A Bakonycsernye és Balinka-Mecsér közös szennyvízelvezető és szennyvíztisztító rendszert a FEJÉRVÍZ Zrt Északi Üzemvezetőség üzemelteti. A többször módosított üzemeltetési, jelenleg is érvényes eng. száma 37500/4689-5/2020.

Csapadékvíz elvezetés (Jelenlegi állapot, a csapadékvíz elvezetési rendszer)

A település dombvidéki jellegű, a Gaja patak részvízgyűjtő területén fekszik.

A településrészek mentén a mélyebb völgyterületen halad át a Gaja patak, amely a településről elvezetésre kerülő csapadékvizek, felszíni vizek befogadója.

Kezelője a KDT Vízügyi Igazgatóság.

A település vízelvezetésében szerepet játszanak még a vízfolyás mellékárvai.

Évi csapadék átlag 580-640 mm.

A település-részek csapadékvíz elvezető rendszerének jelenlegi állapota:

Balinka:

A belterület lényegében D-É irányban eső domboldalon épült, egységes eséssel a Gaja völgy irányába.

A belterületre jellemző esés északi irányú, változatos eséssel, dombvidéki jelleggel.

A belterületi utcák nagyobb részén kiépült a csapadékvíz elvezető rendszer, változatos, helyenként az utca jellegének megfelelően kialakított műszaki megoldással.

A belterületi vízgyűjtő tagolt, egy – egy szakaszon az elvezető rendszert a domboldalról lefolyó csapadékvíz is terheli (Gajavölgy u. Ady E. – Gyöngyvirág u., Dózsa Gy u.)

A terület alsó részét átvágja 8209 sz közút, (Petőfi S. út) amely Ny-K irányba esik.

A közút menti árkok fogadják a magasabb területekről levezetett csapadékvizet is és elvezetik részben a Gajába a közúti híd mellett, vagy a Gajavölgy u Ny-i oldalán az utca vonalában az közúti árkoktól induló Gaja mellék árokba, amely szintén a Gaja patakba köt be.

Évi csapadék átlag 550-600 mm.

A vízelvezető rendszer többsége nyílt árok, néhány helyen – főképp a nagy esésű szakaszokon – betonlap burkolattal. A kialakítás, a szakaszok kiépítése a lefolyási tapasztalatok alapján történtek.

Mecsér. Erdész telep

A településrész szintén dombvidéki jellegű esése É-D - irányú, a Gaja völgy irányában.

A településrész D-i oldalán halad el a 8216 sz közút (Kállai Éva u, Erdésztelep u.). Az útnak ezen a szakaszán a csapadékvíz elvezetés nyílt árkos és egy szakaszon zárt csatornás csapadékvíz elvezetéssel kerül kialakításra

A közút az beépített terület esésvonalára merőlegesen hald el, ebből kifolyólag az Északi területekről lefolyó csapadékvíz az útárkokban kerül tovább vezetésre

A terület K-i oldalán kialakításra került egy nyílt árok rendszer, amely a településtől É-K-re eső mg. terület és az Erdész telep csapadékvizeit vezeti el, áteresszel keresztezve a közutat, elvezet a befogadó Gajáig. Ehhez az árokhoz – amely beköt a Gaja patakba, csatlakoznak a közút menti árkok és csatornák. A belterületi csapadékvizet egyrészt a Derschner út menti árok vezeti le a közúti árokba. Az utcák Ny-i részéről a település menti fás – erdős területre kerül a csapadékvíz kivezetésre, ahol elszikkad, tovább folyás esetén a szennyvíztelepi út menti burkolt árok fogja fel és vezeti le a csapadékvizet.

A vízvezető árkok állapota változó. Vannak jó állapotú árok amely a külső területek lefolyó csapadékvizét is fogadja, és vannak feliszapolódott vízvezetésre már nem alkalmas (csak szikkasztó) árkok is.

Nagyon vegyes képet mutatnak a telek bejárók alatti átereszek. Változatos átmérőkkel kerületek kiépítésre, nem kerültek egységesítésre az árok által elvezetendő vízmennyiséggel. Az átereszek kialakítását a telek tulajdonosok gondossága igényessége lényegesen befolyásolja.

Találhatók régi átereszek is (közutak alatt) 50-60%-os eltömődöttséggel.

Megállapítható, hogy a községi csapadékvíz elvezető rendszer főbb váza kialakult, az egyes mellékgyűjtők (út menti árokként, önálló árokként) rendre kikötésre kerültek a befogadó irányába.

Balinka földgázellátás

Az adatok az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. 2022. 08. havi adatbázisából származnak.

A településen a vezetékes földgázellátást az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. biztosítja.

Külterületi szakaszok:

Bodajk külterületéről Balinka külterületére K-i irányból lép be a Bakonycsernyét Nagyveleggel, Balinka Mecsért, Isztimért Bakonykutival és Guttamásival, valamint Balinkát ellátó D200 PE 8 bar üzemnyomású vezeték.

A balinkai KÖGÁZ KS-2-17D típusú, 8/4 bar üzemnyomású gázfogadó a község ÉK-i belterületén, a Petőfi utca sarkán található. A fogadó kapacitása 4 bar kilépő nyomáson 1500 m³/h.

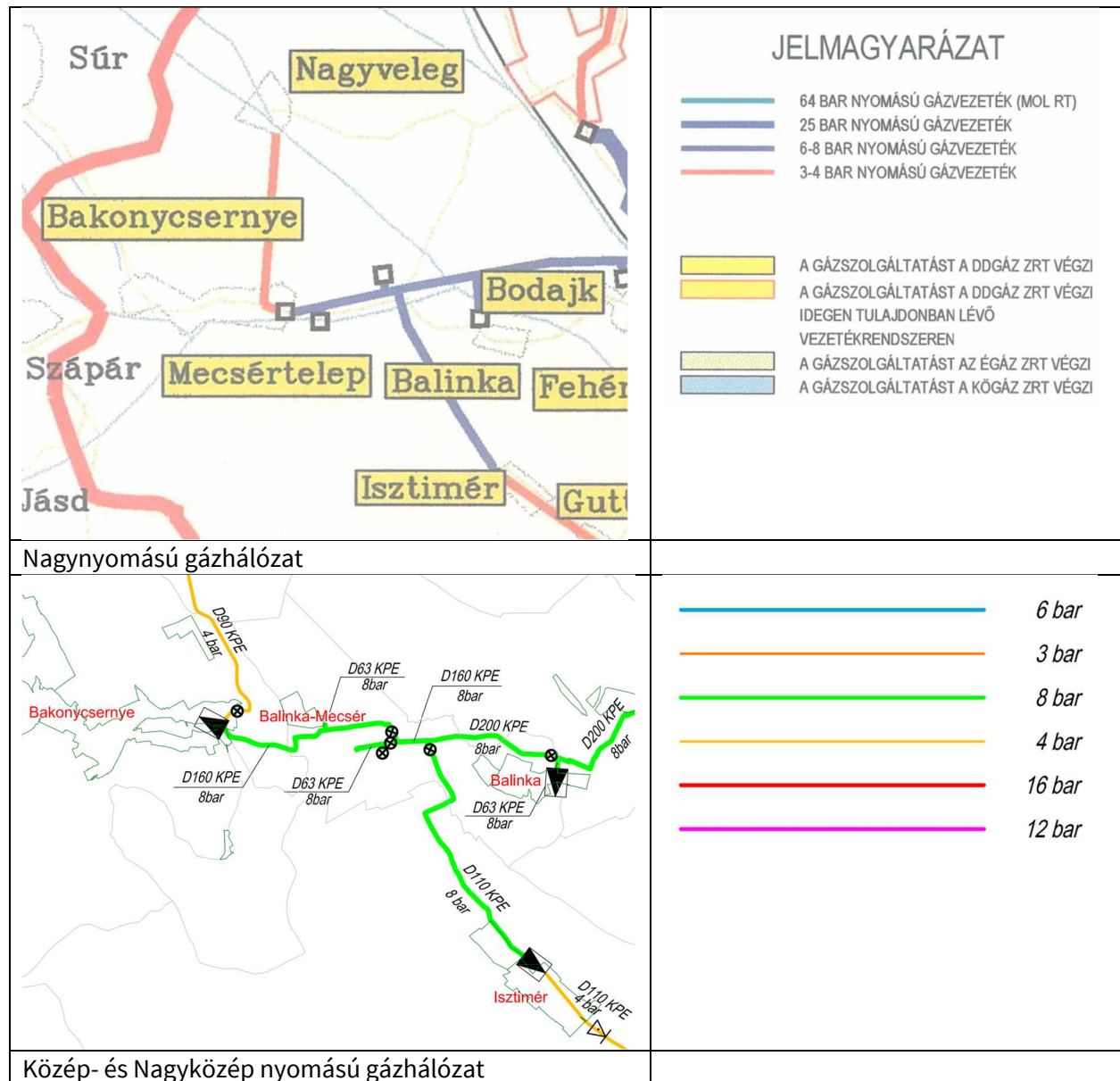
A leágazás után a vezeték NY-i irányban halad tovább, egy rövid szakaszon keresztezi a Bodajk külterületét, majd visszatér Balinka külterületre. Az isztiméri leágazás után szakaszoló elzáróval ellátott leágazás található a bányatelepi és az ipartelepi fogyasztók számára.

NY-i irányban tovább haladva Mecsér belterületének DK-i határán külterületen található a mecséri belterületet ellátó KÖGÁZ KS-2-12D típusú, 8/4 bar üzemnyomású fogadó, melynek kapacitása 4 bar kilépő nyomáson 350 m³/h.

A gázfogadó után a belterületet ellátó elosztó 4 bar üzemnyomású vezeték a belterületi határ déli részén halad, majd belép belterületre.

A 8 bar üzemnyomású vezeték D110 mérettel a külterület D-i részén lép ki Isztimér külterületbe, a Bakonycsernyét ellátó szárny D160 méretű vezeték NY-i irányból lép ki Bakonycsernye belterületbe.

Az elosztó vezetékek E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. üzemeltetésűek, biztonsági övezetük az üzembe helyezéskori, telekkönyvileg bejegyzett (9-9, ill. 4-4 m).

Belterületi szakaszok:

A belterületi részek a település külterületi határain belül Balikán, Balinka Mecsén, és Kisgyónbányán találhatók.

A belterületi részeket ellátó fogadók az igényeket nagy biztonsággal kielégítik.

A bányatelepen lévő lakások területi besorolása külterületi lakott hely, a fogyasztók ellátása itt GFNK-ról történik házi nyomáscsökkentők alkalmazásával.

Kisgyónbányán gázhálózat nem üzemel.

Balinka:

A település közigazgatási területében a nyomásszabályozóból kilépő 4 bar üzemi nyomású vezeték (D90 PE) a Petőfi utca sarkán két irányban szűkül D63 méretre.

A K-i ág a Gajavölgyi utca, a 304 hrsz utca, az Erdősor utca és a 055 hrsz utca fogyasztóit látja el.

A Petőfi utcába NY-i irányba tartó vezeték a Gyöngyvirág utcánál D32 méretre szűkül, majd sugaras vonalvezetéssel a Petőfi u., a Dózsa György u., az Ady Endre utca és a Gyöngyvirág utca gázellátását biztosítja.

Mecsér:

A település közigazgatási területére D-i irányból a Dorschner és a Kállai É. u. sarkánál lép be a 4 bar üzemnyomású D63 méretű elosztó vezeték, majd a Bodó N. utca sarkáig halad ezzel a mérettel. D 32 szakaszok a Dorschner, a Béke, a Bányász, az Iskola, a Spröder, a Kállai és a Nyárfa utcákban található.

A belterületi elosztó vezetékek anyaga PE P10, a végpontokon csővéglezárások található, valamennyi szakasz közterületen halad.

Az ellátott ingatlanokat közterületi elzáróval, előkert-, vagy oldalfali felállással megvalósult lecsatlakozások látják el.

Kisnyomású rendszerek csak telekhatárokon belül üzemelnek.

A gáz gerincvezeték bővítése az alábbiak szerint lehetséges (a gázfogadó kapacitásának függvényében):

A csővéglezárással ellátott szakaszok meghosszabbításával, vagy a meglévő gerincvezetésekre csatlakozva valósítható meg a fejlesztésre szánt területek földgázellátása, új közterületi, vagy magánterületen haladó, szolgáltatói engedélyes tulajdonú (jelenleg E.ON) vezetékekkel.

A meglévő, ill. a későbbiekben esetleg épülő elosztóvezeték szakaszok védelmi övezete 4-4 m.

A gerinc vezeték mellett lévő ingatlanok földgázellátása D32 méretű, középnyomású (4 bar üzemnyomású) leágazásokkal biztosított.

A családi házak és intézmények részére közterületi elzáró, előkert-, vagy oldalfali elzárókon keresztül biztosított kisnyomáson a földgáz.

Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A településen számottevő megújuló energia-hasznosítás jelenleg nincs.

Balinka villamosenergia ellátás

A település villamosenergia ellátásának üzemeltetője az E.on Északdunántúli Áramhálózati Zrt.

Többlet villamosenergia igény a meglévő villamos hálózatról kielégíthető. A konkrét műszaki megoldás az áramszolgáltatóhoz eljuttatott energia igényre adott válasz alapján tervezhető. A villamos hálózat bővítéseket az áramszolgáltató a törvényi előírások szerinti csatlakozási díj ellenében kiépíti. Nagyobb energia igény esetén fogyasztói beruházás is elképzelhető.

A település villamosenergia ellátása a távlati igényeknek is megfelelően biztosított.

Balinka területén a villamosenergia ellátás a településen korábban folytatott bányászati tevékenységek igényeire épült ki. A bányászat megszűnésével a meglévő hálózat feleslegessé vált részeit üzemén kívül helyezték, megszüntették vagy a lakossági ellátóhálózat része lett.

Nagyfeszültség

A település külterületén észak-déli irányban halad át a 132 kV-os Várpalota -Inota – Oroszlány nagyfeszültségű távvezeték. A vezeték nem része a települést ellátó hálózatnak. Valamennyi nagyfeszültségű hálózat védőtávolságát az áramszolgáltató E-ON határozza meg. A vezetékek környezetében történő építéskor az áramszolgáltató előzetes nyilatkozatát be kell szerezni.

Középfeszültség

A település területén halad át a Mór-Szapár szélérőmű közötti 20kv-os vezeték, amely nem része a települést ellátó hálózatnak.

A település elektromosenergia ellátását 20 kV feszültségű szabadvezeték hálózat biztosítja, amely a település belterületén 5 kommunális oszloptranzformátort lát el távenergiával.

Balinkán döntően légvezetéken kerülnek ellátásra az utcákban elhelyezett oszlopra szerelt transzformátor állomások. A légvezetékek biztonsági övezete külterületen 5-5 méter, a belterületen 2,5-2,5 méter. A biztonsági övezeten belüli építési tevékenység nagymértékben korlátozott.

A településen oszlopra szerelt kivitelű, döntően 20/0,4 kV-os transzformátor állomások üzemelnek.

Új 20kV-os hálózat és tr. állomás létesítése esetén, tömbfeltárások és utcanyitások során, a nyomvonalat közterületen kell elhelyezni, illetve a nyomvonalon a biztonsági övezet részére helyet kell biztosítani. Új középvezetékű hálózatszakasz építésekor a vezeték tulajdonosa és üzemeltetője részére, (E.on Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt.) a nyomvonalra vezetékjogot kell szerezni.

A biztonsági övezet szélességét a 2/2013. (I.22) NGM rendelet a villamosmű biztonsági övezetéről adja meg:

- 20kV-os szabadvezeték esetében a szélső vezetékstól mindkét irányban, belterületen 2,5 méter, külterületen 5 méter a biztonsági övezet határa.
- Földkábel esetében 1-1 méter a vezeték két oldalán.
- Transzformátor állomás esetén a szükséges terület határa oszlop tr. állomásnál, az állomás körül 5 méter. Ezen távolság az üzemben tartó hozzájárulásával csökkenthető. Építettházás transzformátorállomás esetén a biztonsági övezet határát a berendezés falai határolják.

Kisfeszültség

A villamosenergia ellátás a jelenlegi fogyasztói igényeket megfelelően kiépített.

A kommunális hálózat légvezetékes, beton és faoszlopos kialakítású.

Az új beépítési területeken a szabályozási térszín feletti hálózat létesítését megengedi. Természetesen a drágább kivitelezésű földkábel-hálózat is létesíthető. Új légvezetékes hálózat létesítésekor a többi közmű elhelyezését is figyelembe kell véve, a járda és az úttest között haladhat a vezeték, az oszlopok elhelyezése a szilárd burkolattól lehetőleg min. 0,5 m-re legyen. Amennyiben az oszlopsor a járda és a kerítés közé kerül elhelyezésre, a szigetelt légvezeték és lakóingatlan telekhatára között legalább 0,5 méter távolság legyen. A vezetékek legkisebb magassága az utak fölött 5,5 méter lehet.

1kV-os földkábel létesítésénél a biztonsági övezet határa a kábeltől mindkét irányban 1-1 méter.

Kisfeszültségű hálózat létesítése esetén is vezetékjogot kell szerezni a nyomvonalra, áramszolgáltató javára, és azt a tulajdoni lapra be kell jegyezni.

Térszint feletti közművek elhelyezésénél az MSZ 7437/3-80 előírásait kell betartani.

Balinka területére vonatkozó, villamosenergia ellátással kapcsolatos legfontosabb adatok:

Villamosenergia hálózat adatai	2019. év	2020. év	2021. év
Háztartási villamosenergia fogyasztók (db)	411	412	414
Összes villamosenergia-fogyasztó száma (db)	465	460	466
Háztartások részére szolgáltatott villamosenergia (1000 kWh)	1043	1123	1156
Szolgáltatott összes villamosenergia (1000 kWh)	1670	1725	1875
Kisfeszültségű villamosenergia-elosztóhálózat hossza (km)	6,6	6,6	6,6

Forrás: KSH

Közvilágítás

A meglévő közvilágítás a kommunális hálózat oszlopaira szerelt világítótestekkel van megoldva, légvezetékes táplálással.

Új létesítésénél az előírt követelményeket az MSZ EN 13201 szabvány tartalmazza. Az utcák világítási osztályba sorolása jegyzői hatáskörben történik.

Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Balinka vezetékes távközlési ellátását a Magyar Telekom Nyrt. látja el.

A település vezetékes távközlési hálózata a székesfehérvári 17-es körzet része. A hozzáférést eseti kérelmek alapján bírálják el, azonban a vezetékes telefon igénylések az országos átlagnak megfelelően jelentősen csökkennek.

A jelenlegi hálózati kapcsolatok lehetőséget adnak a gyors adatátviteli rendszerek általános elérhetőségére. A településen belüli hálózat szabadvezetékes kiépítésű. Belátható időn belül a földkábelbe való áthelyezés nem várható, de az új fejlesztésű területeken már ezzel a megoldással célszerű élni.

A mobiltelefon és mobilinternet szolgáltatások a településen megfelelő minőségben elérhetőek. A szélessávú internet-szolgáltatás fejlesztésének érdekében meghirdette a kormány a Digitális Nemzet Fejlesztési Programról, mely nagyléptékű hálózatfejlesztési projektek megvalósítását készíti elő. A program keretében megvalósuló hálózatfejlesztések a településrendezés eszközeivel támogatandók.

1.15 Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők

Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A településen jelenleg működő bányaterület nincsen, viszont az egykori mélyművelésű szénbányászat és kutatás Balinka területét is érintette.

A már bezárt és törölt szénbányák az alábbiak:

- Kisgyón szénbánya
- Balinka I. szénbánya

A szénbányászat által aláfejtett területeket felszínmozgások által potenciálisan veszélyeztetett területenként kell figyelembe venni.

Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A terület nem csúszás, illetve süllyedésveszélyes.

Földrengés veszélyeztetett területei

A földrengésnek a Föld felszínén érezhető és az épített környezetben okozott hatását a rengés intenzitása jellemzi. Az európai országokban 1992 óta az Európai Makroszeizmikus Skálát (rövidített jelzése: EMS) használják. A skálához igazodva minden ország elkészíti a nemzeti szeizmikus zónatérképet. Ennek értelmében minden építményt úgy kell tervezni, hogy az élettartama (általában 50 év) alatt 10% valószínűséggel előforduló földrengést komolyabb szerkezeti károsodás, összeomlás nélkül kibírjon.

A térkép alapján Balinka az 5. zónába esik, így a Dunántúl egyik leginkább földrengés-veszélyeztetett régiójába tartozik.

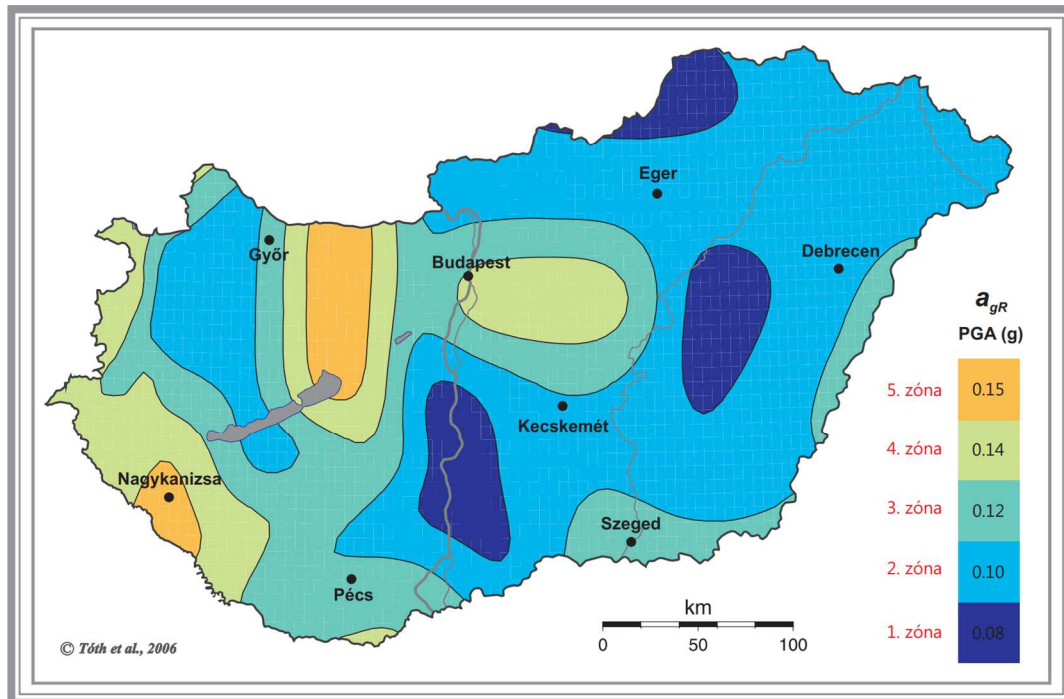

MSZ EN 1998-1 (EUROCODE 8) NEMZETI MELLÉKLET

Szeizmikus zónatérkép

Horizontális gyorsulás értékek 50 évre,
10% meghaladási valószínűség mellett
(1/475 év gyakoriság) az alapközeten, g egységben

Tóth L., Györi E., Mókus P., Zsifcs T.: 2006. Seismic Hazard in the Pannonian Region
In: Pinter, N., Gemerczy, Gy., Weber, J., Stein, S., Madak, D., (eds.), The Adriatic-Mediterranean GPS Geodesy, Tectonics and Hazards
Springer, Vienna, NATO ARW Series, Vol. 61, p. 369-384.

Árvízveszélyes területek

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásról szóló 18/2003. (XII.9) KvVM-BM rendelet alapján Balinka nem tartozik az ár- és belvízzel veszélyeztetett települések közé. Ennek ellenére nagyobb esőzések alkalmával a településen áthaladó Gaja-patak környezetében előfordulhatnak kisebb-nagyobb károk.

Belvívveszélyes területek

A Fejér Megyei Területrendezési Terv alapján Balinka közigazgatási területe nem tartozik a rendszeresen belvízjárta terület övezetével érintett települések közé.

Mély fekvésű területek

Balinkán mély fekvésű területek nem találhatók.

Egyéb

Sárkeszi közigazgatási területe a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint érzékeny és kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület által érintett.

A település morfológiai és belvív viszonyai következtében a felszíni vizek szennyezését kell kizárni még egy elhúzódó belvizes időszak esetében is. Ezért a veszélyes anyagok és hulladékok tárolására különös gondot kell fordítani, illetve a szennyvízelvezetés/gyűjtés tervezése esetében is ezen körülmények figyelembevétele szükséges.